Alp 2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 2 (1873) 1986 SAUSIS-JANUARY 7 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Grasina Lietuvai

Baigiantis 1985-siems metams, laisvojo pasaulio spauda bei radijas pranešė naują Maskvos grasinimą okupuotai Lietuvai, šiuo metu besigrumiančiai už savo egzistenciją ir tikėjimo laisvę. Maskva tai pavadino lietuvių fanatizmu, kuris nebus toleruojamas. Ji įsakė Lietuvos kompartijai ir nuo jos priklausantiem pareigūnam sustiprinti ateistinę propagandą, palaužti "stoišką darbininkijos imunitetą" prieš komunizmo peršamas idėjas. Esą tokius nurodymus perdavęs Vilniui Kremliaus politbiuro narys antrininkas Ponomariovas, radęs, kad ateistinis švietimas Lietuvoje yra nepakankamas. Kiek ta žinia yra tiksli, tuo tarpu neįmanoma patikrinti, bet nėra pagrindo ir abejoti, nes užsienio korespondentai gana tiksliai perduoda žinias iš Maskvos, šiuo atveju iš "Pravdos" ir turbūt kitų šaltinių. Be to, jau ir anksčiau buvo žinių apie M. Gorbačiovo grupės žmonių nepasitenkinimą Lietuvos kompartijos veikla. Vilniuje jau pasikeitė keletas viršūnių pareigūnų, jų tarpe ir "prezidentas" A. Barkauskas. Tai vis ženklai, rodantys Maskvos dantis Lietuvos link. Okupacinis spaudimas vis didinamas, reikalaujama vis didesnio klusnumo Maskvai, nors dabartinė Lietuvos kompartija labai jau avinėliškai tarnauja Kremliaus valdovams.

IŠ NAUJOJO Maskvos grasinimo matyti, kad ji siekia vis daugiau pavergti lietuvių tautą. Ji lengvai okupavo kraštą, likvidavo kariuomenę, paėmė į savo rankas visą Lietuvos gyvenimą, per 40 metų įsistiprino visose išorinėse srityse, išskyrus religiją ir tautinę sąmonę. Tai vidinis lietuvio pasaulis, kurin pavergėjas kėsinasi jau daug metų, bet vis nepajėgia įsiveržti. Sovietinė sistema visą laiką siekia sulydyti tautas, išauginti kažkokią sovietinę visuomenę, rusiškai kalbančią, marksistiškai galvojančią, leninistiškai tikinčią, diktatūrinei sistemai besilenkiančią. Visa tai lietuvio prigimčiai yra svetima. Atisdūręs vergo būklėje, priverstas jėgai paklusti, jis daug ką priima, bet vidiniame savo pasaulyje išlieka laisvas. Jin įsiveržti negali nei tankai, nei bombonešiai ... Tai ginklai, kurie gali sunaikinti, bet nepajėgia pakeisti vidinio žmogaus pasaulio. Jį pakeisti bando sovietinis švietimas, komunistinė propaganda, psichiatrinės ligoninės, kalėjimai, sibiriniai lageriai, bet jų sėkmė gana ribota. Tautinė lietuvių sąmonė yra tiek sustiprėjus, ypač per du dešimtmečius nepriklausomo Lietuvos gyvenimo, kad ir įmantrūs sovietų metodai nepajėgia pakeisti vidinio lietuvių pasaulio jiem svetimu betaučiu ar surusintu sovietiškumu. Iš to matyti, kad lietuvio siela gali būti sudrumsta, kartais vilionėmis nupirkta, suvedžiota, bet negali būti prievarta išplėšta.

SOVIETINĖ sistema, su komunistine savo ideologija besiveržianti į lietuvių tautos gyvenimą ir besistengianti įsibrauti jos vidaus pasaulin, stipriai atsimuša į krikščioniškąjį jos tikėjimą, sudarantį tvirtą atramą. Pavergėjas mato ir supranta, kad prievarta šioje srityje negali laimėti, todėl ateina su nauju savo tikėjimu — su savo dievaičiais, šventaisiais, apeigomis ir maldomis. Vietoj Kristaus komunistinė sistema pastato Marksą, vietoj krikščioniškų šventųjų — komunistinius, būtent Leniną, Staliną ..., vietoj krikšto — vardynas, vietoj santuokos sakramento — vedybinę registraciją ir t.t. Bet tai marksistinis tikėjimas, kuris ribojasi tiktai šia žeme ir iliuziniu jos rojumi. Iš tikrųjų tai tik pseudotikėjimas, apgaulingas savo pagrinduose, nesiekiantis antgamtinio pasaulio, negalintis lygintis su krikščionybe. Pastaroji yra vidinio lietuvių pasaulio dalis. Kai paliečia ją pavergėjo ranka, susilaukia pasipriešinimo, kuris yra ne kas kita, kaip natūrali savigyna. Tai kova su įsibrovėliu plėšiku, rizikuojant savo likimu. Tokia kova šiuo metu vyksta sovietų pavergtoje Lietuvoje. Ji yra ne tik religinio, bet ir tautinio pobūdžio, nes joje yra puolami ir ginami abu esminiai vidinio lietuvių pasaulio pradai. Kas bus iškovota religinėje srityje, bus laimėta ir tautinėje.

Dailininko DAGIO 50 metų kūrybos ir 80 metų amžiaus sukakties proga išleistas didelio formato leidinys su autoriaus skulptūrų nuotraukomis. Sukakties iškilmių dieną 1985.XII.15 Toronto Lietuvių namuose autorius dedikuoja naująjį leidinį savo gerbėjams. Kairėje — dail. ALDONA TOTORAITIENĖ, dešinėje — skulptorė IRENA RAŠKEVIČIENĖ, dalyvavusios sukakties iškilmėse Nuotr. St. Dabkaus

Lietuvos dabartis ir praeitis

"Rusiškoji mintis"

Paryžiuje leidžiamas rusų savaitraštis "Ruskaja mysl" 1985 m. lapkričio 15 d. laidoje aprašė kun. Vaclovo Stakėno, Tikinčiųjų teisėm ginti komiteto nario, sumušimą ir kun. Jono Matulionio suėmimą: "Kun. J. K. Matulionis birželio 19 d. buvo paleistas iš Smolensko lagerio, tačiau po kelių dienų vėl buvo suimtas. Jis 1985 m. sausio mėn. buvo nuteistas trejiem metam už 'nelegalios religinės procesijos' organizavimą. Vasarą jis buvo paleistas, matyt, todėl, kad sunkiai sirgo ir gulėjo ligoninėje. Kai buvo paleistas iš lagerio, svėrė vos 49 kg. Jam buvo leista grįžti Lietuvon. Birželio 26 d. pas jį atvyko KGB agentai, apkaltino jį, kad gyvena neužsiregistravęs ir dėl šios priekabės vėl jį suėmė".

Tas pats savaitraštis 1985 m. gruodžio 6 d. laidoje išspausdino ilgą straipsnį "Nauji puolimai prieš Lietuvos katalikus". Tame straipsnyje, kurio šaltinis yra Lietuvos Kat. Bažnyčios kronikos" 67 nr., yra aprašomi religinių reikalų įgaliotinio Anilionio grasinimai Lietuvos vyskupams bei Kauno kunigų seminarijai ir lietuvių dvasiškių persekiojimai. "RM" rašė: "Kun. Stakėnas nėra vienintelis Lietuvos dvasiškis, kurį ištiko likimas, gyvai primenantis lenkų kun. J. Popieliuškos tragediją. 1980 m. pabaigoje buvo užpultas ir nužudytas kun. Leonas Šapoka, o 1981 m. rugpjūčio mėn. panašus likimas ištiko kun. Leoną Mažeiką. Galiausiai 1981 m. lapkričio 24 d. kun. Bronislovas Laurinavičius, Lietuvių Helsinkio grupės narys, buvo pastumtas po pravažiuojančio sunkvežimio ratais ir mirė ant kelio. Šių nusikaltimų vykdytojai niekad nebuvo surasti ir atiduoti teismui." Šį straipsnį "Ruskaja mysl" palydėjo nuotraukomis — Vilniaus katedros ir Šv. Rašto, kurį kagebistai bandė sudeginti.

Šį savaitraštį, pateikiantį daug žinių apie Lietuvą, redaguoja Irina Ilovajskaja-Alberti. Kai Vakarų pasaulyje pasirodė Sacharovo žmona H. Bonner, I. Alberti buvo dažnai matoma Amerikos televizijoje, kur su ja buvo daromi pasikalbėjimai, nes ji yra gera H. Bonner bičiulė.

Maskvinė spauda

Maskvos "Pravda" 1985 m. lapkričio 28 d. laidoje pranešė, kad sovietinės Lietuvos biudžetui 1986 metams yra numatoma 3.786.072 tūkstančiai rublių. Organams, kurie saugoja sovietinę valdžią (KGB), yra numatyta 2.972.755 tūkstančiai rublių. Kiek tam tikslui skiria atskiros respublikos, "Pravda" nerašo.

Maskvos "Izvestia" 1985 m. gruodžio 5 d. laidoje rašo, kad Kauno krepšinio komanda "Žalgiris" dalyvaus "Čempionų taurės" turnyre. Žais geriausios Italijos, Ispanijos, Jugoslavijos, Prancūzijos ir Izraelio komandos.

Pirmosios "Žalgirio" rungtynės įvyko gruodžio 6 d. Kaune su italų komanda "Simac". Milano dienraščio "Corriere della Sera" sporto korespondentas Zelio Zucchi šias rungtynes plačiai aprašė. Jis sako, kad "Žalgirio" komandos "tūzas" esąs 2 m. 17 cm. ūgio Sabonis, surinkęs savo komandai 24 taškus; italų komandoje geriausiai žaidęs amerikietis Schone ir surinkęs 33 taškus. "Žalgiris" rungtynes laimėjo 80:79.

Lietuvių ir lenkų pasitarimai

Paryžiuje lenkų leidžiamuose "Istorijos sąsiuviniuose" ("Zeszyty historyczne") 1984 m. 69 nr. buvo išspausdintas Z. S. Siemaszko straipsnis "Pokalbiai su Wehrmachtu Vilniuje 1944 m.". Šiame straipsnyje yra lenkų pogrindžio AK ("Armia krajowa") informacijos ir propagandos skyriaus vedėjo Dobrzanskio atsiminimai apie lietuvių ir lenkų pasitarimus vokiečių okupacijos metais. Apie šiuos pokalbius ilgai buvo vengiama rašyti, nes jų dalyvių dalis gyveno sovietų kontroliuojamuose kraštuose. Sovietai teisingai samprotavo, kad asmenys, kurie kovojo prieš nacistinę okupaciją, bet nebuvo jų kontroliuojami, gali kovoti ir prieš sovietinę. Lenkų pogrindžio nariui sunkiau buvo išvengti sovietinio konclagerio, negu pasyviam piliečiui. Dobrzanskis rašo:

"Dar 1942 m. įvyko pokalbiai tarp nepriklausomybės siekiančių kairiųjų lenkų grupės ir nepriklausomybės siekiančių Lietuvos socialdemokratų bei liaudininkų. Konferencija įvyko Vilniuje 1942 m. rugpjūčio 21 d. Vingio gatvėje. Abi pusės pripažino reikalingumą siekti sutarimo ir Rytų bei Vidurinės Europos valstybių suartėjimo konferencijoje, kuri įvyktų po karo. Netrukus po to įvyko konferencija, kurioje dalyvavo AK ir LLA (Lietuvos laisvės armija) atstovai. Ši konferencija įvyko Vilniuje 1942 m. rudenį kažkokioje Vokiečių gatvėje esančioje kariškoje siuvykloje. Iš lenkų pusės dalyvavo AK Vilniaus srities komendantas "Wilk" ("Dziemido", A. Krzyžanowski) ir štabo karininkai "Szary" (M. Czechowski) ir žemiau pasirašęs "Maciej" — propagandos bei informacijos skyriaus viršininkas. Iš lietuvių pusės dalyvavo LLA komendantas (buvęs Lietuvos pulkininkas — pavardė nežinoma), du lietuvių politinių partijų atstovai ir buto šeimininkas vietinis lietuvis. Nors pasitarimas vyko gana draugiškoje atmosferoje, tačiau jokie nutarimai nebuvo padaryti, nes lietuvių atstovai reikalavo lenkų pareiškimo, kuriuo būtų atsižadama Vilniaus. AK komendantas "Wilk" pareiškė, kad abi pokalbio šalys nėra kompetentingos padaryti sprendimą dėl Vilniaus priklausomybės. Šį klausimą turėtų po karo išspręsti kompetentingi veiksniai, o dabar, trokštant bendro išsivadavimo, reikia siekti trinties ir priešingumų švelninimo. 1943-1944 m. žiemą įvyko dar viena lenkų-lietuvių konferencija. (Šį kartą ją galima pavadinti "viršūnių" konferencija).

Iš lenkų joje dalyvavo (lenkų Londono, J.B.) vyriausybės atstovas Vilniaus sričiai "Albin" (Zygmunt Fedorowicz), AK komendantas "Wilk" (A. Krzyžanowski) ir žemiau pasirašęs, kaip vienas iš šio susitikimo organizatorių. Lietuviam atstovavo tam tikslui iš Kauno atvykęs nepriklausomos Lietuvos komiteto prezidiumas. Šis komitetas jungė įvairias lietuvių politines sroves, kurios siekė nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo, nepripažino bendradarbiavimo su Vokietija ir nesutiko su Lietuvos įjungimu į Sov. Sąjungą. Lenkams pasiūlius, buvo nuspręsta neliesti pagrindinių reikalų, kurie abi puses skiria (Vilniaus priklausomybė), bet svarstyti reikalus, kurie turėtų nuraminti ir pagerinti santykius tarp abiejų tautų.

Pasitarimai vyko draugiškoje ir korektiškoje atmosferoje. Nutarta pasikeisti pogrindžio spauda, veikti švelninančiai abi visuomenes ir bendradarbiauti kovoje prieš okupantą. Lietuviai teigiamai pasisakė apie lenkų projektą suorganizuoti po karo Rytų ir Vidurio Europos valstybių konferenciją". **J.B.**

Pasaulio įvykiai

PASAULYJE VIS DAR TEBEJAUČIAMA ĮTAMPA, KURIĄ sukėlė palestiniečių teroristų įvykdytas įsiveržimas į Romos ir Vienos orauosčius. Nuo jų granatų ir automatinių ginklų ugnies žuvo 15 asmenų, jų tarpe penki amerikiečiai. Vienoje buvo suimti du sužeisti teroristai, Romoje — vienas. PLO organizacija, vadovaujama J. Arafato, paneigė bet kokį įsivėlimą į šias pasaulį sukrėtusias žudynes. J. Arafatas teigė, kad jo vyrams leidžiama dalyvauti tik karinių taikinių puolimuose pačiame Izraelyje. Civilių asmenų puolimai ir Izraelyje, ir už jo ribų esą sustabdyti. Apklausinėjant suimtus teroristus paaiškėjo, kad jie yra Abu Nidalo palestiniečių grupės nariai, kurių veiksmus rėmė karingasis Libijos diktatorius M. Gadaffis. Abu Nidalas — palestiniečio Sabrio Banno slapyvardis teroristinei veiklai. Kadaise jis priklausė PLO organizacijai, bet su ja ir J. Arafato vadovybe nutraukė ryšius, kai PLO žmonės 1970 m. buvo išstumti iš Jordanijos, o pats J. Arafatas 1974 m. pradėjo pristabdyti savo vyrų terorizmą. A. Nidalo grupė pastaruoju dešimtmetyje tapo ne tik Izraelio, bet ir nuosaikesnių arabų žudikais. A. Nidalo pasmerktų mirti asmenų sąraše yra ir PLO organizacijos vadas J. Arafatas, o PLO žmonės nori sulikviduoti priešu tapusį A. Nidalą.

Teroristų rėmėjas

Vienos ir Romos teroristus didvyriais pavadino Libija, primindama Izraelio aviacijos subomborduotą PLO būstinę Tunizijoje, kur žuvo 68 žmonės. Tuo bombardavimu buvo reaguojama už Kipro saloje palestiniečių nužudytus tris izraelitus. Diktatoriaus plk. M. Gadaffio dabartinė ir ankstesnė parama teroristams išjudino Izraelį ir Ameriką. Buvo pradėta kalbėti apie smūgį Libijai, kuri ne tik pati praktikuoja terorizmą, bet ir remia teroristus visame pasaulyje. Plk. M. Gadaffis pagrasino teroro veiksmus perkelti Amerikon, jeigu pastaroji smogtų Libijai. Prez. R. Reaganas, prieš išvykdamas Meksikon, sustiprino JAV karo laivyną Viduržemio jūroje, nors nutarimas pulti Libiją ir susidoroti su jos kvailiojančiu diktatoriumi plk. M. Gadaffiu nėra padarytas. Problemą prez. R. Reaganui sudaro 1.500 Libijoje gyvenančių ir daugiausia naftos pramonėje dirbančių amerikiečių. Be to, plk. M. Gadaffis yra gavęs daug ginklų iš Sovietų Sąjungos, net ir modernių priešlėktuvinių raketų, kurias prižiūri sovietų technikai. Pastaruoju metu M. Gorbačiovas Maskvoje šaltokai sutiko plk. M. Gadaffį, bet Libijos apginklavimo nėra nutraukęs. Dėl to plk. M. Gadaffis ir gyvena viltimi, kad Amerika jo nepalies, bijodama susikirtimo su Sovietų Sąjunga.

Vadai televizijoje

Naujųjų metų dieną į sovietinės televizijos žiūrovus prašneko prez. R. Reaganas, į amerikiečių — M. Gorbačiovas. Jų taikai skirti žodžiai truko penkias minutes ir buvo tuojau pat išversti į anglų ir rusų kalbas. Abu kalbėjo apie branduolinio karo atsisakymą, taikos užtikrinimą Ženevoje pradėtomis derybomis, branduolinių ginklų apribojimą. Prez. R. Reaganas netgi prašneko apie visišką jų pašalinimą, jeigu bus išrastos gynybinės raketos, puolamąsias paverčiančios nesėkmingomis. Jis priminė, kad tokių ginklų siekia ne tik Amerika, bet ir Sovietų Sąjunga. Tai buvo naujiena sovietų žiūrovams, kuriems kalama į galvą, kad didžiausia kliūtis į taiką yra naujieji prez. R. Reagano raketiniai ginklai erdvėse. Prez. R. Reaganas taipgi pabrėžė demokratinėje sistemoje amerikiečių šventomis laikomas žmogaus teises, užtikrinančias visišką kalbos, susirinkimų, judėjimo ir religijos laisvę. Prieš N. metus spaudoje pasirodė spėliojimų, kad antrasis R. Reagano ir M. Gorbačiovo susitikimas Vašingtone, turėjęs įvykti šią vasarą, greičiausiai bus atidėtas rudeniui. M. Gorbačiovas savo laiške britų kairiojo sparno politikui K. Livingstonui pažadėjo, kad sovietų branduolinės raketos nebus nukreiptos į tas valstybes, kurios savo teritorijoje neturės branduolinių ginklų. Tokiu atveju nesvarbu ar tokios valstybės priklauso karinei sąjungai, ar ne. Esminis dalykas — atsisakyti branduolinių ginklų įsileidimo.

Dvi naujos narės

Prie Europos ekonominės bendruomenės būstinės Briuselyje plevėsuojančias Italijos, V. Vokietijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos, Liuksemburgo, Britanijos, Airijos, Danijos ir Graikijos vėliavas papildė praėjusią savaitę iškeltos Ispanijos ir Portugalijos vėliavos. Ekonominė bendruomenė dabar turės 12 narių. Bendras gyventojų skaičius nuo 270 milijonų padidėjo iki 320 milijonų. Ar tos dvi valstybės, ilgus metus valdytos diktatorių, bus laimingos, parodys ateitis. Ispanija turi net 22,2% bedarbių. Portugalija prisipažįsta turinti 10,5%, bet iš tikrųjų bedarbių skaičius yra gerokai didesnis.

KANADOS ĮVYKIAI

Streikuos gydytojai?

Gydytojų streiką Ontario provincijoje gali sukelti valdžios nutarimas neleisti jiems už savo paslaugas iš pacientų imti daugiau negu moka provincinė sveikatos drauda OHIP. Tokio įstatymo nesilaikantys gydytojai bus baudžiami iki $10.000. Tai padaryti paskatino kieta Kanados vyriausybės laikysena, sumažinti finansinę paramą provincinėm sveikatos draudom, kai gydytojam yra leidžiama peržengti draudos nustatytą kainoraštį. Peržengtoji suma atskaitoma iš federacinės valdžios provincinei draudai duodamos paramos. Per metus susidaro milijonai dolerių. Ontario provincijoje yra 13.000 gydytojų, kurių 12% papildomos sumos reikalauja iš pacientų. To papildo sustabdymais nepatenkinti ypač tie gydytojai, kurie jau yra pasitraukę iš OHIP sveikatos ir ligoninių draudos. Numatytoji $10.000 bauda betgi palies tik tuos gydytojus, kurių įstatymų laužymą per dideliu atlyginimu praneš pacientai.

Ontario gydytojų draugija prašneko apie rotacinį savo narių streiką, su kuriuo pacientai susipažino 1982 m. Tada pasikeičiant buvo uždarinėjami gydytojų kabinetai, sustabdomos skubos nereikalaujančios operacijos ligoninėse. Gydytojų draugija norėjo paslaugų pabranginimo 26,7%, o OHIP draudai atstovaujanti provincinė konservatorių valdžia buvo pasiūliusi 10% vieneriem metam. Tuo rotaciniu streiku gydytojai išsikovojo paslaugų pabranginimą 34% trejiem metam. Streikas tada lietė atlyginimą visiem Ontario provincijos gydytojam. Dabar už teisę gauti aukštesnį atlyginimą kovoja tik 12% gydytojų, pasitraukusių iš OHIP draudos. (Nukelta į 8 p.)

Šiame numeryje:

Grasina Lietuvai
Nauji Kremliaus valdovai ir nauji spaudimai Lietuvai
Lietuvos dabartis ir praeitis
Mūsų kaimynų spauda apie įvykius sovietų okupuotoje šalyje
Pavergtų tautų vyskupai sinode
Pranešimas iš Romos apie jų dalyvavimą ir laikyseną
"Raudonojo spalio" medžioklė
Amerikiečio romanas apie laivą, kurio kapitonas lietuvis
Prancūzijos vaidmuo Vilniaus byloje
Disertacija, iškelianti naujų duomenų kovose už Vilnių
Aukoja ne turtingieji, o dosnieji
Išeivijos poreikiam didėjant, reikia ir didėjančio dosnumo
Lietuvių kinematografija išeivijoje
"Ten, ekrane sužibus" autoriaus pasisakymas leidinio sutiktuvėse
Išeivijos sporto žaidynės Australijoje
Lietuvių sporto darbuotojų suvažiavimas ir jo nutarimai
"Anapus marių"
Pomirtinė Venancijaus Ališo kūryba, išleista Čikagoje
Dailininkas Domšaitis monografijoje
Žymaus kūrėjo menas, sutelktas specialiame leidinyje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25 (Amerikoj - JAV doleriais).
Pavieniai numeriai - 50 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

PRANEŠIMAS IŠ ROMOS

Pavergtų tautų vyskupai sinode

Arkivyskupas L. Povilonis, latvių ir kitų pavergtų tautų vyskupai nepateikė jokių oficialių pranešimų

Nepaprastasis vyskupų sinodas Romoje buvo pradėtas 1985 m. lapkričio 24 d. ir baigtas gruodžio 7 d. Jame dalyvavo iš viso pasaulio apie 300 vyskupų. Iš okupuotos Lietuvos buvo atvykęs arkiv. L. Povilonis, lydimas kun. prof. V. Michelevičiaus, iš Latvijos — kardinolas J. Vaivods su savo pagalbininku. Pradines Mišias atnašavo pats Šv. Tėvas drauge su 300 dalyvių, kurių tarpe buvo arkiv. L. Povilonis, arkiv. P. Marcinkus, vysk. P. Baltakis.

Išlaisvinimas ir teologija

Sinodo posėdžiuose buvo svarstyta daug svarbių klausimų, kurių tarpe buvo ir išlaisvinimo teologija. Kardinolas J. Ratzingeris reiškė susirūpinimą K. Bendrjos posūkiu į išorinius, socioekonominius klausimus ir mažesniu dėmesiu dvasiniam gyvenimui. Brazilijos kardinolas A. Lorscheideris bandė įtikinti sinodo dalyvius, kad išlaisvinimo teologija P. Amerikoje yra remtina, nes ji atperkanti K. Bendrijos praeities klaidą — nepakankamą rūpinimąsi socialiniais reikalais ir dėl to įsigalėjusį marksizmą.

Sovietų pavergtų kraštų vyskupai laikėsi gana pasyviai, nepateikė jokių oficialių pranešimų. Mat tokie pranešimai turėtų būti prieš tai sovietinės valdžios cenzūruojami ir tuo būdu iškraipomi, neišreiškiantys pilnos tiesos.

Čekoslovakijos kardinolas savo kalboje taip pat buvo labai atsargus. Jis pareiškė, kad tikra sielovada dabartinėje būklėje esanti neįmanoma, K. Bendrija esanti izoliuota ir pasiekianti savo narius tik per liturgiją.

Sinodui pasibaigus, bendruose pietuose dalyvavo pats Šv. Tėvas Jonas-Paulius II ir kiekvienam dalyviui įteikė po sidabrinį žiedą, jų tarpe ir arkiv. L. Poviloniui.

Šv. Tėvas į Lietuvą?

Rašydamas apie sinodą, anglų kalba leidžiamas laikraštis "International Courrier" 1985 m. gruodžio 4 d. pareiškė, kad R. Europos kraštų vyskupai nepateikė jokių pranešimų sinodui, kad nepakenktų Šv. Tėvo pastangoms nuvykti Sov. Sąjungon ir Lietuvon 1987 m. Mat Jonas-Paulius II 1984 m. norėjo nuvykti Lietuvon ir dalyvauti šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties iškilmėse, bet negavo leidimo. Bandė pasiųsti savo valstybės sekretorių kardinolą Casarolį, bet irgi nepavyko. Manoma, kad Šv. Tėvas vėl bandys vykti Lietuvon 1987 m., kai bus minima 600 metų krikšto sukaktis. Š. m. kovo mėnesį Italijoje lankysis Sov. Sąjungos kompartijos gen. sekretorius M. Gorbačiovas. Jis aplankys Italijos premjerą B. Craksį, bet ar susitiks su Šv. Tėvu Vatikane, dar nėra žinoma. Esą Vatikanas į tokį pageidavimą dar neatsakęs. Italijos spauda jau spėlioja apie tokią galimybę ir mano, kad tuo atveju Šv. Tėvas iškeltų žmogaus teisių klausimą Sov. Sąjungoje ir galimybę aplankyti Lietuvą.

Suvaržytas vyskupas

Arkiv. L. Povilonį kelionėje į Romą, be kun. V. Michelevičiaus, turėjo lydėti ir kun. Pr. Tamulevičius. Pastarasis jau buvo gavęs vizą, išsikeitė pinigus, bet dieną prieš išskrendant Romon buvo sulaikytas be jokių paaiškinimų.

Arkiv. L. Povilonis, būdamas Romoje negalėjo susitikti su žurnalistais. 1985 m. lapkričio 30 d. televizija "RAI" perdavė specialią programą, kurioje buvo ir pokalbių su kai kuriais sinodo dalyviais. Kai arkiv. L. Povilonis išėjo iš posėdžių salės, jį filmavo žurnalistai, bet neišgavo jokių pareiškimų. Iš to matyti, kaip yra suvaržytas pavergtos Lietuvos vyskupas. Nors jis turi diplomatinį pasą, bet sovietų muitinė jį, grįžtantį iš užsienio ar išvažiuojantį, tikrina ir iškrato jo lagaminą. Be to, grįžęs turi duoti pranešimus sovietinėm įstaigom apie savo veiklą.

Pas Šv. Tėvą

1985 m. gruodžio 9 d. arkiv. L. Povilonis buvo pakviestas pietums pas Šv. Tėvą drauge su prel. A. Bačkiu. Ten užtruko pusantros valandos. Atsisveikinant gavo Šv. Tėvo dovaną — arnotą. Gruodžio 10 d. arkiv. L. Povilonis buvo priimtas pas Vatikano valstybės sekretorių kardinolą A. Casarolį, o gruodžio 11 d. su savo palydovu išskrido Maskvon "Aerofloto" lėktuvu. Iš Maskvos turėjo vykti traukiniu į Kauną.

Latvijos kardinolas J. Vaivods, 90 m. amžiaus, sinodo posėdžiuose dalyvauti buvo per silpnas. Jis su savo palydovu vyskupu pagalbininku taip pat buvo priimtas privačioje Šv. Tėvo audiencijoje 1985 m. gruodžio 14 d.

Italų spaudoje

Romoje gyvenantis dr. Juozas Gailius plačiai skaitomam italų dienraščiui "Il Giornale d'Italia" pasiųstu laišku lietuvių vardu nuoširdžiai pasveikino į Vakarus atvykusią akademiko A. Sacharovo žmoną Jeleną Bonner. Laikraščio atspausdintame laiške J. Gailius priminė, kad lietuvių tautos ryšiai su žymiuoju rusų fiziku yra seni ir visada buvo pagrįsti tarpusavio palankumo, pagarbos ir draugystės jausmais. Akademikas Sacharovas yra ne kartą pasisakęs už lietuvių tautos teisę atsteigti savąją nepriklausomą ir suvereninę valstybę, kuri buvo sužlugdyta gėdingu nacių ir sovietų susitarimu 1939 m.

1975 m. gruodžio 9-12 d.d., lygiai prieš dešimt metų, kai Sacharovas turėjo nuvykti į Norvegijos sostinę Oslo atsiimti jam paskirtos Nobelio Taikos premijos, nuskubėjo į Vilnių, norėdamas apginti kitą kilnios širdies rusą — Sergiejų Kovaliovą, teisiamą už lietuviam katalikam suteiktą pagalbą. Dėl to Nobelio premiją Oslo mieste turėjo atsiimti akademiko žmona Jelena Bonner. A. Sacharovas visada drąsiai ir ryžtingai gynė plačiai pasireiškiantį lietuvių kitaminčių sąjūdį, kol sovietinis režimas nenuslopino akademiko balso.

Esą dabartiniu metu, labai madinga kalbėti apie Čilės ir P. Afrikos režimus, Neabejotina, kad jie būtų apšaukti vergų kraštais, jei išdrįstų pareikalauti iš bejėgės moters raštiško įsipareigojimo nė vienu žodžiu neišsitarti apie tų režimų bjaurius veiksmus.

Čia kaip tik visu ryškumu ir iškyla niekšiškumas sovietinio režimo, kuris remiasi ne liaudies masių pritarimu, bet vien valdomųjų baime ir valdančiųjų savivaliavimu.

Laiško autorius baigdamas primena ypatingai tragišką Maskvos pavergtų nerusų tautų padėtį, pažymėdamas, kad jos ne tiktai patiria sovietiniam režimui būdingą priespaudą, bet taip pat yra prievarta rusinamos, siekiant sunaikinti jų tautinę tapatybę, yra brutaliai brukamas ateizmas. **K.L.**

Naujoji JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba posėdžiavo 1985.XII.7-8 Klivlande (nuotraukoje matyti jos dalis). Iš kairės: Nijolė Maželienė, pirm. Algimantas Gečys, buvęs pirm. dr. Antanas Butkus, kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė, Algimantas Gureckas, Liuda Rugienienė Nuotr. J. Urbono

"Raudonojo spalio" medžioklė

Amerikiečio romanas apie povandeninį sovietų laivą, kurio kapitonu buvo lietuvis

J. VAIČELIŪNAS

1985 m. išleista anglų kalba mažoji laida knygos "The Hunt for Red October". Tai romanas apie povandeninį sovietų laivą, bet jame yra kiek ir tikrovės. Tą romaną parašė Tom Clancy, amerikietis. Mums, lietuviams, ta knyga įdomi tuo, kad jos vyriausias veikėjas yra lietuvis Marko Ramius. Kadangi romane beveik visi vardai pakeisti, tai ir to lietuvio pavardė netikra. Ir raudonosios Rusijos komunistų partijos vyriausio vado pavardė yra netikra, būtent A. Narmonov. Vardas Marko skamba nelietuviškai, bet pavardė — Ramius lietuviška.

Padaryti to romano santrauką būtų per platus dalykas, nes knyga turi 469 puslapius. Jei tai būtų atsiminimų knyga, būtų kitas reikalas, o dabar — romanas. Todėl užteks trumpai paminėti tik kai kuriuos to romano įvykius.

* * *

Žymusis sovietų pavandeninių laivų kapitonas Marko Ramius greičiausiai buvo kilęs iš mišrios šeimos. Jo tėvas Aleksandaras buvo aukštas Sov. Sąjungos komunistų partijos pareigūnas. Kai sovietai 1940 m. okupavo Lietuvą, jis persekiojo tuos lietuvius, kurie nerodė palankumo komunizmui. Karui baigiantis jis, kaip armijos politrukas, su vienuolikta armija vėl grįžo į Lietuvą ir čia žudė tuos lietuvius, kurie buvo dirbę su vokiečiais ar priešinosi sovietinam okupantui.

Aleksandro žmona buvo svetimtautė. Ji mirė pagimdžiusi Marką. Tėvas dar mažą sūnų atvežė į Lietuvą ir paliko pas savo motiną. Taigi Marko augo pas savo senelę. Ji buvo religinga ir gera lietuvė, per ketverius metus palikusi vaikui Marko gražių įspūdžių iš religijos ir Lietuvos istorijos. Nors vėliau Marko Rusijos komunistinėse mokyklose išėjo visokį komunistinį mokslą ir auklėjimą, bet senelės pasakojimų negalėjo užmiršti. Žinoma, jis turėjo būti komjaunuolis ir vėliau kompartijos narys, bet tie ženklai įrašomi į sąrašus bei bilietus, bet ne visiems tai įsirašo širdin. Marko tėvas buvo Sov. Sąjungos didvyris, bet Marko jo gėdinosi, nes vykdė dideles žudynes savo pavergtoje tėvynėje.

* * *

Pirmo rango kapitonas Marko Ramius buvo paskritas vadovauti didžiausiam atominiam povandeniniam sovietų laivui "Raudonasis spalis", ginkluotam branduoliniais ginklais. To laivo įgulai buvo duotas uždavinys slaptai nuplaukti į Kubą, nors, pagal amerikiečių-sovietų sutartį, sovietų karo laivai negali prie JAV krantų priplaukti arčiau kaip 500 km. "Raudonasis spalis" į tą kelionę išplaukė gruodžio 3 d. iš šiaurės karinio laivyno bazės Polyarny, netoli Murmansko.

Kadangi M. Ramius buvo numatęs su tuo laivu pabėgti į JAV, todėl kelionėje pirmiausia turėjo atsikratyti laivo politruko I. Putino, antro rango kapitono. Tas atsikratymas buvo taip gerai suvaidintas, kad atvykęs į tą laivo patalpą laivo gydytojas Petrovas pripažino, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas: Putinas krito ir galvą trenkė į laivo metalinio stalo kampą. Putino kūnas buvo įdėtas į šaldytuvą, kad būtų pargabentas į savo laivyno bazę.

M. Ramius per garsiakalbį pranešė visai laivo įgulai apie Putino žuvimą ir paaiškino, jog teks prasiskverbti toliau į imperialistų rajoną, kur būtų išbandytas laivo pajėgumas. Jūrininkai stebėjosi, kad jiem teks įplaukti į draudžiamus kapitalistų vandenis. Kpt. M. Ramius paaiškino: tas uždavinys bus nelengvas, pareikalaus daug pastangų, visiškos radijo tylos, uolios kasdieninės tarnybos. "Jei gerai atliksite tos kelionės pareigas, būsite tikri sovietų jūrininkai. Kai pasieksime Kubą, tenai, šiltame klimate, leisime atostogas kartu su gražiomis mergaitėmis".

M. Ramius, dar būdamas 5-7 metų amžiaus, girdėjo, kad komunistų partija yra liaudies siela. Partija, liaudis ir tauta sudaro sovietinę trejybę. Sunku Markui buvo suprasti, kas yra komunistinė siela, nes komunistai dvasinio pasaulio iš viso nepripažįsta. Marko tėvas buvo aukšto rango komunistų partijos "aparačikas". Jis norėjo, kad jo sūnus eitų jo pėdomis, nes komunistų partija savo nariams duoda prabangų gyvenimą, pirmenybes, apdovanojimus ir kitas lengvatas, kurių neturi liaudis. Marko tėvas jau buvo kandidatas į Maskvos politbiurą ir turėjo didelę įtaką visose srityse. Jis galėjo daug padėti ir sūnui, nors pastarasis iškilo savo gabumais ir darbštumu.

Marko dar laivyno mokykloje susipažino su vieno karo laivo kapitonu Šaša, 60 metų amžiaus. Šaša su draugais 1917 m. ir karo laivu "Aurora" Petrapilyje padėjo nuversti laikinąją Rusijos vyriausybę. Bet vėliau tie visi Šašos draugai jūrininkai buvo bolševikų išžudyti, nes jie nebesutarė su bolševikais (33). Ir Šaša apie 20 metų išbuvo lageryje. Tik prieš II D. karą jis buvo išleistas, nes sovietams trūko patyrusių jūrininkų. Šaša caro laikais tarnavo admirolo Makarovo žinyboje. Tai buvo pasižymėjęs admirolas, kurio vardu buvo pavadintas vienas karo laivas.

Marko dar vaikystėje pastebėjo, kad kitų šeimų vaikai vengdavo su juo draugauti, o kartais jį pavadindavo "stukaču" — pranešėju, šnipu. Jo tėvas betgi aiškino, kad pranešinėti partijai apie visokius pasisakymus prieš ją yra patriotinis darbas. Marko toks patriotizmas nežavėjo.

Būdamas 16-kos metų amžiaus, Marko pirmuoju baigė Nachimovo jūrų mokyklą. Jam patiko povandeninis laivynas, tad buvo paskirtas į to laivyno mokyklą. Po penkerių metų jis tą mokyklą baigė taip pat pirmuoju. Vėliau laivyne jis išauklėjo gerų jūrininkų ir už tai buvo paskirtas povandeninių laivų instruktorium Frunzės karo akademijoje (39).

Kadangi Marko aukštai iškilęs ne tik povandeninio laivyno moksle, bet ir komunistų partijos "politpodgotovkoje", greitai gavo pirmo rango kapitono laipsnį, turėjo savo vasarvietę prie Polyarny, savo "Žigulį" ir dar valdišką automobilį su šoferiu. Bet tuo metu jau buvo mirusi jo žmona Natalia Bagdonova, kurią jis buvo vedęs prieš keletą metų. Jo žmonai medicina nepadėjo, nes nebuvo gerų vaistų. Jo žmonos kūnas buvo sudegintas. Marko prisiminė senelės pasakytus žodžius, kad žmogus po mirties nežūsta.

* * *

"Raudonasis spalis" plaukė po vandeniu pietvakarių kryptimi. Jam teko plaukti į vakarus pro Norvegijos šiaurę ir vėliau pietine kryptimi. Amerikoje tuo sovietų povandeniniu laivu pirmiausia susidomėjo žvalgybos organizacija CIA, kuriai vadovavo viceadmirolas J. Greer. Jis pakvietė tos įstaigos tarnautoją Ryaną palaikyti ryšį su tuo sovietų povandeniniu laivu per Amerikos karo laivyną. Žinias apie tą sovietų povandeninį laivą Ryanas buvo gavęs iš karinės Britanijos žvalgybos.

Iš sovietinių kariuomenės pareigūnų pirmas apie tą įtartiną "Raudonojo spalio" kelionę sužinojo adm. Y. Padorinas, vyriausias karo laivyno politrukas, anksčiau buvęs šiaurės karo laivyno politruku ir gerai pažinojęs kapitoną M. Ramių. Jis perskaitė iš Ramiaus gautą laišką, kuris jam kėlė įtarimą. Tuojau paskambino vyriausiam Sov. Sąjungos karo laivyno vadui. adm. Gorškovui ir paprašė pas jį audiencijos, nes per telefoną negalįs visko pasakyti. Kai adm. Padorinas pasikalbėjo su adm. Gorškovu, daug sovietų karo laivų ir povandeninių laivų pradėjo jieškoti "Raudonojo spalio".

* * *

"Raudonasis spalis" 13-kos mazgų greičiu plaukė pietvakarių link, kai Vašingtone, Baltuosiuose rūmuose vyko karinis posėdis, dalyvaujant pačiam prezidentui. J. Ryan iš CIA padarė pranešimą apie povandeninį sovietų laivą, plaukiantį Atlante. Esą jis jau praplaukė amerikiečių-sovietų takoskyrą. Apie tai jis gavęs žinią iš karinės Britanijos žvalgybos. Povandeninio laivo ilgis — 650 pėdų, talpa — 32.000 tonų, įgula — 110 jūrininkų. Ginkluotas 26-mis branduolinėmis raketomis. Laivo išvaizda labai panaši į amerikiečių povandeninį laivą "Typhoon". To laivo kapitonas esąs Marko Ramius. Tai lietuviška pavardė, nors jo pase gali būti pažymėta, kad jis yra rusas.

— Vieną minutę. Jūs sakote, kad sovietai davė įsakymą paskandinti vieną savo pavandeninį laivą?

— Taip, pone prezidente, — atsakė Ryanas.

— Kodėl? — paklausė prezidentas.

— Povandeninis sovietų laivas "Raudonasis spalis" nori pabėgti į JAV, — paaiškino Ryanas.

— Jį reikia apsaugoti, — pastebėjo prezidentas (104).

— Taip, pone prezidente. Tas pabėgimas nelengvas. 1975 m. lapkričio 8 d. branduoliniais ginklais aprūpintas sovietų karo laivas — fregata norėjo iš Rygos uosto pabėgti į Švediją. Pabėgimą organizavo ne to laivo karininkai, o pats laivo politrukas V. Sablinas su eiliniais jūrininkais. Sovietai apie tą pabėgimą sužinojo ir savo karo laivais bei lėktuvais privertė bėglį sustoti netoli Švedijos krantų. Politrukas Sablinas ir 26 jūrininkai buvo nuteisti ir sušaudyti. Panašus pavojus gresia ir "Raudonajam spaliui".

Prezidentas paklausė Ryaną, ar amerikiečiai turėtų tą laivą pagrobti? Ryan atsakė

(Nukelta į 3-čią psl.)

A†A
BRONIUI PAČKAUSKUI
mirus,
jo brolį VYTAUTĄ, seseris – BRONĘ, GENĘ su šeimomis ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –
Augustinas Pranckevičius
Juozas Matusevičius

A†A
ELENAI GOTCEITIENEI
mirus,
mūsų mokytojai IRENAI EHLERS bei jos šeimai reiškiame gilią užuojautą –
Toronto Maironio mokykla

MIELAI TETAI
a. a. ELENAI GOTCEITIENEI,
užbaigus šios žemės kelionę ir negrįžtamai iškeliavus į amžinybę,
mūsų nuoširdi užuojauta sūnui APOLINARUI, dukroms – ELYTEI, IRUTEI, DALIUTEI su jų šeimomis ir velionės seseriai PETRELEI NAUDŽIUVIENEI –
Vytautas ir Birutė Petrušaičiai

Mirus
a. a. ELENAI GOTCEITIENEI,
dukras – ELYTĘ, IRENĄ, DALIĄ, sūnų APOLINARĄ su šeimomis, sesutę P. Naudžiuvienę nuoširdžiai užjaučiame –
B. Vaitiekūnienė
J. Smolskienė
U. Žilinskienė
L. A. Smolskiai
S. V. Aušrotai
O. L. Rimkai
L. Č. Senkevičiai
I. G. Smolskiai

A†A
ELENAI GOTCEITIENEI
iškeliavusiai amžinybėn,
jos sūnų paskautininką APOLINARĄ GOTCEITĄ,
dukras – IRENĄ, ELENĄ ir DALIĄ su šeimomis
nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –
"Rambyno" skautų tuntas
ir skautininkų ramovė

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas – St. Prakapas.
Tel.233-4486

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

VLIKo seimo atstovų susitikimas su visuomene St. Petersburge, Floridoje, Lietuvių klubo salėje 1985.XII.6. Pareigūnai informavo susirinkusius apie VLIKo darbus Nuotr. P. Andrejausko

"Raudonojo spalio" medžioklė

(Atkelta iš 2-ro psl.)

neigiamai, nes kapitonas M. Ramius su tuo laivu greičiausiai iškils prie Virginijos krantų ir paprašys politinės globos (109).

* * *

Sovietų karo laivynas jau jieškojo savo dingusio povandeninio laivo "RS". Laivo "Konovalovas" kapitonas Tupolevas su savo laivu 40 mazgų greičiu skubėjo vakarų link. Jis negalėjo suprasti, kodėl jam buvo duotas toks sunkus uždavinys: surasti povandeninį laivą "RS" ir nužudyti to laivo kapitoną M. Ramių. Pastarasis buvo jo mokytojas ir draugas, gerokai aukščiau už jį iškilęs — turėjo nuosavą vilą, nuosavą ir dar valdišką automobilį, o jis dar neturėjo nė nuosavo automobilio.

Sovietai "RS" medžioklei pasiuntė 58 povandeninius laivus ir 28 įvairius karo laivus, nes būtinai reikėjo sugauti "RS" arba jį paskandinti.

Vakariečiai taip pat susirūpino tais sovietų karo laivyno veiksmais. Vašingtone į Baltuosius rūmus buvo iššauktas sovietų atstovas Arbatovas. Prezidentas su savo bendradarbiu dr. Pelt priminė Arbatovui, jog apie 100 sovietų įvairių karo laivų išplaukė į Šiaurės Atlantą, visai apie tai nepainformavę Amerikos vyriausybės, kaip buvo sutarta. Arbatovas atsakė apie tai nieko nežinąs, nes nesąs jūrininkas. Prezidentas jam priminė, kad tokie masiniai sovietų karo laivyno manevrai gali sukelti nesusipratimų. Tuo reikalu buvę susitarta su pačiu sovietų komunistų partijos vadu A. Narmonovu. Prezidentas paprašė Arbatovą apie tai tuojau pranešti Maskvai. Arbatovas pasakė, kad vienas jų povandeninis laivas yra dingęs ir sovietų karo laivynas jo jieško. Tai esą ne manevrai, bet karinė pareiga savo dingusiam laivui. Tačiau Arbatovas pažadėjo apie tai pranešti Maskvai.

Po keliolikos dienų "RS" pradėjo mažinti greitį, nes pradėjo gesti reaktorius — praleisti radiaciją, kuri sudaro pavojų laivo įgulai. Ramius žinojo, kad dėl tokios priežasties žuvo povandeninio laivo "Vorošilovas" įgula. Nukentėjo ir žinomojo ledlaužio "Leninas" įgula (156). To ledlaužio kapitonas tik pernai išėjo iš lagerio, nes neparodė reikiamo rūpestingumo įgulai.

* * *

Kremliuje taip pat vyko posėdis dėl "RS" dingimo. Posėdyje dalyvavo vyriausias karo laivyno vadas adm. S. Gorškovas, kuris norėjo M. Ramių, kaip gabų karo laivyno karininką, turėti savo štabe, vyriausias karo laivyno politrukas adm. Y. Padorinas, karo ministeris Ustinovas, partijos teoretikas Aleksandrovas, kuris buvo pakeitęs mirusį Suslovą, partijos vadas ir krašto prezidentas Narmonovas. Pastarasis tas pareigas perėmė po Andropovo mirties (215).

Narmonovas paklausė Padorino, kokios yra galimybės surasti "RS" povandeninį laivą ir jį sunaikinti. Tas atsakė, kad "RS" laive yra ištikimas politrukas I. Putinas. Bet čia įsikišo karo ministeris Ustinovas, pabrėždamas: jei buvo per daug pasitikėta kpt. M. Ramiu, tai per daug negalima pasitikėti adm. Padorino aiškinimu. Padorinas prisipažino, kad jis rekomendavo kpt. Ramių į tą vietą ir leido jam pasirinkti laivo karininkus. Posėdyje nieko gero nenuspręsta, o tik pritarta ankstyvesniam sprendimui, kad ir toliau būtų vykdoma "RS" laivo medžioklė, siekant jį sugauti arba paskandinti, kad nepatektų į vakariečių rankas.

* * *

Kai M. Ramius su "RS" iškilo į Atlanto paviršių, pamatė kelis vakariečių karo laivus, kurių svarbiausias buvo anglų lėktuvnešis "Invincible". Ant jo buvo Amerikos žvalgybos karininkas Ryan. Jis per garsiakalbį ėmė šaukti Ramių. Kai "RS" prisiartino, "RS" įgula buvo perkelta ant to lėktuvnešio, kur Ramius paprašė politinės globos. Ryan atsakė, kad tie reikalai bus išspręsti Amerikos žemėje. Sovietų jūrininkai malūnsparniais buvo perkelti į krantą, į Norfolke esančią amerikiečių jūrininkų karo ligoninę. Ten buvo patikrinta jų sveikata ir gerai pavalgydinti. Sovietų jūrininkai amerikietiškus pusryčius rijo kaip vilkai, nes buvo alkani. Ligoninės vedėjas įsakė papildomai jiems duoti daugiau valgyti, kad tikrai būtų sotūs.

Kai sovietų atstovas Arbatovas išgirdo, kad "RS" ir jo įgula jau yra amerikiečių rankose, atvyko į Baltuosius rūmus ir pačiam prezidentui pareiškė protestą už pagrobimą sovietų karių. Prezidentas atsakė, kad amerikiečiai žmonių negrobia, už tai net baudžiama. Jei "RS" įgula paprašė politinės globos, ji bus duota. Kas nenorės pasilikti, galės grįžti į savo kraštą. Arbatovas nuleidęs galvą, išėjo iš Baltųjų rūmų.

Iš "RS" įgulos Amerikoje pasiliko tik karininkai vienguingiai. Kiti 4 karininkai ir jūrininkai, kurių dauguma buvo vedę, sovietų transporto lėktuvu buvo išgabenti į Sov. Sąjungą.

"RS" povandeninis laivas, kuris buvo vertinamas bilijonu dolerių, atiteko amerikiečiams. Maskva keikė kapitoną Marko Ramių ir bendradarbius, bet savo nagais jų pasiekti negalėjo, nors Maskvos nagai labai aštrūs.

Amerikos vyskupai remia lietuvių reikalavimus

JAV katalikų vyskupų konferencija, posėdžiavusi Vašingtone 1985 m. lapkričio 11-15 d.d., priėmė vysk. P. Baltakio pasiūlytą rezoliuciją, atitinkamai priderintą prie kitų nutarimų. Štai jos teksto vertimas.

"Atsižvelgiant į faktą, kad Marijos Taikos karalienės šventovė Klaipėdos mieste, Lietuvoje, buvo pastatyta 1950—1961 m. ir pilnai įrengta lietuvių tikinčiųjų aukomis, gavus valdžios leidimą, po to valdžios potvarkiu nusavinta 1961 m. ir paversta koncertų sale.

Atsižvelgiant į faktą, kad vietoj jos duotos patalpos 10.000 Klaipėdos katalikų yra apgailėtinai nepakankamos, kad per 250.000 Lietuvos katalikų pakartotinai prašė sovietines įstaigas grąžinti jų šventovę.

Atsižvelgiant į faktą, kad sovietiniai pareigūnai viešai pripažino, jog šventovė buvo neteisėtai nusavinta, kad 1981 m. davė leidimą statyti naują šventovę, bet savo pažado neištesėjo.

Atsižvelgiant į faktą, kad Sov. Sąjungos vyriausybė pasirašė Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją 1945 m., taip pat Baigminio Helsinkio akto nuostatus 1975 m. —

Mes, JAV katalikų vyskupų konferencijos nariai, susirinkę Vašingtone 1985 m. lapkričio 11-15 d.d., nutarėm:

1. Kreiptis į Sov. Sąjungos vyriausybę, kad pripažintų lietuviams teisę išpažinti religinį savo tikėjimą pagal 1975 m. Baigminį Helsinkio aktą ir 1945 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją.

2. Pranešti Lietuvos TSR religinių reikalų tarybai, kad ši katalikų vyskupų konferencija smerkia šventovių išniekinimą ir prašo grąžinti tikintiesiems Klaipėdos šventovę prieš 1987 metus, kai švęsime Lietuvos krikščionybės 600 metų sukaktį.

3. Pavesti Taikos bei teisingumo komisijai daugiau pastudijuoti priemones bei būdus pagelbėti 4 milijonam Vakarų apeigų ir 6 milijonam Rytų apeigų katalikams, persekiojamiems Sov. Sąjungoje."

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės leidinio ispanų kalba viršelis su įrašu "Lietuvos šauksmas". Tai rinkinys straipsnių apie Lietuvą, išspausdintų Venezuelos spaudoje. Jų daugumos autorius — dr. Vytautas A. Dambrava

Prancūzijos vaidmuo Vilniaus byloje

Naujas požiūris lenko doktoranto disertacijoje apie erelio ir riterio kovą

1985 m. "Journal of Baltic Studies" 1 nr. (16 tomas) išspausdino George Urbaniak straipsnį "Prancūzų vaidmuo lenkų-lietuvių ginče, 1918-1920".

Šią siaurą temą straipsnio autorius nuodugniai išnagrinėjo, naudodamasis gausybe šaltinių, neišskiriant nė lietuviškų. Galbūt todėl šis straipsnis yra nešališkas ir autoriaus padarytos išvados objektyvios.

Daug buvo įvairių konfliktų Rytų Europoje po I D. karo, iš kurių lietuvių-lenkų kivirčą buvo sunkiausiai spręsti. Prancūzija, viena iš to meto pasaulio galybių, buvo labai suinteresuota, kad Vokietija ir Vakarų Europa būtų atskirta nuo Sovietų Sąjungos "sanitarine užtvara" ("cordon sanitaire"), pro kurią bolševizmas negalėtų prasiskverbti, ir kad Vokietija, vis stiprėjantis Prancūzijos priešas, neturėtų bendros sienos su Sov. Sąjunga. Prancūzams atrodė, kad maža, nepriklausoma ir palanki Vokietijai Lietuva yra silpniausia šios užtvaros dalis.

Prancūzijos nusistatymas Baltijos kraštų atžvilgiu buvo nepastovus ir sudėtingas, tačiau ir paviršutiniška jos politikos sklaida rodo, kad prancūzai Baltijos kraštų nepriklausomybę laikė tik laikinu "malum necessarium" (neišvengiama blogybe).

G. Urbaniak rašo: "Ši nuomonė kilo iš fakto, kad prancūzų pažiūros į Baltijos valstybes buvo glaudžiai susijusios su jų nusistatymu Rusijos ir Vokietijos atžvilgiu. Tiksliau sakant, Prancūzijos saugumas reikalavo stiprios nesusovietintos Rusijos kaip atsvaros stiprėjančiai Vokietijai. Kad nesusovietinta Rusija tam tikslui būtų naudinga, prancūzų manymu, ji turėtų apimti visas prieškarinės Rusijos teritorijas, išskyrus Suomiją, Lenkiją ir Besarabiją. Baltijos valstybės, pagal politinį prancūzų samprotavimą, turėjo tapti laikina tvirtove, iš kurios galėjo būti vykdomi puolimai prieš bolševikus, tačiau su sąlyga, kad juos nugalėjus šie kraštai vėl būtų grąžinti Rusijai. Prisikėlusi, liberali Rusija, sąjungoje su Prancūzija, jeigu ateityje kiltų karas, galėtų panaudoti Baltijos kraštus Vokietijai pulti".

Pirmaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais prancūzai, nors ir simpatizavo Lenkijai bei daug jai padėjo, tačiau nenorėjo, kad Lietuva būtų inkorporuota į Lenkiją. Tokią inkorporaciją Vokietija arba Rusija galėtų ateityje panaudoti politiniams savo tikslams. Antra, Prancūzija nenorėjo, kad tarp Lietuvos ir Lenkijos būtų trintis. Tam tikslui į Baltijos kraštus buvo pasiųstos jų karinės misijos, kurių svarbiausios buvo vadovaujamos pulkininko Reboul ir generolo Niessel. Šios misijos gana sėkmingai skyrė Lietuvą nuo Lenkijos 1919 m., tačiau 1920 m. buvo joms pražūtingi.

Daug skirtingų nuomonių susidarė dėl prancūzų elgesio ryšium su generolo Želigovskio žygiu į Vilnių. JAV ambasadorius Lenkijai Hugh Gibson savo pranešime rašė:

"1920 m. lapkričio (turėtų būti spalio, J.B.) mėn. generolo Želigovskio kariuomenė užėmė Vilniaus miestą. To veiksmo jokiu būdu negalima pateisinti. Iš to, ką aš patyriau, darosi aišku, kad Prancūzijos karinė misija ne tik gerai žinojo apie generolo Želigovskio planus, bet ir, jeigu aktyviai neskatino tai padaryti, tai bent tyliai su jais sutiko."

Žygį į Vilnių planavo generolas Pilsudskis ir Lenkijos užsienio reikalų ministeris kunigaikštis Sapiega. Prancūzijos užsienio reikalų ministerija apie šį planą jau žinojo pirmosiomis rugsėjo dienomis, tačiau, bijodama kitų valstybių, ypač Didžiosios Britanijos, reakcijos, šiam sumanymui simpatijų nerodė.

Prancūzijos generaliniam štabui šis planas atrodė geras. Prancūzų generolas Henrys dalyvavo visose Želigovskio žygio planavimo stadijose. Už pagalbą lenkams užimti Vilnių septyni prancūzai karininkai buvo apdovanoti aukščiausiu Lenkijos kariniu ordinu "Virtuti militari".

Želigovskio žygio metu tarp lenkų ir prancūzų įvyko keli smulkūs nesusipratimai. Kapitonas Pujol ir konsulas Cameau norėjo sustabdyti karo veiksmus. Želigovskis su jais nesutiko kalbėtis ir 24-riom valandom juos sulaikė. Spalio 9 d., prieš palikdamas Vilnių, Lietuvos atstovas Ignas Jonynas oficialiai perdavė miestą pulkininkui Reboul, kuris jame iškėlė Prancūzijos vėliavą. Želigovskis į tokius silpnus protesto ženklus nekreipė dėmesio.

Lenkams užėmus Vilnių, Lietuvos reikšmė Prancūzijai sumažėjo. Pirma, Lietuva neteko bendros sienos su Rusija, antra, lenkams pasirašius nepuolimo sutartį su bolševikais, pastarieji atitraukė kariuomenę nuo savo vakarinės sienos kovai prieš baltuosius ir todėl, bent laikinai, karo pavojus sumažėjo.

"Šiame straipsnyje buvo bandoma parodyti tris Prancūzijos politikos aspektus lenkų-lietuvių ginče. Pirma, Prancūzijos vyriausybė ir jos agentūros iš pat pradžių nesimpatizavo Baltijos valstybėms, ypač Lietuvai. Ši simpatijos stoka buvo kilusi dėl geopolitinių priežasčių. Antra, Prancūzija vaidino tam tikrą vaidmenį lenkams užimant Vilnių, tačiau šis vaidmuo buvo nežymus ir ribojosi nereikšmingais kariniais patarimais. Trečia, po 1920 metų spalio Prancūzijos politika darėsi vis labiau ir labiau prolenkiška dėl su Vilniaus užėmimu nesusijusių priežasčių ir galutinai parėmė lenkišką šios problemos sprendimą. Šių įvykių raida negalėjo patenkinti lietuvių, bet ji buvo pilnai suprantama, žiūrint iš Prancūzijos interesų taško" — baigia savo straipsnį G. Urbaniak.

(1985. X. 3 G. Urbaniak Toronto universitete gynė savo disertaciją "Baltasis erelis ir baltasis riteris: lenkų-lietuvių ginčas 1918-1920" istorijos daktaro laipsniui gauti).

* * *

Generolas Lucjan Želigowski-Želigovskis (1865-1947) 1918 m., būdamas cariniu pulkininku leitenantu, suorganizavo lenkišką diviziją Rusijoje ir jai vadovavo. Kovėsi su bolševikais. 1920 m., Pilsudskio įsakytas, užėmė Vilnių. 1925-6 m. buvo Lenkijos karo reikalų ministeriu. 1939 m. pasitraukė į Prancūziją ir vėliau į Britaniją, kur buvo tautinės lenkų tarybos (emigracinio seimo) narys. Palaipsniui ėmė simpatizuoti sovietams. 1945 m. vasario pradžioje Stalinas Jaltoje pareiškė, kad jis galėtų Želigovskį toleruoti Londono lenkų vyriausybėje. Tų pačių metų rudenį jis vėl buvo Stalino kandidatu į koalicinę Lenkijos vyriausybę Varšuvoje. 1947 m. vasarą Želigovskis sunkiai susirgo. Jis tvirtai tikėjo, jeigu pasinertų į Liurdo vandenį, pasveiktų. Lakūnas kapitonas Jan Hryniewicz jam lėktuvu pristatė kelias dėžes vyno bonkų su Liurdo šaltinio vandeniu. Visa tai Želigovskiui nepagelbėjo ir jis 1947 m. liepos 9 d mirė. Tas pats lakūnas jį karste nuskraidino į Varšuvą, kur jis buvo iškilmingai palaidotas. Satelitinės Lenkijos enciklopedijose jis yra minimas kaip Lenkijos liaudies respublikos simpatikas. **J.B.**

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

"Dirvos" 70 metų sukakties Klivlande proga susitikę spaudos darbuotojai — muzikos kritikas V. MATULIONIS (kairėje) ir "Dirvos" redaktorius V. GEDGAUDAS, redaguojantis šį laikraštį 26 metus Ntr. V. Bacevičiaus

Aukoja ne turtingieji, o dosnieji

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Jau įpusėjo ketvirtasis dešimtmetis nuo didžiosios lietuvių išeivių bangos atkeliavimo į svetingus, demokratiškus kraštus. Tiek JAV, tiek Kanadoje, Australijoje, Pietų Amerikoje ir Europoje mūsų nuo raudonojo teroro bėgusi masė nepasimetė. Įsteigėme bendrines organizacijas su skyriais visose vietovėse, kuriose dar yra gyvų lietuviškų širdžių. Kai kur pavyko net centralizuoti lituanistinių mokyklų tinklą, atsteigti skautus, ateitininkus ir, kas svarbiausia, išlaikyti bei plėsti laisvą spaudą.

Turimieji lobiai

Neperiodiniai l e i d i n i a i, grožinė literatūra, monografijos ir pirmoji pilna "Lietuvių enciklopedija", ką tik sulaukusi XXXVII-ojo tomo, davė milžinišką įnašą mūsų kultūros lobynui. Šalia to, knygų lentynose dešimtys vertingų monografijų, biografinių, istorijos mokslo leidinių, meno ir mokslo studijų. Visa tai sudėjus į vieną krūvą, susidarytų milžiniškas, impozantiškas kalnas.

Į visus tuos leidinius vienaip ar kitaip reaguoja mūsų visuomenė; kai kuriuos aukštai vertina, išperka ar išplatina net papildomas laidas. Vis aukštesnius reikalavimus statantys kritikai periodinėje spaudoje naujai pasirodžiusius veikalus vertina ir analizuoja, o laikraščiai ir kultūrinės organizacijos skiria premijas.

Turime dvi premijų rūšis. Viena jų yra skiriama konkurso keliu, vertintojų komisijai nepažįstant autoriaus. Ji veikalą vertina pagal vidinius kriterijus, išrenka geriausią arba, neatsiradus pakankamai aukšto lygio veikalo, premijos visai neskiria, kaip tai pvz. įvyko su 1985 m. "Dirvos" novelės konkursu. Tuo būdu išlaikomas pačios premijos prestižas.

Kita premijų rūšis remiasi autorių pasiūla: premijuotiną veikalą komisija išrenka iš pačių autorių atsiųstų veikalų, jų pavardes — laimėjusių ir dalyvavusių — skelbiant spaudoje. Aišku, tokiomis premijomis pasitikėti negalima, nes ne kiekvienas rašytojas ar poetas rizikuoja atsidurti pralaimėjusių sąraše. Tačiau nuneigti negalima, kad bet kokia premija kūrėją paremia tiek moraliai, tiek finansiškai, kitaip sakant, jį praturtina.

Tose vietovėse, kuriose yra didelis lietuvių telkinys, per eilę metų išaugo puikūs, modernūs pastatai: parapijų su mokyklomis, kultūrinių centrų, net lietuvių sodybos vyresnio amžiaus žmonėms. Turime koncertams, vaidinimams, pokyliams ir posėdžiams didelį pasirinkimą patalpų, kuriose nuolatos vyksta judėjimas. Visa tai atsirado lietuvių uždirbtų pinigų dėka.

Turime vasaros stovyklaviečių, kuriose vyksta jaunimo stovyklos, suvažiavimai, kursai, posėdžiai, konferencijos. Rudens ir žiemos metu šaukiami seimai, pasitarimai, didelio masto suvažiavimai ir masiniai minėjimai. Jie pareikalauja didelių sumų. O ką bekalbėti apie šokių ir dainų šventes, Lietuvių dienas? Prisiminkime taip pat milžiniškas sumas, kurių dėka turime lituanistikos katedrą, Lietuvių operą, "Dainavą", archyvus, meno galerijas! Jei suskaitytume pinigus, kuriuos sudėjome į lietuvišką spaudą, patronatus, institucijas ir visas mūsų politinio bei kultūrinio gyvenimo apraiškas, nuo sumos svaigtų galva. Mano išvada — esame turtingi!

Kaip tie lobiai atsirado?

Kiekvienas projektas turi savo idealistus-kovotojus, kurie paaukoja didelę savo gyvenimo dalį kuriam nors reikalui. Aukų rinkimas mūsuose yra plačiai praktikuojamas su gerais rezultatais.

Ne kitaip yra ir bendrajame mūsų kraštų gyvenime. Prieš Kalėdas ir kitas šventes pašto dėžutėse atsiranda krūvos prašymų aukoti Raudonajam kryžiui, Širdies ligų institutui, Tuberkuliozės fondui, įvairioms misijoms ir politinių kandidatų fondams. Tuos vajus vykdo specialistai-profesionalai už tam tikrą iš anksto sutartą nuošimtį.

Mūsų rinkliavos skiriasi tuo, kad visi vajai yra vykdomi savanorių. Aukų rinkimo metodas yra panašus į vietinių rinkėjų metodus, bet jis skiriasi dar tuo, kad dažnai yra vartojamas asmeninis ryšys bei pažintis.

Čia susiduriame su skaudžia problema: didysis lietuvių aukų šaltinis yra vyriausia karta. Pastaroji sunkiu savo darbu, kovodama su įsikūrimo problemomis, išaugino ir išmokslino dabartinę vidurinę kartą, kuri labai nenoriai prisideda prie lietuviško gyvenimo paramos. Tad tenka padaryti pradoksinę išvadą: kai buvome neturtingi, viskam užteko pinigų, bet praturtėjus finansinė parama smarkiai mažėja. Vyresnioji karta, pasitraukusi į amžinybę arba į pensiją, sumažėjus pajamom, vis dar iš paskutiniųjų tampa mecenatais, rėmėjais, aukotojais ir prenumeratoriais. Jaunesnioji karta, tėvam mirus, nebeprenumeruoja jų skaityto laikraščio, neremia jų organizacijos ir tik retais atvejais prisideda savo auka Vasario 16-osios ar kuria kita ypatinga proga.

Sekant šių metų trijų laikraščių sukakties vajus ("Draugo", "Dirvos" ir "Darbininko"), tenka stebėtis tų vajų sėkmingumu, bet, sekant sąrašus, juose matosi tos pačios pavardės, kurios jau aukojo prieš dvi ar tris dešimtis metų. Lietuvių prieauglis nemažėja, bet mažėja prenumeratorių, krinta lituanistinių mokyklų mokinių skaičius.

Dar turime progų, kurias reikėtų išnaudoti, raginant ir čia jau užaugusią ir išsimokslinusią kartą grįžti į tėvų nuties tą kelią. Į pokylius, balius ir lietuviškas pamaldas dar ateina jų gan didelis nuošimtis. Įtikinkime juos, kad esame turtingi, ne skurdžiai, todėl neturime leisti lietuviškai spaudai nykti, lietuviškai knygai gelsti lentynose. Pastebėjus jauną mokslininką, veikėją, bet kurios srities darbuotoją, reikia rasti progų jam pagerbti, paskatinti, pagirti, jo darbu pasidžiaugti, tuo ne vien paveikiant į jo savimylą, bet parodant, kad jis yra svarbus ir reikalingas. Tada pratęsime savo turtingumą. Pagerbkime ne draugus, bet nusipelniusius, ne žinomus, bet dirbančius, kad neištuštėtų lietuvių namai ir neužsidarytų mokyklos.

Lietuviška baldų dirbtuvė Torontė

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MERKIO PIEVOS

Juozas Buivydas "Tiesos" 1985 m. 142 nr. aptaria naują pavojų Lietuvos upėms ir ežerams, plačiau paliesdamas draustiniais paskelbtas Žeimenos ir Merkio upes, kuriose nuostolius patiria žuvų atsargos. Merkiui pavojų sudaro prie jo esančios lankos, kuriose kolchozai ir sovchozai leidžia šienauti savo gyvulius turintiems nariams. Kiekvienas iš tokios pievos nori susilaukti gero šieno, nepašykštėdamas trąšų, nuo kurių pavasarį raudonuoja lankos. Po lietaus trąšos nualma į upokšnius ir į patį Merkį. Azoto ir fosforo junginiai sukelia intensyvų augalų vystymąsi ne tik pievoje, bet ir atsidūrę vandenyje. Vandens telkinių dugnas per trumpą laiką pasidengia tankiu vandeninių augalų kilimu. Toks augalų suklestėjimas iš pradžių atrodo naudingas: augalai — zooplanktono maistas, kuriuo minta žuvys. Tačiau greit augalijai dugno nepakanka, stiebai pradeda veržtis į vandens paviršių, kur bakterijos nesugeba jų sudoroti. Didžiuliai vandens augalai nykdami grimzta dugnan ir pūva. Prasidėjęs medžiagų irimas naudoja deguonį, sukeldamas jo trūkumą, kuris tampa visos gyvūnijos žūtimi.

LAISVĖS ALĖJOJE

Kaune istorinį savo pavadinimą tebeturi kauniečių pamilta senoji Laisvės alėja, tapusi daug praeivių sutraukiančia pėsčiųjų gatve. Jos garbingą vardą suteršė dvylika jaunuolių — šeši vaikinai ir šešios merginos. Apie šį įvykį pranešime iš teismo salės "Komjaunimo tiesos" skaitytojus 1985 m. spalio 22 d. laidoje informuoja Leonas Daugėla. Vieną penktadienio vakarą "Kolegų" kavinėje susitiko pradinis penketukas: Kauno politechnikos instituto ketvirtakursiai Vytautas Maksvytis ir Vytautas Krikščiūnas, Lietuvos žemės ūkio akademijos penktakursis Valdemaras Raudonis, "Raudonojo spalio" šaltkalvis Vilmantas Bagdonavičius ir "Kauno statybos" tinkuotojas Tautvydas Pocevičius. Kai artėjo kavinės uždarymo valanda, girtuokliavimą jie nutarė pratęsti Vytauto Maksvyčio vieno kambario bute Laisvės alėjoje. Pastarasis oficialiai gyveno su tėvais trijų kambarių bute, o savo laisvalaikiams nelegaliai buvo išsinuomojęs kambarį. Penki vaikinai telefonu pakvietė įsijungti ir termofikacinės elektrinės monterį Aleksą Korablikovą. Iš anksto buvo apsirūpinta degtine, likeriu ir pigiu obuolių vynu. Šešetukui, kurių eilėse buvo du vedusieji, trūko tik merginų. Jas jie lengvai surado "Kolegų" kavinėje: prie vieno staliuko sėdėjo dvi, prie kito — net keturios. Nepažįstamos merginos su nepažįstamais vaikinais sutiko pratęsti vakarą, pasiklausyti muzikos. V. Maksvyčio kambaryje buvo geriama be užkandos, lošiama kortomis, klausomasi muzikos. Kai merginos ruošėsi išeiti, jas prišnekino pasilikti. Užgesinus šviesą, buvo paruošti šeši guoliai. Merginos pačios nusirengė, vykdydamos vaikinų reikalavimą, per daug nesipriešino, bijodamas, kad gaus mušti. Taip jos teisinosi teisme, kaltindamos vaikinus, tačiau tik viena jų tą naktį buvo netekusi vainikėlio. Vaikinai buvo apkaltinti prievartavimu ir susilaukė laisvės netekimo ilgokiems metams. Bausmė esanti pelnyta už parodytą žiaurumą, bet visiškai nekaltomis negalima laikyti ir merginų, įsijungusių į vakaro pratęsimą su atsitiktinai sutiktais nepažįstamais vaikinais.

VADŲ PAKEITIMAI

Antrojoje vilniškės aukščiausiosios tarybos sesijoje 1985 m. lapkričio 18 d. padaryti keli Maskvai tarnaujančių partiečių pakeitimai. Pensijon išėjo tos tarybos prezidiumo pirm. Antanas Barkauskas ir jo pavaduotoja Leokadija Diržinskaitė-Piliušenko. A. Barkauską pakeitė Ringaudas Songaila, nuo 1981 m. ėjęs "ministerių" tarybos pirmininko pareigas. L. Diržinskaitės-Piliušenkos vieta teko Vandai Klikūnienei, antrajai partinio Vilniaus komiteto sekretorei. Naujuoju "ministerių" tarybos pirmininku paskirtas Vytautas Sakalauskas, nuo 1983 m. dirbęs pirm. R. Songailos pirmuoju pavaduotoju. V. Sakalauskas, gimęs 1933 m., yra kompartijos narys nuo 1960 m., baigęs Kauno politechnikos institutą. Aukščiausiosios tarybos pirmininku paskirtas R. Songaila — ketveriais metais vyresnis, baigęs Lietuvos veterinarijos akademiją. Atrodo, jis susilaukė pažeminimo, išstumtas iš "ministerių" tarybos vadovo pareigų.

NAUJAS PLENTAS

Senąjį Vilniaus—Molėtų plentą pakeitė naujas, pradėjęs veikti 1985 m. rudenį. Tiesi lyg strėlė kelio juosta beveik dešimčia kilometrų sutrumpino atstumą tarp Vilniaus ir Molėtų. Plentas turi įrengtą Molėtų apvažiavimą, nuošaly palieka visas gyvenvietes. Eismo saugumą sustiprina patobulinta plento danga, asfaltuoti kelkraščiai. Vairuotojų ir keleivių patogumui pastatytos autobusų stotelės su dengtais peronais, gražiuose gamtos kampeliuose įrengtos poilsio aikštelės.

PAGALBA MUZIEJUI?

Rumšiškės dabar yra pagarsėjusios Lietuvos liaudies buities muziejumi, kurin perkelti pastatai lankytojus supažindina su senąja istorine Lietuva. Muziejui talkina Kaišiadorių rajono Rumšiškių vidurinės mokyklos mokiniai, vadinami kraštotyrininkais. Muziejaus teritorijoje prie Kauno marių jie atkūrė fragmentą sovietinės vadavietės, kurioje buvo organizuojamas sovietų kariuomenės dalinių persikėlimas per Nemuną 1944 m. vasarą. Ten dabar rengiami susitikimai su sovietiniais karo veteranais, organizuojamos propagandinės Maskvos taikos pamokos. Šis intarpas nesiderina su senaisiais Lietuvos pastatais, jų atskleista istorija, kuri nieko bendro neturi su sovietų-vokiečių kovomis II D. kare. **V. Kst.**

Metinis žuikių BALIUS & su įdomia programa

sausio 25, šeštadienį, Hamiltono Jaunimo centre

- ***Meninėje programos dalyje*** *– Niujorko dainos vienetas "Harmonija", vadovaujamas muz. V. Ralio*
- *Įvairūs gėrimai, šilta vakarienė, staliukų loterija, taurių įteikimas klubo nariams.*
- *Šokiams gros "Zbigniew Nogas" orkestras.*

Baliaus pradžia – 18.30 v., meninės programos – 20 v. Įėjimas – $5.00, studentams – $4.00.

Giedraičio lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubo valdyba

Hamilton, Ontario

KLB HAMILTONO APYLINKĖS VALDYBA sudarė komisiją apylinkės valdybos ir revizijos komisijos rinkimas, kurie numatomi per Vasario 16 minėjimą. Į rinkiminę komisiją pakviesti: Alfonsas Patamsis — pirmininku, Stasys Dalius — sekretorium, Povilas Kanopa ir Aušra Pleinytė — nariais. Siūlantieji kandidatus į apylinkės valdybą ar revizijos komisiją turi gauti raštišką kandidatų sutikimą ir įteikti bet kuriam rinkiminės komisijos nariui. Siūlytojai ir siūlomieji turi būti sumokėję solidarumo įnašą.

KLB Hamiltono apyl. rinkiminė komisija

SPORTO KLUBAS "KOVAS" praneša, kad sportinė veikla prasideda sausio 11 d. su krepšinio pratybom. Vyrų A ir B komandos treniruosis nuo 1.00 iki 3.00 v.p.p. Kviečiam ypač jaunučius — berniukus ir mergaites nuo 6 iki 13 metų amžiaus prisijungti prie krepšinio programos. Jaunučiams vadovaus Debbie ir Romas Venerskiai. Pratybos — kiekvieną šeštadienį Westdale gimnazijoje (700 Main St. West). **RAS**

PRIEŠKALĖDINES REKOLEKCIJAS AV parapijoj vedė kun. J. Bacevičius, OFM. Pamaldos ir pamokslai buvo sakomi tris dienas — gruodžio 13, 14 ir 15 rytais ir vakarais. Pirmą kartą Hamiltone lankęsis pamokslininkas buvo čia naujas ir negirdėtas, tad į savo vedamas rekolekcijas sutraukė gausų skaičių tikinčiųjų.

AV PARAPIJOS CHORAS po paskutinės prieškalėdinės repeticijos turėjo savo prieššventines vaišes. Klebonui išvykus, prieš valgį maldą sukalbėjo choro pirm. J. Krištolaitis, savo paskaitytu humoru visus linksmai nuteikė A. Paulius, o choro vad. D. Deksnytė-Powell padėkojo savo giedoriams už jų pasišventimą ir palinkėjo visiems linksmų švenčių.

BENDRAS KŪČIAS Jaunimo c. salėje suruošė AV parapija, šeimininkaujant St. Petkevičienei. Keturiolika metų čia pas mus bendras Kūčias ruošusi DLK Algirdo šaulių kuopa, turėdama sunkumų susirasti šeimininkių, šią savo bendrų Kūčių rengimo tradiciją nutraukė.

IŠ HAMILTONO į Lietuvos krikšto sukakties minėjimo organizacinį komitetą įeina par. klebonas kun. J. Liauba, J. Krištolaitis, kaip KLB krašto v-bos atstovas, ir E. Gudinskienė iš Kanados liet. katalikų centro. Lietuvos krikšto 600 m. sukaktis bus iškilmingai su įvairiais renginiais paminėta 1987 m.

STASYS DALIUS sugrįžo iš 26 dienų ekskursijos po Tol. Rytus, aplankęs septynis kraštus. Iš savo ilgos kelionės parsivežė daug įspūdžių ir pergyvenimų.

JUOZAS STONKUS po švenčių išsikelia gyventi į Torontą. Senas mūsų hamiltonietis, čia turėjęs daug pažįstamų ir draugų, dabar, sveikatai sušlubavus, turėjo kitur susirasti vietelę ir išsikelti ten, kur būtų prižiūrimas ir globojamas.

ANTANAS MAKSIMAVIČIUS, "Stelco" įmonėje ištarnavęs 34 metus, po N. metų pradėjo savo pensininko dienas. Taip pat po N. metų iš "Int. Harvester" įmonės į pensiją išėjo ir A. Parėštis. Br. A. Parėščiai šiemet šventes praleido Vašingtone pas savo dukrą ir žentą K. V. Nakus.

MIRĖ a. a. ANTANAS PAULIUKAS. Paliko našlę žmoną Valę, dvi seseris ir brolį Lietuvoje. Velionis buvo 73 metų, "Stelco" pensininkas. Po Rožinio maldų Marlatt laidotuvių namuose ir gedulingų pamaldų AV šventovėje gruodžio 11 d. palaidotas Šv. Jono liet. kapinėse Mississaugoje. **K. M.**

MIRUS KOSTEI STANKIENEI, draugai paaukojo Kanados lietuvių fondui: $25 — S. Rakštienė; $20 — O. G. Melnykai, D. Kochanka; $10 — L. Skripkutė. KL fondas dėkoja aukojusiems.

VLIKo seime Floridos St. Petersburg Beach pagerbiamas A. FIRAVIČIUS, Tautos fondo atstovybės Kanadoje pirmininkas, įteikęs Lietuvos laisvinimo darbams $100.000. Iš kairės: seimo prezidiumo pirm. A. Misiūnas, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, A. Firavičius, Tautos fondo valdybos pirm. J. Giedraitis, naujasis TF atstovybės Kanadoje pirm. A. Vaidila Ntr. P. Andrejausko

Delhi-Tillsonburg, Ont.

A. a. MARYTEI MASIULIENEI mirus, atsisveikinant draugai paaukojo Kanados lietuvių fondui: $10 — J. Strodomskis, D. Žiogas; $5 — B. Gudinskas. KLF dėkoja aukojusiems.

Sudbury, Ontario

AUKOS TAUTOS FONDUI: $200 — P. Petrėnas; $100 — P. Venskus, A. Braškys; $50 — K. Ramonas; $30 — A. Rukšys, L. Kulnys; $25 — dr. L. A. Rudis; $20 — J. Paulaitis; $15 — J. Petrėnas, A. Staškevičius, L. Baltutis, V. Juška, V. Kriaučeliūnas, P. Gustas, J. Pranskus, J. Stankus, D. Nickus; $10 — I. Raškevičienė, J. Glizickas, J. Šleinius, J. Kručas, K. Šviežikas, P. Mazaitis, J. Valiukas; $7 — J. Cibulskis; $5 — I. Ragauskas, A. Milčius, F. Albrechtas, V. Bružas, P. Liutkus, K. Jonikas, V. Stepšys, J. Staškus, J. Bataitis, V. Deveikis, A. Barkauskas, A. Valaitis, A. Nugent, J. Martišius. Aukos persiųstos Tautos fondo atstovybei Toronte. Aukojusiems lietuviškas ačiū.

KLB Sudburio apylinkės valdyba

Ottawa, Ontario

KALĖDŲ EGLUTĖ. Mokyklos tėvų komitetas suruošė Kalėdų eglutę gruodžio 22, sekmadienį. Mokykla dirbo iki gruodžio 21 d. Mokslas po švenčių prasidės sausio 11, šeštadienį. Visos iškilmės vyko St. Hyacinth parapijos salėje Prieškalėdinio susikaupimo pamaldoms buvo laukta kun. S. Kulbio, SJ, iš Montrealio, bet dėl ligos negalėjo atvyki. Pamaldas laikė ir daug svarbių, aktualių minčių savo pamoksle pasakė kun. dr. V. Skilandžiūnas. Klausytojai buvo supažinti su artėjančia 1987 m. — 600 metų platesnio masto Lietuvos krikščionybės sukaktimi.

Dalyvavo, kaip retai kada, daug tautiečių — per šimtą asmenų. Sueigą pradėjo sveikinimo žodžiu tėvų komiteto pirm. J. Augaitis ir perleido programos vykdymą mokyklos vedėjai A. Paškevičienei. Programoje suvadinta 2 v. pasaka "Miškinukai". Pradžioje mokyklos vedėja supažindino su pasakos turinu ir perskaitė eiliuotą įvadą. Pirmame veiksme sklandžiai savo vaidmenis atliko miško sargas — R. Verbyla, jo žmona — D. Jurkutė ir katinėlis — Al. Čeponkus. Antrame veiksme buvo pavaizduoti pelyčių namai. Pelė — mama Ilona Naujokaitytė-Lewis, vos tik pradedanti lietuviškai kalbėti, aiškia tarena puikiai atliko savąjį vaidmenį. Jos vaikučiai Smalytė — Emma Naujokaitytė-Lewis ir Ciputė — Linutė Augaitytė, kurios yra vos 5 m. amžiaus, buvo kiek nedrąsios ir tyliau kalbėjo tačiau gražiais pelyčių drabužiais pateisino save.

Į veiksmo pabaigą abu miškinukai — Rasa Augaitytė ir Andrius Čeponkus (abu 7 m. amžiaus), sutartinai kalbėdami pasirodė galį jau ir sunkesnius vaidmenis atlikti. Jų graži — žalios spalvos mamyčių parūpinta apranga juos gražiai išryškino. Veiksmas baigėsi Pelei-mamai grojant dūdele dvi gražias Kalėdines giesmes.

Po vaidinimo, kaip įprasta, Kalėdų senelis (R. Vilbikaitis) išdalino ne tik visiems vaikučiams, bet ir veiklesniems suaugusiems kalėdines dovanėles. Be to, per mokyklos vedėją vaikučiai gavo iš Kalėdų "bobučių" saldumynų.

Baigiamajame žodyje pirm. inž. R. Kličius naujosios v-bos vardu prisistatė bendruomenei, priminė įvyksiančias artimesniąsias sueigas ir palinkėjo visiems malonių švenčių. Po to visi buvo pakviesti vaišėms-kavutei.

Vaišių metu Lietuvių fondo įgaliotinis burtų keliu paskirstė dovanėles parėmusiems jo veiklą 1985 m. Dail. A. Tamošaitienės spalvotą grafiką laimėjo nr. 453 (Vladas Plečkaitis), o Lietuvių fondo albumą gavo Algis ir Kazė Poviloniai.

Baigiantis 1985 m., į Lietuvių fondo narius įsijungė Vita ir Vytautas Radžiai ir Kazimieras Gudžiūnas.

Per 1985 m. Fondo įgaliotnis sutelkė iš viso $1500. Jis džiaugiasi, kad Fondo vadovybės paskelbtas vajus sutelkti milijoną randa atgarsį šioje apylinkėje.

Albinas Vilniškis

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

"AUDRA" KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS ŠALIS AUDRA TRAVEL PASAULIO TRAVEL

CORPORATION

sveikina visus lietuvius su šv. Kalėdomis,
Naujais metais ir siūlo naujas, įdomias keliones
Į LIETUVĄ 1986

Išvyksta	Grįžta	Išvyksta	Grįžta
Balandžio 17	Balandžio 28	Liepos 10	Liepos 21
Gegužės 12	Gegužės 27	Liepos 18	Rugpjūčio 3
Gegužės 30	Birželio 15	Rugpjūčio 11	Rugpjūčio 28
Birželio 30	Liepos 16	Rugsėjo 5	Rugsėjo 21
		Spalio 2	Spalio 13

Mūsų biuras:
- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas pasaulio šalis.
- Žiemos metu specializuojasi kelionėse į Pietų Ameriką, Karibų salas, Havajus bei kitur.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Priima užsakymus vertimams į kitas kalbas.
- Tarpininkauja suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant dovanas, automobilius, tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ, JŪRATĖ ir kiti darbuotojai adresu:
1576 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada, M6P 1A4
(priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba **(416) 537-3060**
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,
įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 22 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask.	10%
santaupas	6%	asmenines paskolas	12%
kasdienines palūkanas už santaupas	5½%	*Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.*	
term. indėlius 1 m.	9%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
term. indėlius 3 m.	10%		
reg. pensijų fondo	7½%		
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	8%	*Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
Reg. pensijų 1 m.	9%		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Balzeko lietuvių kultūros muziejus Čikagos "Drake" viešbučio salėje 1985 m. lapkričio 24 d. surengė pagerbtuves kun. dr. Juozui Prunskiui, pasižymėjusiam žurnalistui, visuomenininkui, gausių premijų mecenatui. Į pagerbtuves buvo pakviesti ne tik lietuviai, bet ir nemažai amerikiečių. Muziejaus 1985 m. žymenį "Excellence Award" kun. dr. J. Prunskiui įteikė dienraščio "The Chicago Tribune" užsienio skyriaus red. Howard Tyner. Šia proga prisimintina, kad kun. dr. J. Prunskiui jau Lietuvoje 1936-39 m. teko būti vyriausiuoju katalikų dienraščio "XX amžius" redaktoriumi. Nuo to laiko beveik visas jo gyvenimas yra susijęs su spauda, gausiais straipsniais ir leidiniais. Kun. dr. J. Prunskį sveikino Ateitininkų federacjos vadas J. Polikaitis. Programai vadovavo žymens komiteto pirm. dr. J. Prunskis. Stasys Balzekas, jn., pranešė, kad muziejui yra nupirktas buvusios ligoninės pastatas, kuriame taipgi bus įrengta meno galerija, biblioteka, kambariai posėdžiams, salės susirinkimams ir koncertams. Koncertinę programėlę atliko gitaristas ir kompozitorius Petras Aglinskas. Šokiams grojo Dariaus Polikaičio vadovaujamas "Aidas".

JAV vyskupų konferencija Vašingtone priėmė specialią rezoliuciją, reikalaujančią, kad Lietuvos tikintiesiems būtų grąžinta iš jų atimta ir koncertų sale paversta Taikos Karalienės šventovė Klaipėdoje. Šią rezoliuciją pasiūlė vysk. P. Baltakis, OFM, pilnateisis vyskupų konferencijos narys. Šventovę prašoma grąžinti iki 1987 m., nes Lietuva tada švęs krikščionybės 600 metų sukaktį.

Lietuvių klubo valdyba įsteigė lietuvišką skyrių Floridos Daytona Beach Memorial Garden kapinėse. Ten yra užpirktos 56 dvigubos kapavietės, kainuojančios po $450. Kapinių vadovybė lietuviams jau pardavė 25 kapavietes.

Tilžės akto paskelbimą 1918 m. paminėjo Mažosios Lietuvos rezistencinis sąjūdis Čikagoje, Šaulių namuose, 1985 m. lapkričio 17 d. Paskaitą skaitė kun. V. Bagdanavičius, MIC. Tautinių šokių programą atliko "Spindulio" grupė. Reiškiama viltis, kad prie Lietuvos bus prijungta visa Mažoji Lietuva.

Brazilija

Brazilijos lietuvių sąjunga savo veiklos 54 metų sukaktį paminėjo Sao Paulo mieste, Dr. Vinco Kudirkos rūmuose. Gausius minėjimo dalyvius ir svečius pasveikino pirm. Aleksandras Bumblis, su sąjungos istorija ir nuveiktais darbais supažindino Jonas Valavičius. Nutarta stiprinti Brazilijos lietuvių sąjungos veiklą ir šią organizaciją išsaugoti ateinančiom kartom.

Lietuviškos spaudos problemos prisimintos jai skirtoje dienoje Sao Paulo lietuvių kolonijoje. Mišias Šv. Juozapo šventovėje atnašavo kun. Pr. Gavėnas, SDB, ir kun. F. Jakubauskas. Visa šventovė giedojo tradicines lietuviškas giesmes. Buvo meldžiamasi už gyvus ir mirusius spaudos darbuotojus. Po pamaldų surengtuose pietuose buvo susilaukta svečių ir iš tolimesnių vietovių, bet buvo pasigesta negalėjusio dalyvauti prel. Pijaus Ragažinsko. Pietuose dalyvavusius aptarnavo jaunimas.

Pas Argentinos lietuvius lankėsi Vilniaus operos baritonas Eduardas Kaniava ir pianistė Mūza Rubackytė. Juos koncertui Sao Paulo lietuviai bandė pasikviesti telefonu. Kvietimą priėmė sol. E. Kaniava. Kvietėjai jo ir M. Rubackytės ilgai laukė Sao Paulo orauostyje sutartą dieną, bet lėktuvai iš Buenos Aires atskrido be pasikviestų svečių. Telefoniniuose pokalbiuose su Argentinos lietuviais paaiškėjo, kad jie abu, aprūpinti kelionei reikalingais dokumentais, buvo nuvežti į Buenos Aires orauostį. Niekas nežinojo, kas su jais galėjo atsitikti. Vėliau sol. E. Kaniava paaiškino telefonu, kad jiedu buvo sulaikyti ir negalėjo atvykti. Esą leidimu kelionei į Braziliją reikėjo pasirūpinti dar Lietuvoje. Savaitraštis "Mūsų Lietuva" daro išvadą, kad abu svečius sulaikė jų viešnagę kontroliavusi Sovietų Sąjungos ambasada Argentinoje. Matyt, jai nepatiko komunistinio pažangiųjų lietuvių titulo neturintys kvietėjai.

N. Zelandija

Milda Babrauskaitė-Hartley, paskutinioji N. Zelandijos lietuvių bendruomenės pirmininkė, lankėsi Australijoje, kur Sydnėjuje gyvena jos vaikystės dienų bičiuliai Jurgis ir Nata Liutikai. Viešnia, gyvenanti Hamiltone, "Mūsų pastogės" redakcijoje pasakojo, kad N. Zelandijos Aucklande ir Hamiltone dabar yra apie 50 lietuvių. Lietuviški renginiai labai reti. Paskutinis stambesnis susibūrimas įvyko, kai ten lankėsi naujasis vysk. Paulius Baltakis, OFM.

Australija

Pertho lietuvių kolonija, esanti vakarinė Australijos pakrantėje prie Indijos vandenyno, džiaugiasi atvykusiu kun. dr. A. Savicku, kurį šios kolonijos kapelionu paskyrė vysk. P. Baltakis, OFM. Sutiktuvių pietūs kun. dr. A. Savickui buvo surengti Pertho lietuvių namuose. Juose dalyvavo ir australas kun. P. Pitzen, laikęs pamaldas lietuviams, pakeitęs lietuviškai pramokusį velionį kun. T. Tomich.

Newcastle lietuvių diskusijų būrelio susirinkime Juozas Česnaitis skaitė paskaitą "Profesinės sąjungos Australijoje". Jo pateiktais duomenimis, profesinių sąjungų sąjūdis Australijoje prasidėjo 1850 m. Darbininkų pragyvenimo lygis pakilo, kai Australijoje buvo rasta aukso. Tada profesinėm sąjungom priklausė tik 9% dirbančiųjų. Pirmasis profesinių sąjungų kongresas buvo sušauktas 1979 m., o "sava" politinė darbiečių partija įsteigta 1901 m. Ji betgi atsiskyrė nuo profesinių sąjungų, pradėjo steigti bendroves, kelionių biurus, pirkti viešbučius. Laimėję rinkimus, darbiečiai tapo didžiausiais darbdaviais, dažnai nerandančiais bendros kalbos su profesinėmis sąjungomis, kurioms dabar priklauso 47% visos darbo jėgos Australijoje.

Britanija

Pirmojo DBLS skyriaus Londone narių susirinkimas įvyko Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. Skyriaus veiklą bei kitus aktualius klausimus aptarė pirm. Z. Juras, raginęs susirinkimo dalyvius užpildyti PLB atsiųstas anketas. Diskusijose siūlyta, kad skyrius surengtų Dariaus ir Girėno žuvimo metinių bei Lietuvos kariuomenės šventės minėjimus. Vasario 16 minėjimu rūpinasi centrinė DBLS valdyba. Apie Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį kalbėjo parapijos klebonas kun. dr. J. Sakevičius, MIC. Lig šiol dar nieko nepadaryta, bet minėjimą 1987 m. reikėtų surengti vidurinėje Anglijoje. Jis taipgi pranešė, kad 1986 m. Skotijos lietuvius lankys vysk. P. Baltakis, OFM, ir gegužės 25 d. dalyvaus tradiciniame sąskrydyje Lietuvių sodyboje.

A. a. Jonas Pustila, gimęs 1917 m. gegužės 10 d. Suvalkijoje, mirė 1985 m. spalio 19 d. Mančesteryje. II D. karo metais priklausė savisaugos daliniams ir gen. W. Anderso korpusui. Apsigyvenęs Britanijoje, dirbo tekstilėje. Laisvalaikiais drožinėdavo lietuviškus kryželius ir koplytėles, bet kultūrinėje lietuvių veikloje nedalyvavo. Palaidotas spalio 26 d. Mostono kapinėse prie Aušros Vartų paminklo. Pamaldas šventovėje laikė ir į kapines palydėjo kan. V. Kamaitis.

Vokietija

Bavarijos operos sol. Lilija Šukytė 1985 m. lapkričio 25 d. susituokė su fizikos dr. Vyteniu Vasyliūnu, dirbančiu Max Plancko fizikos institute. Santuoką Lindau Kalbergo Šv. Petro ir Pauliaus šventovėje palaimino iš Hamburgo atvykęs kun. Vaclovas Šarka. Vestuvėse dalyvavo iš Bostono atskridusi jaunojo motina Elena Vasyliūnienė, sesuo Rasa iš Heidelbergo, visuomenininkė Alina Grinienė, jaunavedžių artimieji ir bičiuliai. Sol. L. Šukytė, augusi Kanadoje ir baigusi karališkąją Toronto konservatoriją, lietuviams yra gerai žinoma kaip operos dainininkė, plataus pripažinimo susilaukusi Europoje. Dr. V. Vasyliūnas taipgi yra žinomas kaip muzikos žmogus, koncertuose akompanavęs smuikininkui a. a. Izidoriui, savo tėvui. Jis taipgi yra talentingas vargonininkas, pasižymėjęs vargonų muzikos koncertais. Daug kam keistai atrodydavo koncertuose prie jo pavardės pridedamas doktoratas. Mat ne visi žinojo, kad jis yra baigęs fizikos studijas Harvardo universitete, daktaro laipsnį gavęs Massachusetts technologijos institute, muzikai skiriantis tik savo laisvalaikius.

Lietuvių kinematografija išeivijoje

Raimundas-Marius Lapas apie savo knygą "Ten, ekrane sužibus" jos sutiktuvėse Toronte

Ar galima kalbėti apie mūsų kinematografijos tautinį charakterį ir jeigu taip, tai kuo jis pasireiškia? Į šį klausimą būtų lengva atsakyti, jei aiškiai ir tiksliai žinotume, koks apskritai lietuvių tautinis charakteris, atsispindintis arba neatsispindintis mūsų kine. Šito, deja, niekas negali pasakyti ir vargiai pasakys ateity.

Tokia padėtis yra ne tik pas mus. Mokslininkai, mielai aprašinėjantys tautinio charakterio tyrimo metodologiją, nesiima konkrečios analizės. Jie tiria tautinius bruožus ne pačioje tikrovėje, o literatūroje ir mene, nors visi pripažįsta, kad visos ar beveik visos tokio pobūdžio charakteristikos yra nepaprastai padrikos, subjektyvios, dažnai ir visiškai savavališkos. Nors mokslas dar nedavė tikslių tokio tyrimo metodologinių rekomendacijų, problemos aktualumas, o kartu ir noras ją panagrinėti nuo to nemažėja.

Apčiuopti tautinius kinematografijos bruožus atrodo turėtų būti lengviau negu kitose meno srityse, nes filme sukuriama bene objektyviausia tikrovės iliuzija. Tačiau prisiminus integracinę kino prigimtį, organišką jo ryšį su technika, kuri nepretenduoja į jokį tautinį savitumą, tas lengvumo įspūdis dingsta. Neatsitiktinai ukrainiečių filmų pradininkas A. Dovženka tvirtino, kad "kinas iš tiesų yra pats tarptautiškiausias iš visų menų".

Kalbėti apie tautinius kino bruožus sudėtinga dar ir dėl to, kad iki šiol negalime susitarti, kuo ir kaip filme jie pasireiškia. Dėl to ir knygoje "Ten, ekrane sužibus" nerasime atsakymo į lietuvių kinematografijos savitumo klausimą. Mano tikslas, kaip autoriaus bei leidėjo, buvo tik registruoti istorinius faktus, kurie sudaro, atskleidžia Amerikos lietuvių kinematografijos raidą.

Rašant tokios rūšies studiją, teko susidurti su medžiagos trukumu. Tai visų tyrinėtojų nelaimė. Nerinkimas kinematografinės medžiagos yra tarptautinis nesusipratimas. Kaltė tenka ne tik lietuviams, juoba, kad mūsų kinematografija gimė tik po Antrojo pasaulinio karo. Prieš tai bandymų buvo mažai, ir tie patys nesėkmingi. Žmonės, dirbantys toje srityje, buvo dažnai šmeižiami. Į pirmuosius bandymus ir kliūtis kurti lietuviškąją kinematografiją nebuvo kreipta dėmesio nei istorikų, nei sociologų studijose. Dėl to iki šiol mažai tėra tyrinėta Lietuvos kinematografijos istorija tiek dėl medžiagos trukūmo, tiek dėl nesidomėjimo.

Šis mano darbas nepretenduoja būti "nepamainomu" šaltiniu Amerikos lietuvių kinematografijos tyrinėjime. Tai tik pirmas bandymas surinkti ir išstudijuoti prieinamą archyvinę medžiagą. Pateikiau trumpą apžvalgą būsimam detalesniam moksliniam darbui.

Įkvėpimą tokiam darbui gavau 1975 m. Žinojau, jog kadaise Kaune žurnalistas Petras Kežinaitis pradėjo rinkti medžiagą Lietuvos kino istorijai, bet nelaukta mirtis tą darbą sustabdė. Kiti toliau tęsė jo darbą, rašydami spaudoje įvairius, dažniausiai populiaraus pobūdžio straipsnius. Jų tarpe buvo kino rež. Vytautas Mikalauskas, žurn. Laimonas Tapinas ir Saulius Macaitis. Tačiau tik literatūros kritikės Marijanos Malcienės pastangomis buvo paruošta ir atspausdinta Lietuvos kinematografijos istorija. Joje Marijana kruopščiai aprašė pokario kinematografiją Lietuvoje, bet stinga pagrindinių žinių apie prieškarinius laikus (dėl archyvinės medžiagos stokos) ir Amerikos lietuvių kinematografijos raidą.

Pradėjus leisti etninę Amerikos lietuvių enciklopediją Čikagoje 1975 m., kilo ir man mintis detaliau nušviesti bei pagvildenti šią neišstudijuotą temą. Iš spaudai suplanuoto ilgesnio pobūdžio straipsnio susidarė tiek medžiagos, kad buvo nutarta rašyti ištisą knygą. Knygos turinys tačiau netiko į albuminio formato "Lithuanian Library Press" seriją, ir buvo jieškota kitų galimybių. Netrukus viena organizacija labai entuziastiškai pasisiūlė knygą išleisti. Pradėta jieškoti ir privačių mecenatų-rėmėjų. Tokių atsirado, tačiau vėliau į leidėjus pasisiūliusi organizacija pabijojo išlaidų ir atsisakė. Likau vienas jūroje, kurioje reikėjo skęsti arba plaukti. Nutariau nepasiduoti ir pagaliau knygą išleidau pavadinęs leidėją "Baltic Cinematographic Research Centre Press" vardu. Ta leidykla — tai mano rašomoji mašinėlė, rašomasis stalas ir plakanti širdis. Jau kelinti metai šis leidinys minimas į kasmet leidžiamą tarptautinį 9 tomų "Books In Print" bibliografinį leidinį.

Į kiną einame nuotykių jieškoti. Tiesa, nesu aš nei feljetonistas, nei saldžių romanėlių gamintojas, tačiau mano knyga nėra tik istorinių faktų registras. Dažnai mano minimų lietuvių kilmės kino aktorių biografijos skamba herojiškai, nuotykingai. Pvz. imkite Montrealy gimusią Joaną Šimkutę ir jos meilės istoriją su juoduku aktorium Sidney Poitier. Sakote: "Ak, sena, nuvalkiota istorija!" Tai siūlau dramatiškesnį atvejį, būtent Jess Kizį, kurio pirštas, filmuojant iš lėktuvo ore, pakliuvo propelerin. Nors prarado dalį savo piršto, bet užbaigė tą filmavimo sesiją. Ar ne herojiškas žingsnis? O ką bekalbėti apie nežinomuosius lietuvius, kuriems nepavyko įsidarbinti "judamų paveikslų laukuose", kaip pvz. a.a. čikagietis Kazimieras Bučys 1931 m. Jis svėrė arti 700 svarų ir buvo vienas sunkiausių vyrų visoje Amerikoje. Jis tikėjosi pakliūti Holivudan. Deja, atsirado už Kazimierą storesnis... Tokia žinutė nuskambėjo net iki Latvijos "Rygos lietuvių balso" laikraščio puslapių.

Lietuvai atsikėlus iš karo pelenų, teko visą kultūrą iš naujo pradėti. Gimė opera, teatras, baletas. Visi šie menai rado savo atgarsį ir užsienyje. Atsiliko tik kinematografija, kuri mūsuose prieš karą neegzistavo. Todėl norėtųsi, kad ši knyga paskatintų ypač lietuvių jaunimą, plačiau domėtis kinematografijos menu. Gal tada ir išeivijoje mūsų lietuviškoji kinematografija suklestės, kaip kadaise svajojo didysis mūsų teatralas Juozas Vaičkus.

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.
Telefonas **625-2412**
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

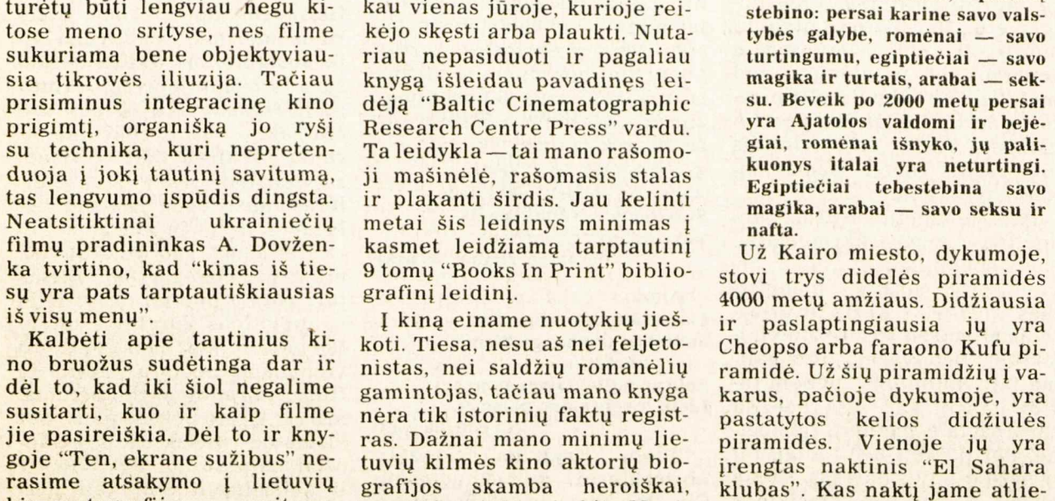

Mindaugo vardo draugijos jaunimo tautinių šokių grupė Argentinos mieste Berisso. Jai vadovauja JORGE PERSICO BUKAUSKAS

JAV Lietuvių Bendruomenės Palm Beach county, Fla., apylinkė 1985.XII.14-15 surengė savo veiklos dešimtmečio iškilmę. Prie prezidiumo stalo iš kairės: J. Mildažis, P. Mikšys, I. Manomaitienė, J. Jakubauskas, p. Aras, A. Armalis, kun. V. Pikturna, Br. Aušrotas, Z. Strazdas, Br. Jucėnienė Nuotr. J. Garlos

Prie Egipto piramidžių

K. ASTRAVAS

Iš nesenų lietuvio inžinieriaus kelionių

Pirmame šimtmetyje po Kristaus gimimo, romėnų imperijos saulei besileidžiant, pasaulį stebino: persai karine savo valstybės galybe, romėnai — savo turtingumu, egiptiečiai — savo magika ir turtais, arabai — seksu. Beveik po 2000 metų persai yra Ajatolos valdomi ir bejėgiai, romėnai išnyko, jų palikuonys italai yra neturtingi. Egiptiečiai tebestebina savo magika, arabai — savo seksu ir nafta.

Už Kairo miesto, dykumoje, stovi trys didelės piramidės 4000 metų amžiaus. Didžiausia ir paslaptingiausia jų yra Cheopso arba faraono Kufu piramidė. Už šių piramidžių į vakarus, pačioje dykumoje, yra pastatytos kelios didžiulės piramidės. Vienoje jų yra įrengtas naktinis "El Sahara klubas". Kas naktį jame atliekama įdomi programa įvairių Afrikos tautų žmonių.

Užgrojus egiptiečių stygų orkestrui Strauso "Mėlynojo Dunojaus valsą", į sceną lyg paukštis įlekia plačia balto šilko skraiste apsisiautusi grakšti juodos spalvos afrikietė. Ji sukasi kaip dykumos vėjas, nešdamas pustomą smėlį. Toliau centrinės Afrikos siaubą sukeliantys šokiai (vienas — su gorila). Čia buvo galima pajusti Afriką. Paįvairinti programai buvo įterpiamos kabaretinės dainos, kuriomis pasižymi egiptiečiai.

Pačiame programos įkarštyje staiga sustoja muzika ir nuo scenos nubėga šokėjai su jietimis. Netikėtai iš kito scenos kampo pasirodo grupė egiptiečių su trimitais rankose ir užgroja fanfarinę pasveikinimo melodiją.

Palapinės angoje pasirodė trys Saudi Arabijos princai su turbanais. Kadangi čia dar buvo žiemos sezonas, jie dėvėjo tamsiai rudos spalvos apsiaustus.

Jiems atsisėdus priekyje prie pat scenos staliuko, patarnautojas atneša karafą su gėrimu, žinoma, ne vandens. Mat tokiose vietose svečiai parodo patarnautojui gydytojo pažymėjimą, kad reikalingas konjakas ar "Scotch" sveikatai. Be pažymėjimo geriant, einama kartu su tais, kurie valgo kiaulieną, po mirties į "peklą".

Patarnautojui pasitraukus, į sceną išeina bikini apsirengusios princų skonio dainininkės ir dainuoja jiem saldžias melodijas. Kiek supratau, viskas sukosi apie naftą: Japonija, Germanija, Amerika ir kiti kraštai, klaupdami ant kelių lenkia galvas prieš Saudiją, melsdami nekelti naftos kainų.

Toliau gyrė pačius princus. Atsilygindamas princas už tokias dainas, užšoka ant scenos ir parodo publikai 500 egiptietiškų saarų (apie 1,500 JAV dol.) ir užkiša už storokos dainininkės bikinio. Po to vėl tokio pat stiliaus dainos ir tūkstantinių švaistymas. Aš, greit pabaigęs užsakytą vakarienę, išėjau. Tų princų atvykimas visiškai pakeitė programą.

* * *

Po trijų mėnesių, gyvendamas Teherane, skaičiau arabų laikraštyje kad tą "El Sahara" palapinę sudegino egiptiečiai studentai. Visame Egipte buvo deginamos panašios vietos, kurios geras programas pakeisdavo Saudi garbinimu. Laikraštis pabrėžė: Saudi princų pinigai naikina egiptiečių meną ir tautines dainas, pakeisdami jų skoniui tinkančiom liaupsėm.

* * *

Karalius Saudi suvienijo Arabiją. Jis buvo kariautojas. Vienas anglas gydytojas, tikrinęs jo sveikatą, matęs 20 kulkų žymių jo kūne. Jis turėjo 48 sūnus (dukterų jie neskaičiuoja). Tuo laiku jis galėjo visą Saudi valstybės įždą sukrauti sidabrinėm monetom į kelis odinius maišus, pritvirtinamus keliaujant prie kupranugario balno.

Prieš II D. karą amerikiečiai surado naftą. Po II D. karo išvyščius naftos pramonę, karalius Saudi gaudavo iš JAV bendrovės mokesčių forma per milijoną dolerių į dieną.

Saudi giminė augo. Apie 1975 m. jau buvo 1,500 princų vaikaičių ir sunų. 1983 m. jų buvo per 5,000. O kiek jų bus po 10 metų?

Jų tarpe yra protingų valstybės vadovų, bet yra ir tokių, kurie sėdi panašiose vietose, kaip "El Sahara Club" ir mėto valstybės duotus išleisti pinigus.

* * *

Saudi Arabija 1982 m. pagamindavo per 12,000,000 statinių naftos per dieną po $42 už vieną. (Statinėje yra 42 JAV galionai, arba 35 kanadiški galionai). Tad pajamos siekė virš $500,000,000 JAV per dieną. Kadangi jie paversdavo natūralias dujas ir dalį naftos į petrochemikalus ir trąšas, pajamos buvo virš pusės bilijono dolerių per dieną.

Sunku buvo sunaudoti tuos pinigus, tad švaistėsi visur po pasaulį, ypač princai. Lėbavimas ir prabanga sukėlė liaudies nepasitenkinimą, nors ji buvo aprūpinta. Svarbiausias nepasitenkinimas buvo dėl moralės smukimo, atitolimo nuo Alacho.

Galimas dalykas Ajatolos Chomeini sukelta revoliucija gali kada nors persimesti į Saudi Arabiją.

* * *

Septintame šimtmetyje Arabijos gyventojai buvo klajokliai. Staiga iškilęs pranašas Mahometas juos suvienijo ir pažadino nepaprastą energiją plėsti savo tikėjimui. Per 20 metų jie nuėjo iki Kinijos į rytus ir per šimtmetį užvaldė Ispaniją. Daug jų žuvo karuose, tad reikėjo daugiau sūnų tikėjimui plėsti kardu.

Saudi princai ir verslininkai investavo visur: Amerikoje, Kanadoje, Europoje ir kur tik galėjo. Tuo būdu didino infliaciją ir plėtė baisų skurdą. Amerikos verslininkai, kylant naftos kainoms, darė didesnį pelną, neproporcingai keldami benzino kainas. Kraštai, kaip Turkija ir kiti, neturėdami savo naftos, pateko į skurdą. Tai paveikė visų gyvenimą net ir Kanadoje.

Pradėjus naftos kainom kilti, kilo neproporcingai trąšų ir maisto kainos. Man staiga sugrįžus iš Alžerijos 1974 m. po naftos eksporto suvaržymo kainos atrodė taip: prieš tai tona kainavo $18 JAV, o po to per $400, dabar — apie $250.

Trąšų reikia pašarui auginti, karvėm šerti, ir todėl pieno kainos pakilo. Alyvos bendrovės, būdamos tarptautinės, nekreipė dėmesio į žmonių padėtį — jiems buvo svarbu pelnas. Pavyzdžiui, "Exxon" turėjo ir dabar turi tarptautinę vadovybę, stipresnę už britų parlamentą ar bet kurį JAV komercinį departmentą. Ji gali planuoti ir manipuliuoti bet kurią valstybę ir net karus.

* * *

Saudi Arabijos staiga išdygusi naftos pramonė su moderniausiom įmonėm yra pasmerkta surūdijimui. Jų gamyba įmones planuojant buvo 12,000,000 statinių naftos per dieną po $42. Dabar gamyba nukrito iki 2,500,000 statinių po $27. Kris gal dar žemiau. Nepanaudotos įmonės yra pasmerktos metalo laužui.

* * *

"Ei, boba, duok greičiau arielkos" — rėkia trys Saudi arabai lėktuve pakeliui į Londoną. Baltai apsirengę su turbanais ant galvų jie rankų judesiais rodo lėktuvo patarnautojai, parduodančiai gėrimus ir cigaretes pasiskubinti.

Netoli jų sėdi keletas anglų taipogi pakeliui į Londoną. Jie su blogėjančia naftos situacija neteko Saudi Arabijoj darbo. "Gerkit naftą" — sako anglas. "Jūs jau trečią kartą mane įžeidžiat, palaukit savo eilės" — atsako patarnautoja.

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata – $20, JAV-se – $20 amerikietiškų. Naujam skaitytojui – $15.00.

Lietuviai Floridoje

JAV LB Palm Beach apylinkė paminėjo dešimtmetį

Istorinėje perspektyvoje dešimtmetis nėra ilgas laikotarpis, tačiau į Floridą susibūrusių pensininkų gyvenime yra beveik septintoji gyvenimo dalis. Tie pensininkai 1975 m. rugsėjo 1 d. Palm Beach county ribose įsteigė JAV LB Palm Beach apylinkę. Dabartinė apylinkės valdyba, vadovaujama J. Garlos, susidedanti iš R. Zotovienės, L. Staškūno, M. Sodonio ir V. Šalčiūno, 1985 m. gruodžio 14-15 d.d. suruošė įspūdingą dešimtmečio paminėjimą. Tai įvyko erdvioje St. Paul of the Cross katalikų parapijos salėje. Minėjimo "svorį" sudarė puiki meno dirbinių, paveikslų, foto nuotraukų ir medžio drožinių paroda, kurioje išstatė: R. Zotovienė — akvareles, Ed. Trečiokas — medžio inkrustacijas, Ir. Manomaitienė — portretus bei aliejinius paveikslus, Cathy Mclain — keramikos darbus, L. Gincaitė — portretus, Eg. Manomaitis — medžio drožinius, Klara Virškuvienė — velykinius margučius, Vl. Kulpa-Kulpavičius – medžio drožinius, J. Garla ir V. Šalčiūnas – meniškas nuotraukas. Visų dėmesį traukė puikūs gintaro dirbinių ir kitokių meno kūrinių stalai — parodėlės, kuriuos organizavo ir meniškai sutvarkė V. Aušrotienė ir A. Jakubauskienė.

Apylinkės pirm. J. Garla, prieš pradėdamas iškilmingą susirinkimą, pakvietė R. Zotovienę supažindinti minėjimo dalyvius su išstatytų darbų autoriais.

Po šios įžangos J. Garla pakvietė V. Šalčiūną vadovauti šiam minėjinmui. Pastarasis paprašė čia gyvenantį kun. V. Pikturną sukalbėti dešimtmečio progai pritaikytą invokaciją. Po to buvo prisiminti šioje apylinkėje mirę (36) tautiečiai.

Į garbės prezidiumą buvo pakviesti: LB Floridos apygardos pirm. dr. A. Armalis, St. Petersburgo apyl. pirm. p. Aras, kun. V. Pikturna, visi buvę šios apylinkės pirmininkai — J. Jakubauskas, Br. Aušrotas, Z. Strazdas, Ir. Manomaitienė, ilgametis šios apylinkės vicepirm. P. Mikšys, pensininkų klubo atstovė Br. Jucėnienė, J. Mildažis, BALF sk. p-kas.

V. Šalčiūnas išsamioje kalboje apžvelgė šios apylinkės per dešimt metų nuveiktus darbus. LB Floridos apygardos pirm. A. Armalis sveikino LB apylinkės narius, susibūrusius į veiklią apylinkę, linkėdamas dirbti visų lietuvių labui, siekiant pavergtos Tėvynės išlaisvinimo.

Perskaitytas sveikinimas JAV LB krašto v-bos. Kaimyninių LB apylinkių bei kitų lietuviškų organizacijų sveikinimai buvo perduoti čia esančių atstovų gyvu žodžiu.

Užbaigus oficialią dalį, dalyvius pradžiugino "lakštingala iš šiaurės", — sol. G. Čapkauskienė, kuri savo puikiu dainavimu žavėjo minėjimo dalyvių prisirinkusią pilną salę. G. Čapkauskienės lietuvių kompzoitorių kūrinių bei pasaulinio masto operinių arijų atlikimas klausytojams paliko neužmirštamą įspūdį.

Moterų "Dainos" vienetas, vadovaujamas Ir. Manomaitienės, padainavo keletą lietuvių kompozitorių kūrinių. Dalyviai darbščioms dainininkėms nepagailėjo gausių katučių. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Apylinkės šeimininkės paruošė skanius pietus ir po dvasinio peno visus išalkusius vaišino skaniais valgiais.

Apylinkės v-ba yra nuoširdžiai dėkinga visiems lietuviams savo darbu ir patarimu prisidėjusiems prie pirmojo apylinkės dešimtmečio minėjimo. **ab**

Trylika tūkstančių lietuvių veiklai

Hamiltono kredito kooperatyvas "Talka" 1985 m. lapkričio mėn. užbaigė su $23,407,432 balansu, turėdamas šėrų sąskaitoje $10,625, čekių sąskaitose $769,663, taupomose sąskaitose $5,083,490, terminuotų indėlių 1 m. ir 3 m. $7,087,117, trumpo termino 90 d. indėlių $4,072,000, sąskaitose su kasdien prirašomom palūkanom $698,010, registruotam pensijų taupymo plane $4,316,080. Nariam išduota asmeninių paskolų $1,208,961 ir nekilnojamo turto $11,120,721. 1985 m. pelnas — $165,653. "Talkos" kooperatyvas dabar turi 2.122 narius ir 535 skolininkus.

Per paskutinius 1985 m. mėnesius buvo gana didelis pareikalavimas paskolų. Kredito komisija leido išduoti per lapkričio mėn. naujų paskolų rekordinę sumą — $1,151,825, kuria pasinaudojo 40 narių. Per spalio mėn. buvo leista išduoti 25 paskolos — $550,100. Šiuo metu išduodamų paskolų nuošimčiai yra žemiausi, sąlygos palankesnės negu kur kitur.

Iki 1985 m. lapkričio mėn. "Talkos" valdyba buvo paskyrusi $5,000 paramą organizacijoms bei kitiems lietuviškiems reikalams. Gruodžio mėn. įvykusiame valdybos posėdyje buvo papildomai paskirta parama: Vysk. M. Valančiaus lituanistinei mokyklai $3,000, Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje $1,500, sporto klubui "Kovas" $1,000, Kanados lietuvių fondui $300, KLB krašto valdybai $400, KL jaunimo sąjungai $200, šalpos draugijai "Labdara" Vokietijoje $300, "Tėviškės žiburiams" $300, "Nepriklausomai Lietuvai" $300, Tautos fondo Hamiltono skyriui $150, KLB Hamiltono šalpos fondui $200, radijo programai "Gintariniai aidai" $100, "Lituanus" žurnalui $100, "Seapk up" laikraščiui $100, Aušros Vartų parapijos chorui $100, žurnalui "Pasaulio lietuvis" $100. Iš viso — $8,150. Per visus metus paramai išdalinta $13,150.

"Talkos" valdyba nutarė sušaukti metinį narių susirinkimą 1986 m. kovo 2, sekmadienį, 4 v.p.p., Jaunimo centro salėje. Narių registracija prasidės 3 v.p.p. Tai jau bus 31-as metinis narių susirinkimas.

Dažnai pasitaiko, kad nariai išrašinėdami čekius nepasinaudoja "Talkos" atspausdintais čekiais, bet išrašo ant svetimų bankų ar kitų institucijų čekių. Už tokius čekius "Talkai" tenka papildomai apmokėti bankams už patarnavimą. Valdyba nutarė, kad nuo 1986 m. sausio 1 d. nariai patys turės apmokėti už tokius čekius tiek, kiek bankas pareikalauja. Šiuo metu tokio čekio išrašymas kainuoja vieną dol. "Talka" už nariams teikiamus patarnavimus neima jokio mokesčio ir išrašomi čekiai yra nemokami. Tačiau už visus papildomus patarnavimus, kuriuos "Talka" apmoka bankams už narių išrašomus čekius — nepadengtus, sustabdytus, grąžintus, išrašytus ant svetimų blankų reikalauja atlyginimo.

1985 m. mirė "Talkos" nariai: Eleonora Jurėnienė — vasario 6, Jonas Steiblys — kovo 19, Kazys Kvedaras — kovo 28, Elizabeth Pelenye — balandžio 4, Kęstutis A. Leščius — balandžio 16, Marcijonas Juodis — balandžio 19, Juozas Vaičaitis — gegužės 10, Ona Pajarskienė — gegužės 26, Bronius Misius — birželio 1, Simonas Sakys — birželio 15, Stanislova Adomaitis — rugpjūčio 12, Antanas Jonika — rugpjūčio 19, Jonas Vilniškaitis — spalio 13, Vladas Marozas — spalio 14, Antanas Šukys — spalio 18, Vytautas Valskis — spalio 30, Konstancija Stankuvienė — lapkričio 15.

Jau atspausdinti sieniniai mėnesiniai lietuviški kalendoriai 1986 m. Jie nariams paštu nebus siuntinėjami. Atsiimti raštinėje darbo valandomis. **Stasys Dalius**

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convertor) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į ***"House of 220".*** *Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.*

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

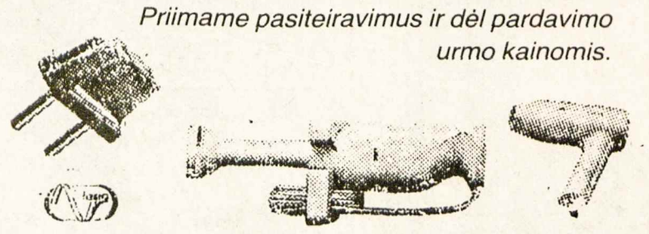

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Lougheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Išeivijos sporto žaidynės Australijoje

ŠALFASS suvažiavimas Klivlande – veiklos pranešimai ir planai

1985 m. gruodžio 7 d. Klivlando Lietuvių namuose įvyko Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos klubų atstovų bei sporto darbuotojų suvažiavimas. Dalyvavo atstovai iš Čikagos, Detroito, Klivlando, Hamiltono ir Toronto. Dėl susidariusių aplinkybių Rytų apygardos vadovas ir klubai negalėjo dalyvauti. Suvažiavimą pradėjo s-gos pirm. Pr. Berneckas ir paprašė kun. G. Kijauską, SJ, sukalbėti invokaciją. Suvažiavimui pirmininkavo R. Dirvonis ir R. Sonda, o sekretoriavo R. Miečius. Mandatų komisijon išrinkti: Alg. Bielskus ir B. Savickas. Suvažiavimą žodžiu sveikino parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, PLB valdybos vicepirm. R. Dirvonis, Klivlando LB apylinkės pirm. Vl. Čyvas ir Kanados LB krašto valdybos narys E. Stravinskas.

Raštu sveikino vysk. Paulius Baltakis, OFM, gen. Lietuvos konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas, garbės konsulė Čikagoje J. Daužvardienė, Kanados lietuvių fondo vardu dr. A. Pacevičius, Vasario 16 gimnazijos atstovė E. Vadopalienė.

Pranešimai

Savo pranešime pirm. Pr. Berneckas kalbėjo apie sunkią sporto įsipilietinimo eigą lituanistinėse mokyklose. Pagal surinktus duomenis, labai mažas nuošimtis vaikų priklauso lietuvių sporto klubams. Buvo kreiptasi į LB švietimo tarybą, įvairius referentus ir net į vysk. Paulių Baltakį, OFM, prašant atgaivinti ir atkreipti dėmesį į sportinį gyvenimą. Toliau savo pranešime pirmininkas paminėjo, kad 1985 m. buvo surengtos varžybos 11 sporto šakų; kai kurios pasižymėjo labai gera organizacija ir sutraukė rekordinį skaičių dalyvių. Tai XXXV-sios krepšinio, tinklinio žaidynės Detroite ir golfo Čikagoje. Sekančiais metais žaidynės įvyks gegužės 2-4 d.d. Hamiltone, Kanadoje. Rengia Hamiltono sp. klubas "Kovas". Hamiltono miestas jau yra paskelbęs "36th Annual North American Lithuanian Games Weekend in the City of Hamilton". Numatyta sekančių metų birželio 28 — liepos 3 d.d. suruošti vienos savaitės vadovų parengimo kursus Pranciškonų stovyklavietėje Naujojoj Wasagoj prie Georgian Bay, Kanadoje. Sporto istorijos darbai jau eina prie užbaigos ir, tikimasi, 1986 m. ji bus išspausdinta.

III Pasaulio lietuvių sporto žaidynės Australijoje yra didelis projektas, reikalingas suvažiavimo atsakingų ir rimtų nutarimų. ŠALFASS dalyvavo V Mokslo ir kūrybos simpoziume Čikagoje. Centro valdyba dėkoja paskaitininkams — Br. Keturakiui, Vl. Adamkui ir dr. A. Butkui už paskaitų paruošimą ir dalyvavimą. Paskaitų tema — fizinis auklėjimas.

Atgaivintas Sąjungos biuletenis "Žodis", kuris yra savas, atviras ir reikalingas. Norima, kad "Žodyje" atsispindėtų visi mūsų laimėjimai ir nesėkmės. "Žodyje" mes turime klausti ir atsakyti. Visų Sąjungos narių pareiga į "Žodį" rašyti ir jį skaityti.

Garbės teismo pranešimą padarė R. Dirvonis. Jis paaiškino, kad garbės teismo ir centro valdybos interpretacija Sąjungos statute vedybų atveju yra sekanti: svetimtaučio-tės vedybos su lietuvaite-lietuviu suteikia teisę būti ŠALFASS nariu-e; skyrybos tą teisę atima.

Revizijos komisijos pranešimą padarė R. Vadopalas; esą sąskaitybos knygos vedamos tvarkingai, visi įrašai atitinka dokumentus. Prašė, kad sąskaitybos knygos būtų pristatomos revizijos komisijai iš vakaro prieš suvažiavimą.

Sporto sąjungos atstovai nemėgsta, ypač suvažiavimų metu, nuomonių "vynioti į vatą", jas reiškia tiesiai ir atvirai. To netrūko ir šiame suvažiavime, tačiau po ilgesnių diskusijų ir nuomonių pasikeitimo įsivyravo nuotaika statyti, o ne griauti.

Popietiniai pranešimai

Lietuvių sporto fondas 1985 m. davė $3,961.00 palūkanų. Pinigai perduoti cv, pagrindinis kapitalas padidintas $600.00 į $35,000.00 sumą. Kiekvienais antrais kalendoriniais metais iš Lietuvių sporto fondo tarybos išeina po du narius alfabetine tvarka. 1985 m. išėjo Jonas Gustainis ir Algis Kairys. Abu buvo perrinkti.

Trumpą apžvalgą apie išeivijos sporto istoriją padarė Sig. Krašauskas, vienas iš jos redaktorių. Atrodo, kad darbai bus netrukus baigti, ir istorija bus atiduota spaustuvei ateinantį pavasarį.

III Pasaulio lietuvių sporto žaidynės

Jos įvyks 1988 m. per Kalėdų ir N. Metų šventes Australijoje. Suvažiavimo atstovai vienbalsiai nutarė į minėtas žaidynes vykti. Centro valdyba yra sudariusi komisiją: R. Sonda, R. Miečius, R. Kuliavas ir A. Malinauskas. Komisijos paskirtis — tirti kelionės sąlygas ir paruošti planus. Suvažiavimas tokiai komisijai pritarė ir ją įpareigojo padaryti pirmąjį savo darbų pranešimą per metines Sąjungos žaidynes Hamiltone, o sekantį — per suvažiavimą.

ŠALFASS suvažiavimas ir vadovų paruošimo kursai bus N. Wasagoje, Kanadoje. Suvažiavimas nutarė tokius kursus suruošti 1986 m. birželio 26 — liepos 3 d.d. ir sudaryti galimybes klubų atstovams nors 3 dienom suvažiuoti ir aptarti Sąjungos reikalų.

Laimingu sutapimu tą pačią gruodžio 7 d. vyko tuose pačiuose Klivlando Lietuvių namuose ir JAV LB krašto valdybos posėdis bei pareigų perdavimas naujajai krašto valdybai. Sporto atstovai nustebo, kai į suvažiavimo salę atvyko abu krašto valdybos pirmininkai: buvęs pirm. dr. Ant. Butkus ir naujai išrinktasis — inž. Alg. Gečys. Dr. A. Butkus nuoširdžiai padėkojo už pastangas sportuoti ir gražų bendradarbiavimą. Pažadėjo ir toliau jau kaip eilinis LB narys remti sporto idėją ir sportininkus. Centro valdybos pirm. Pr. Berneckas įteikė dr. A. Butkui plaketę už nuopelnus Sąjungos sportui. Toks įvertinimo atvejis yra pirmas sąjungos istorijoje. Naujasis JAV LB pirm. inž. Gečys nuoširdžiai pasveikino suvažiavimo atstovus bei Sąjungos darbus ir tarpusavį bendradarbiavimą. Pažadėjo sportininkus remti ir pakvietė cv narį Algirdą M. Bielskų tom pačiom pareigom į JAV LB krašto valdybą. Bielskus ten atstovauja sporto reikalam.

1984 m. suvažiavime padarytas nutarimas "Centro valdyba padengia klubų starto mokesčius" panaikintas ir atmestas kaip nerealus.

Varžybų tvarkaraštis

1986 m. prasideda slidinėjimu vasario 1 d. Devils Elbow Ski Resort ir Sąjungos metinės žaidynės Hamiltone, Kanadoje, gegužės 2-4 d.d. Pilnas varžybų tvarkaraštis bus paskelbtas vėliau lietuviškoje spaudoje. Baltiečių sporto federacija 1985 m. lapkričio 30 d. išrinko naują valdybą. Laukiame valdybos sudėties paskelbimo.

Apdovanojimai

"Už nenuilstamą darbuotę lietuvių sporte" įteiktos plaketės: Antanui Mičiuliui, Niujorko LAK ilgamečiam pirmininkui, ir Algiui Malinauskui, ŠALFASS lengvosios atletikos vadovui.

Vasario 16 gimnazijos ir skautų reikalai palikti spręsti centro valdybai. Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu ir linkėjimu "Iki pasimatymo" Hamiltone metinių žaidynių metu. **Pr. B.**

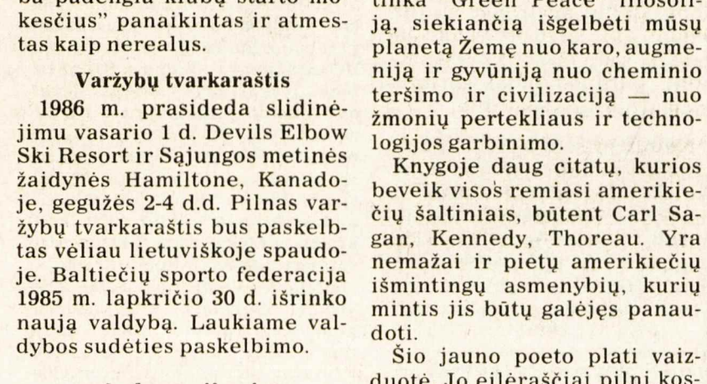

Sporto darbuotojų suvažiavimo Klivlande prezidiumas. Iš kairės: R. Miečius, R. Dirvonis, R. Sonda ir ŠALFASS pirm. Pr. Berneckas, vadovavęs suvažiavimo darbams **Nuotr. V. Bacevičiaus**

ŠALFASS suvažiavime Klivlande 1985.XII.7 — organizacijos centro valdybos pirm. PR. BERNECKAS (kairėje) ir buvęs JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirm. dr. A. BUTKUS **Nuotr. J. Urbono**

Dailininkė Pazukaitė – sukaktuvininkė

ALFONSAS NAKAS

Šių metų pradžioje deimantinio amžiaus sukaktį švenčia dailininkė — grafikė bei tapytoja Vanda Pazukaitė, gyvenanti Kanadoje.

Sukaktuvininkė gimė 1911 m. sausio 11 d. Rygoje, bet užaugo ir ilgai gyveno Panevėžyje. Brandos atestatą gavusi Panevėžio mergaičių gimnazijoje, 1935-40 m. studijavo Kauno meno mokykloje ir vėliau Vilniaus dailės akademijoje.

Bolševikams antrukart Lietuvą okupavus grįžo į Panevėžio mergaičių gimnaziją kaip paišybos mokytoja. Įsijungusi į rezistencinę veiklą, 1947 m. buvo suimta, kalinta Vilniaus Lukiškių kalėjime ir nuteista mirti. Gal iš baimės, kad nepasidarytų legendine heroje, okupantai bausmę pakeitė į 25-rius metus Sibiro tremties, manydami, kad trapi, silpnos sveikatos moteris ten tyliai užges. Vis dėlto Vorkutoje ji nežuvo, pragyveno Staliną ir, režimui kiek sušvelnėjus, o sveikatai visiškai nusilpus, 1956 m. gavo leidimą gįžti Lietuvon, kad ir apkarpytomis teisėmis. Sesers ir svainio pastangomis 1965 m. emigravo į Kanadą ir apsigyveno vakariniame Toronto priemiestyje. Paskutinius kelerius metus žiemas praleidžia pietinėje Floridoje, o vasaroms grįžta į Torontą.

Dailės parodose V. Pazukaitė pradėjo dalyvauti nuo 1957 m., pradžioje tik Panevėžyje, vėliau kituose Lietuvos miestuose ir už Lietuvos ribų (Maskvoj, Leningrade, Varšuvoj, Budapešte, Prahoj). Emigravusi į Kanadą, pirmą individualią dailės parodą surengė Windsore, Ont., ir sulaukė didelio kanadiečių bei Kanados ir JAV lietuvių dėmesio. Vėliau dalyvavo keliose parodose Toronte ir kitur. Jos kūrinių yra įsigijusios meno galerijos Europoje ir Amerikoje.

Lietuvoje, ypač Panevėžyje, sukaktuvininkė buvo plačiai žinoma ne tik kaip dailininkė, bet ir kaip pianistė, literatė, pedagogė. Kai ji dar žiemas praleisdavo Toronte, "Tėviškės žiburių" skaitytojai gėrėdavosi jos puikiais religinės temos kūriniais pirmame laikraščio puslapyje Kalėdų ar Velykų progomis.

Lietuvių kilmės poetas Brazilijoje

ŽIVILĖ JŪRAITĖ-ŠELMIENĖ

Nuostabiame Rio de Janeiro mieste išleistas pirmasis Luiz Gaulios eilėraščių rinkinys portugalų kalba "O Ser Real" (Tikrasis asmuo). Autorius — 20 metų amžiaus, lietuvių patriotų tėvų sūnus, mėgstantis, šalia eilėraščių rašymo, jūros bangų sportą ("surf").

Knygoje surinkti 25 eilėraščiai, parašyti laisva forma. Juose atsispindi Gaulios mintys apie gyvenimą, kurios atitinka "Green Peace" filosofiją, siekiančią išgelbėti mūsų planetą Žemę nuo karo, augmeniją ir gyvūniją nuo cheminio teršimo ir civilizaciją — nuo žmonių pertekliaus ir technologijos garbinimo.

Knygoje daug citatų, kurios beveik visos remiasi amerikiečių šaltiniais, būtent Carl Sagan, Kennedy, Thoreau. Yra nemažai ir pietų amerikiečių išmintingų asmenybių, kurių mintis jis būtų galėjęs panaudoti.

Šio jauno poeto plati vaizduotė. Jo eilėraščiai pilni kosminių terminų: erdvė, žvaigždės, saulė, planeta, Galaktika, visata, amžinybė ir t.t.

Ekologiniai motyvai vyrauja kiekviename šio leidinio puslapyje. Štai vertimas vieno Gaulios eilėraščio ("Hoje Terra", psl. 15):

Šiandieninė Žemė
Gėlėti laukai
maldauja —
nepaskandinkime pasibaisėjime
tyrosios mūsų planetos!

Aštrūs peiliai —
kasyklos,
svaidomieji ginklai —
kvietimai į pragarą
rojaus praradimas,
amžinai velniška
beprasmiška
kelionė.

Išgelbėkime Gyvybę,
nesimelsdami už Mirtį!

Gaulios poezijoje stebime susirūpinimą esminiais žmonijos klausimais: "Koks yra gyvenimo tikslas?" (psl. 67) ir gilius įvaizdžius: "Turėtume atgauti praeityje dingusią giesmę" (psl. 73).

Kartais jo posmai truputį hermetiški, bet gana lengvai suprantami. Ypatingai nusisekusios jo eilės apie jūrą — įkvėptos, spalvingos. Mat autorius išaugęs Atlanto vandenyno pakrantėje!

Galime didžiuotis šiuo lietuvių kilmės poetu. Jam netrūksta nei vaizduotės, nei poetinio jautrumo. Yra korektūros klaidų ir trūksta turinio, kuris palengvintų surasti eilėraščių pavadinimus.

Vytautas Kastytis

Prieš 40 metų

MUDVIEJŲ DANGUS

Ilgai lakštingala čiulbėjo
Ties tavo užvertais langais.
Nutilo vakariniai vėjai,
Naktim nuskaidrinti laukai . . .

Su ja ir mano liūdinti širdis
Giedojo ilgesio giesmes.
Mūs meilė vėl pavasarį atgis,
Brandintą derlių neš.

Aš pastatysiu tau namelį mažą
Prie upės, pamiškėj, kur daug gėlių.
Lakštingala, mūs meilės pažas,
Sutiks čiulbėjimu vaiskiu.

Tavasis žvilgsnis nuostabiai ramus,
Tu prie manęs nuvargus prisiglausk:
Tarp žemės ir dangaus —
Mažytis mudviejų dangus . . .

Stoerenas, Norvergija,
1945 m. balandžio 8 d.

"Anapus marių" HENRIKAS NAGYS

Venancijaus Ališo pomirtinė poezijos rinktinė

Kadaise, dabar atrodo prieš kažin kiek metų, gimnaziją tebelankant savajam krašte, pirmoji Venancijaus Ališo eilėraščių knyga "Sao Bento varpai", išleista 1938 m., buvo retenybė ir egzotika. Ir poeto vardas bei pavardė (tiktai vėliau sužinojome, kad tai slapyvardžiai), ir knygos pavadinimas padvelkė nežinomais kraštais, tolimais kontinentais. Pačioje lyrikoje taip pat vienas kitas žodis liudijo tos lyrikos ir ją kūrusio poeto emigrantinę dalią. Tais laikais tai buvo išimtys. Šiandien, dalindamiesi panašiu likimu (nors ir ne visai pačių pasirinktu) pastebime, kad kitaip mums skamba tos pačios eilės. Ne todėl, kad Venancijaus Ališo poezija būtų kitokia, bet todėl, kad namų ilgesys nebėra vien knyginė nostalgija. Ji vienus mūsų visai sudegino, o kitiems paliko neišdildomus randus.

Pirmiausia norisi pastebėti, jog Ališo rinktinė nėra vienas iš tų poezijos rinkinių, kurį mirtingieji skaitytojai tegalės (ir tai gali būti!) įkąsti po šimto metų. Nereikės skaitytojui studijuoti nei svetimžodžių žodyno, nei mitologijos, nei metafizikos; vienu žodžiu, rebusų nėra. Vienas kitas portugališkas žodis arba vietinis vietovardis netgi paaiškinamas knygos gale!

Pats Venancijus Ališas, kaip spėtina iš jo pasisakymų, laikė save simbolistu (. . . "man arčiau prie širdies simbolizmas", 177 psl.). Kažin ar griežto akademiško apibrėžimo laikantis Ališo poeziją būtų galima taip apibūdinti, nebent turint galvoj, kad visa poezija savo pačia esme nėra tiesioginė, bet perkeltinė. Tačiau tai ir nėra esminis dalykas. Viena aišku: Ališas yra klasikinės poezijos atstovas. Ne vien todėl, kad jo (ypač ankstyvesnėje) kūryboje pastebima Maironio, Putino (o kai kur ir Aisčio bei Brazdžionio) įtaka, bet ir pačiame kūrybos apipavidalinime: poetinė pėda beveik visur griežtai išlaikyta, vienoda ritminė slinktis, labai dažnai puoselėjamas klasikinis rimas. Išlaikoma ir klasikinei poezijai įprasta rimtis bei atokumas. Tačiau esama eilėraščių, kur poeto tiesoginis išgyvenimas prasiveržia ir labai tiesiogiu pasisakymu.

Rinktinė redaguota poeto Kazio Bradūno. Knygos pradžioje redaktorius labai trumpai nurodo rinktinės istoriją ir sąrangą. Ališo poezija esą buvusi atrinkta "pabrėžiant būdingiausius Venancijaus Ališo formos ir turinio savitumus. Pirmieji trys rinktinės skyriai pavadinti trijų poeto knygų vardais: 'Sao Bento varpai', 'Pietų Kryžius' ir 'Cascata cristalina'. Juose sudėta atrinktoji anų knygų poezija. Ketvirtame knygos skyriuje sutelkti eilėraščiai iš Venancijaus Ališo rankraštinio palikimo". Rinktinės pabaigoje įdėta taikli ir įdomi rašytojo Antano Vaičiulaičio parašyta knygos autoriaus gyvenimo bei kūrybos apžvalga "Poetas Venancijus Ališas. Prelatas Aleksandras Arminas. 1908. XII. 2 — 1975. VI. 6." Apžvalga 40-ties puslapių ilgio ir skaitytoją supažindina su poeto tėviške, įdomesnėm biografinėm detalėm, ganytojiška veikla Lietuvoje ir ypač Brazilijoje bei pateikia trumpą jo poezijos charakteristiką. Apžvalga paįvairinta nuotraukomis. Leidėjus ir redaktorių verta pagirti už šį priedą, nes rinktinei jis teikia šilumos ir svorio.

Reikia sutikti su Antanu Vaičiulaičiu, kad pagrindiniai Ališo lyrikos šaltiniai yra "tėviškės ilgesys, egzotinių kraštų atgarsiai, tolimos perspektyvos ir palinkimas į simbolius". O tačiau poetas svetimas šalis pasirinko pats. Kartais atrodo, lyg bėgdamas nuo paties savęs:

Stovi ant laivo keleivis ir mąsto:
Greitai išnyks bangose švyturys . . .
Ko aš keliauju į tolimą kraštą,
Viską ir nieko drauge neturįs?

Tolimas aidas nuvargusią mintį
Atseka paskui nelauktu svečiu
Tėviškės godom širdies
pagraudinti . . .
Kelias be tako, naktis — be
žvaigždžių.

Vilnys, lyg žvėrys įpykinti, niršta.
Jūra — likimo graudus atspindys.
— Stewarde, garo! Greičiau
užsimiršti,
Kur tavo praeitį vėjai draskys . . .
(Stewarde, garo! 44 psl.)

Kaip pacituotajame eilėraštyje, taip ir visame pirmajame poeto rinkinyje tematika labai aiški, suprantama ir išreikšta tradicine eilėdara. "Sao Bento varpuose" kaip tiktai labiausiai girdimi, kaip jau minėta, kai kurių mūsų klasikų bei vyresniosios kartos poetų kūrybos atgarsiai. Girdisi ir O. Milašiaus (32 psl.) poezijos gaida, bet yra posmų, kurie beveik radauskiški:

Tuo tarpu iš žiedo taurelės —
Ak, rimui vis tiek kokio žiedo —
Sužvilgčiojęs šaltas lašelis
Į dvelkiantį vėją nurieda.
(Pavasaris rimuos, 36 psl.)

Arba:

Į seną lietų iriasi sparnai.
Sudrėkus slenka prieblanda
šiurkšti.
Toki apstulbę gatvės akmenai,
Lietų ir vėjų valiai pamesti.
(Lyjant, 30 psl.)

"Pietų Kryžiaus" sonetai abstraktesni ir rafinuotesni. Čia tarytum ir stengiamasi jieškoti simbolių. Vienur jie įtaigiai perduoda poeto sielos skausmą, kitur pasirodo dirbtinesni. Nemažai dramatinės įtampos ir dinamikos. Gera iliustracija to, kas pasakyta, yra eilėraštis "Vakariniai varpai" (71 psl.).

Kai pailsus rimtis kalnų kaktą
užkrinta,
O rausvų debesų granitiniai veidai
Ant bedugnių sustingę alsuoja
lėtai —
Prie kokios tad versmės nešu
ilgesio indą?

Saulės takas Salmaro rūke
pasiklydo
Kaip žmogus pasiklysta likimo
keliuos.
Pasilik! Tegu vandens vieni
nuliūliuos
Įanapus kalnų pasitikt jauno
ryto . . .

O ramybe. O tyla. Kas jūsų širdies
Suplazdėjimu atneša mieląjį aidą
Į čionai, kur toks vienas, toks
vienas jauties?

Ar nematomi paukščiai po sutemą
skraido,
Susilėkę slapta iš šviesios
praeities?
— Vakariniai varpai vario maldą
ten skaito.

Trečiasis rinkinys "Cascata cristalina" tikrai tarsi žodį nuskaidrina ir pro krentančio kalnų vandens juoką poetas girdi kadaise girdėtus garsus, kurie jį viliojo jaunystėje:

Ir tu to juoko sidabrinio
Šalia akmens įsiklausai.
Ak, ten pažįstami garsai
Tų marių, kur tave viliojo
Jaunystės metų tolumoje . . .
Dainuok, cascata cristalina!
(Cascata cristalina, 77 psl.)

Ir benamio dalia tik laikinai teikia ramybę atogrąžų egzotikoje:

Aplink mane saldi ramybė plazda.
Nesnūsk, širdie, atogrąžų žieduos.
Kol tremtinio dalia ir vėl paduos
Tau į rankas klajūno sunkią lazdą.
(Pavakarėjant, 85 psl.)

Šiame rinkinyje, kaip jau minėjom, žodis nuskaidrėja, bet poetas gerai žino, kad tikrojo žodžio, net per kančią išsakyto, negali atrasti — randa to amžinai jieškomo žodžio tiktai aidą:

Paskui Žodį pasauliui neši.
Ne, ne Žodį: neši tik jo aidą . . .
Niekas Žodžio nestelgs parašyt —
Mes kartojame klaidą!
(Žodis, 88 psl.)

Eini. O aš lieku. Ir amžinąją mislę
Nešiojuosi širdy ir daug dainų
graudžių.
O mano ilgesys — dar vieną šviesų
krislą
Pavogti iš žvaigždžių.
(Mano ilgesys, 89 psl.)

Ketvirtame knygos skyriuje sudėti eilėraščiai, kuriuos leidėjai surado rankraštiniam poeto palikime. Esame linkę pritarti Kęst. Reikalui, kuris "Akiračių" 6-jame numeryje, recenzuodamas šį rinkinį, pastebėjo, kad ketvirtame skyriuje atspausdintieji eilėraščiai dienos šviesos neišvydo tikriausiai dėl to, "kad, autoriaus manymu, jiems trūko šlifo, susigulėjimo; gal jie netiko savo forma ar nepritapo mintimi. Tačiau viena tų priežasčių galėjo būti ir kokybinė atranka." Iš tiesų, nors ne visuose vienodai ryškiai, šiuose eilėraščiuose daug gausiau nelygumų. Betgi jų niekados nėra tiek daug, kad užgožtų visą eilėraštį. Venancijus Ališas turi įgimtą poetinį skonį ir jo neabejotinas kūrybinis talentas padeda jam išlaviruoti pro vieną kitą ne taip pavykusią frazę, įforminimo duobėtumą, arba ir kirčio netikslumus. Bet visumoje Ališas rašo sklandžiai, muzikaliai, net lengvai ir žaismingai. Štai keli posmai tokio grakštaus eiliavimo:

Per dieną lijo. Spinduly
Rausvam, plonučiam, minkštame
Jazmino krūme, ties žeme
Kabojo perlai dideli.
(Per dieną lijo, 137 psl.)

Tarp akmenų vingiuoja šviesus
kelias.
Ak, ne: tai neramus kalnų upelis.

Lijanos ir erškėtrožė laukinė
Per liemenį jį švelniai apkabina.

O toluma sukritusi po kojų,
Į priekį rūko pasakom vilioja.
(Upelis, 96 psl.)

Jau džiaugsmo kraujas tvinksi
Ant mėlynų kalnų.
Iš linksmo upių žvingsnio
Pavasarį menu.

Jisai lyg rausvas vynas
Putoja ant šakų.
Nusijuokė citrinos
Baltų žiedų juoku.
(Pavasaris, 92 psl.)

Norintieji nepretenzingos poetinės atgaivos, jieškantieji sklandaus eiliavimo, vieno kito gilesnio žvilgsnio į save ir į žmogaus likimą, ras tai šioje knygoje. Ras šioje knygoje ir nostalgijos, ir egzotikos, ir savo benamio kelio atitikmenų. "Anapus marių" yra vienas puslapis apdainuotos mūsų keistos dalios.

Kad knyga išleista, turime būti dėkingi, pirmoje vietoje, poeto bičiuliui Petrui Kasulaičiui, kuris (kaip atspausdinta šalia titulinio lapo) "užmokėjęs visas jos spausdinimo išlaidas, yra Venancijaus Ališo-Armino jaunystės metų gimnazijos bendraklasis, artimas draugas . . .". Ir tai ne taip jau dažnas atvejis.

Venancijus Ališas, ANAPUS MARIŲ. Poezijos rinktinė. Redagavo Kazys Bradūnas. Aplankas Vytauto O. Virkau. Išleido Ateities literatūros fondas. Kaina — 7 dol. Čikaga 1984 m.

Klivlando jaunų vyų sambūris "Uždainuokim", koncertavęs Toronte-Mississaugoje, Anapilio salėje 1985 m. gruodžio 1 d. Sėdi — kanklininkė ELENA MULIOLYTĖ ir programos pranešėja RENĖ MOTIEJŪNAITĖ; stovi viduryje — akompaniatorius JONAS GOVĖDAS, solistė RASA KROKYTĖ, sambūrio vadovas-dirigentas A. BIELSKUS. Šis sambūris yra koncertavęs daugelyje Š. Amerikos vietovių **Nuotr. B. Tarvydo**

Lituanistikos katedros Ilinojaus universitete vedėjas prof. dr. BRONIUS VAŠKELIS, kun. JUOZAS VAIŠNYS, SJ, studentės — aspirantės DANUTĖ RAČIŪNAITĖ, DANUTĖ RUKŠYTĖ, VITA LINKEVIČIŪTĖ-STOREY (iš Kanados) Nuotr. J. Tamulaičio

Dailininkas Domšaitis monografijoje

ALGIMANTAS BANELIS

Žinome pasaulinėje plotmėje žymių, daug pasiekusių lietuvių, kurie liko mūsų dalimi tiktai vien pavarde ar prisipažįstama kilme. Kai kurie sugrįžta. Vienas tokių buvo dailininkas Pranas Domšaitis.

Jis gimė 1880 m. Kropynuose, Kuršių nerijoje. Nuo pat jaunystės domėjosi daile, buvo jai motinos skatinamas, tėvo verčiamas. Ilgai ūkininkavo. Turėdamas jau 27 metus įstojo į Karaliaučiaus dailės akademiją, nors ten jo porą metų anksčiau nepriėmė, esą nerodęs talento. Mat įsisenėjusių taisyklių mokykla nepajėgė įvertinti kitose tradicijose išaugusio asmens. Karaliaučiuje Domšaitis susipažino su tuometine, nuo akademinių normų atsitraukiančia daile, ypač impresionizmu — kryptimi, kuriai labiausiai rūpėjo, kaip vaizduojami dalykai atrodo dailininko akiai, koks tuokartinis įspūdis. Vėliau Domšaitis palinko į jo sielai artimesnį ekspresionizmą, kur yra svarbiau išreikšti vaizduojamų dalykų vidinę esmę.

Baigęs akademiją, Domšaitis dar studijavo Berlyne ir, keliaudamas po Europą, susipažino su svarbiausiais ekspresionizmo atstovais. Pirmą asmeninę parodą turėjo 1919 m. Berlyne. Pradėjo garsėti. Dalyvavo parodose visoje eilėje Europos miestų. 1920 m. jis priėmė Lietuvos pilietybę ir ėmė vadintis Pranu Domšaičiu, vietoj suvokietinto Franz Domscheit. Deja, į Lietuvą neužklydo arba apie tai nežinoma.

Nacių laikais Domšaičio kūryba, kaip ir visa moderni dailė, Vokietijoje buvo pasmerkta. Visa, kas neatrodė realistiškai herojiška, Hitleriui buvo nepriimtina. Vienas Domšaičio darbas buvo pašalintas iš valstybinės Berlyno galerijos ir, lyg pajuokai, eksponuotas po visą Vokietiją kilnojamoje "išsigimusio meno" parodoje. Tada Domšaitis buvo kartu su darbar aukštai vertinamais dailininkais, kaip Munch, Van Gogh, Noldė. Paskelbtas nepageidaujamu elementu, Domšaitis tapė vien realistiškus vaizdus, gėles. Tokią nelaisvę jis sunkiai pakėlė.

Karo pabaigos Domšaitis sulaukė Austrijoje, kur jį susitiko ten nuklydę dailininkai Augius ir Valius. Pastarasis pasakojo, kaip Domšaitis, jau 65 metų amžiaus, atjaunėjo, atgijo kūryboje, džiaugėsi buvęs savo tautiečių draugystėje. Pabėgėlių parodoje Bregence 1946 m. jis išstatė vienuolika darbų.

Domšaitis buvo vedęs dvidešimčia metų už save jaunesnę sėkmingą solistę, kuri jį visokeriopai rėmė, palaikė sunkiaisiais laikais. 1949 m. abu išvyko į Pietų Afriką, kurios Cape Town universitete Domšaitienei buvo pasiūlyta dainavimo dėstytojos vieta. Domšaitis gi liko laisvas kūrybai. Čia jis įsigyveno į pietinės Afrikos įvaizdžius ir nagrinėjo religines temas, kurios, iš tikrųjų, jį domino nuo pat jo darbo dailėje pradžios. Pranas Domšaitis mirė 1965 m., sulaukęs 85 metus.

Pietų Afrikoje dailininkas buvo gerai vertinamas. Jo darbus įsigijo muziejai, galerijos, rinkėjai. Apie jį buvo plačiai rašoma spaudoje. Cape Town C. Struik leidykla, po Pietų Afrikos Valstybinės galerijos skraiste, 1976 m. išleido E. V. Van Themaat parašytą monografiją, kaipo vieną iš "South African Art Library" leidinių serijos.

Būdamas toli nuo didžiosios lietuvių išeivijos dalies, Domšaitis nenutraukė užmegzto ryšio su savaisiais. Susirašinėjo su Valiumi, Smilgevičiumi ir gal kitais. Siuntė savo kūrinius ir jų nuotraukas, kurios buvo spausdinamos mūsų žurnaluose. Našlei ištekėjus už kito lietuvio, ryšiai nenutrūko. Prieš keletą metų JAV Lietuvių fondas nupirko Domšaičio kūrybinį palikimą — 760 įvairios technikos darbų už 130,000 dol. Vėliau rinkinys buvo perleistas LF padaliniui — Lietuvių dailiojo meno institutui Čikagoje. Ši įstaiga praėjusiais metais perspausdino tą Domšaičio monografiją.

Knygos autorė Themaat, be daugelio meno kritikams įprastų kryžiažodžių, 16 puslapių straipsnyje apžvelgia visą Domšaičio kūrybos eigą. Jai dailininkas nesąs pilnai suprantamas be lietuvių dailės. Verta cituoti:

"Lietuvių dailė yra artimai susijusi su liaudies menu, koks jis randamas siuviniuose, audiniuose, drožiniuose, dekoratyviniuose namų apyvokos daiktuose ir pakelės koplytėlėse. Dekoratyvūs pavidalai liaudies mene tipiškai yra suprastinami iki grubumo. Ryškios spalvos pastiprina tikrovę. Formos neturi svorio, o jų (proporcinis) dydis priklauso nuo emocinės svarbos. Formos suvoktos be fono, erdvė duota tiktai kai reikia. Domšaitis naudojo tuos tradicinius vaizdavimo būdus. Kitoje plotmėje jis buvo įkvėptas paprastumu būdingų pakelės koplytėlių, kryžių ir medžio drožinių. Krikščionybėje lietuviai rado prieglaudą nuo nežinios baimės, bet vis dėlto pasiliko senos pagoniškos tradicijos įvaizdžius. Žmogaus figūra lietuvių dailėje, kaip ir pas Domšaitį, yra dviejų matavimų. Palenkta galva ir nuleistais pečiais, ji yra kilni, bet kukli ir pamaldi. Pasaulietiški dalykai buvo suprasti taip, kad taptų gilesnės tikrovės simboliais, nebūtinai lygiai taip, kaip gamtoje. Tokie kūriniai neatspindėjo pasaulio, bet buvo jo žmogiška interpretacija. Taip ir Domšaičio darbuose.

Kiekvienoje dailės medžiagoje lietuviai pabrėžia dvasinį — ne medžiaginį pradą. Pavyzdžiui, liaudies audiniuose debesys tampa angelais. Jaučiama, kad Domšaičio įvaizdžiuose yra taip pat. Nors jis ir sekė lietuvių liaudies tradicijas, jo kūryba tuo nesiribojo. Jie siekė perduoti savo mintis kaip galint paprasčiau. Aukščiausioje liaudies meno formoje jis surado išraišką savo dailei".

Pietų afrikietės knyga tėra pirmas žingsnis į Domšaičio dailę. Mūsuose jis paliestas tiktai prabėgomis — sukakčių progomis. Gal atsiras kada čia ar tėvynėje kas Domšaitį ryškiau įstatys į jam prideramą vietą ekspresionizmo sąjūdyje. Reikės apčiuopiamiau aptarti lietuvių liaudies meno domšaitišką sintezę su pasauliniu menu. Iš afrikietės negalima laukti atsakymo į specifiškai lietuviškus klausimus. Pavyzdžiui, iš kur Domšaičiui įstrigę koplytėlių ir kryžių įspūdžiai? Juk protestantiškoje Mažojoje Lietuvoje jų nebuvo. Kas įtaigojo Domšaitį tapti Lietuvos piliečiu? Kodėl vėliau jo ryšiai su Lietuva neišsivystė? Augiaus ir Valiaus dėka grįžęs prie lietuvių, kodėl jis nedalyvavo ar nebuvo kviestas dalyvauti pabėgėlių dailę susumavusioje "Lithuanian Art In-Exile" parodoje 1948 m. Vokietijoje, kai Domšaitis tebuvo arti?

JAV Lietuvių fondas gerai padarė savo išteklius panaudojęs mūsų tautos sūnaus pagarsinimui ne vien Pietų Afrikoje teprieinama knyga — albumu. Nors Domšaitis ir nebuvo pačiose pirmose tuometinės dailės avangardo eilėse, tačiau buvo svarbus. Jis yra vertas didesnio dėmesio visame dailės pasaulyje ir mūsų pačių pasigėrėjimo bei pasididžiavimo.

PRANAS DOMSAITIS, Elsa Verloren Van Themaat. C. Struik Publishers, Cape Town, 1976. 2nd edition financed by the Lithuanian Institute of Fine Arts, a subsidiary of the Lithuanian Foundation Inc. 250x280 cm, 64 psl., 18 spalvotų, 33 nespalvotų iliustracijų. Kaina ir perspausdinimo data nenurodyta.

Mokslo ir kūrybos dienos IV

Penktasis mokslo ir kūrybos simpoziumas Čikagoje

ANATOLIJUS KAIRYS

Šeštadienis, lapkričio 30

Šeštadienio sesijos prasidėjo tuo pačiu laiku — 8.30 v.r. Tęsiamos naujos mokslo šakos arba tų pačių mokslų kitos sritys, pvz. muzika III, literatūra III, architektūra IV, žemės mokslai V, gamtos apsauga, kompiuteriai-informacija, vibrotechnika-dinamika, fizinis lavinimas, socialiniai reikalai ir pan. Visos jos taikomos daugiau specialistams.

Šeštadieniui skirtas BENDRAS POSĖDIS įėjo į rytinių sesijų laiką, buvo pradėtas 10.30 ir truko iki maždaug 12 v. Tema: "Kasdieninis išeivijos veidas — PLB 1985 m. anketos duomenys". Pirmininkavo dr. T. Remeikis, anketą aptarė: kun. K. Trimakas "Anketos struktūra ir tikslai", dr. T. Remeikis — "Politinė interpretacija", D. Katiliūtė-Boydstun — "Psichologinė interpretacija", dr. J. Kisieliūtė-Narutienė — "Statistinė interpretacija".

Kun. K. Trimakas: "Pirmasis tokio turinio ir apimties apklausinėjimas. Anketa apima gyvenamojo krašto įtakoje esančiųjų tautinio identiteto, sąmonės, angažavimosi, nusistatymų, nuomonių bei elgesio klausimus. Paliečiamas lietuviškųjų tradicijų laikymasis, lietuvių vyresniosios kartos bei jaunimo vertinimas, politinis nusistatymas. Surinkti duomenys analizuojami, daromos išvados apie lietuvių kilmės asmenų tautinę padėtį pasaulyje, jieškomi skirtumai, susidarę tarp vyrų ir moterų, tarp įvairaus amžiaus grupių. Čia pateikiamos pagrindinės analizės."

Posėdžiui dar neprasidėjus buvo duotas žodis dr. Br. Vaškeliui, ką tik išėjusio 37 LE tomo reikalu. Kalbėtojas aptarė LE ir šį naująjį tomą, pavadindamas tai vienu iš gražiausių kultūrinės veiklos reiškinių. Darbas milžiniškas, į mūsų kultūrinį aruodą esąs sukrautas didžiausias turtas. Salėje buvę šio tomo redaktoriai — dr. Jurgis Gimbutas, dr. St. Bačkaitis ir techninė redaktorė rašyt. Danutė Bindokienė buvo paprašyti atsistoti. Visuomenė jiems padėkojo karštais plojimais. Vyriausias redaktorius Simas Sužiedėlis, neseniai miręs, buvo pagerbtas tylos minute atsistojus.

Prie LE stalo mandagiai patarnavo solistas Jonas Vaznelis ir Kazys Pabedinskas. Parduotas nemažas tomų skaičius.

Aštuoniolikoje popietinių sesijų buvo naujų dalykų, prie kurių norėčiau ilgiau sustoti. Tai teisė II — palikimų ir testamentų klausimas. Pirmininkas — adv. Saulius Kuprys, dalyviai — adv. Rima Skorubskaitė-Tamošiūnienė ir adv. Algirdas Ostis. S. Kuprys kalbėjo apie dingusius asmenis — kada juos reikėtų laikyti jau mirusiais ir galima jų palikimą dalinti, Rima Skorubskaitė — apie palikimų-testamentų klausimą Sovietų Sąjungoje, A. Ostis — apie praktinį testamentų sudarymą.

Visi kalbėtojai buvo gerai pasiruošę, bet klausimo esmės taip ir nepalietė. Atsilankė apie 25 asmenys. Jie atėjo pasiklausyti ne teorinių žinių. Kaip sudaryti testamentus, kad jų reikia, kad tėvai užrašo vaikams arba giminėms ir t.t., — seniai visi žino iš daugelio pokalbių šia nelaiminga tema. Net ir per "Margučio" radiją kartais pakalbama ir padejuojama, kad daug turtingų žmonių miršta be testamentų, o turtas nuplaukią į valstybės iždą arba Sovietų Sąjungą. Tačiau aš negirdėjau paliečiant pagrindinio klausimo — kas ir kaip?

Štai gyvena senelis arba senutė 80 metų ar daugiau. Jie neturi nei vaikų, o jei turėjo, tai išmirė, nei giminių, nei draugų, net nei pažįstamų. Jie su nieku nedraugauja, nes neturi su kuo, jų kartos žmonės pasitraukė, sunku būtų rasti vieną liudininką, o ką bekalbėti apie 3 ar testamento vykdytoją, kuris net privalo užstatyti savo turtą, jei turi, pusantro karto daugiau, negu testatorius. Kur ir kaip rasti asmenis, sutinkančius padėti?

Iki šiol dar nesusidarė joks "gerų samariečių" būrelis, kuris padėtų sudaryti testamentus, būtų liudininkais ar testamento vykdytojais. Dar nė viena organizacija nepasisiūlė garantuoti savo turtu tokio nepažįstamo vykdytojo, kad jis tikrai paimtą turtą išdalins kaip nurodė testatorius. Žmogus yra priverstas mirti be testamento, nes nebeturi į ką kreiptis, o tokio pat amžiaus senukui testamento vykdyti nepavesi, nes nežinia kuris pirmas pasibels į šv. Petro duris... Negi advokatai užmiršo, kad seni žmonės nedraugauja su jaunais, o jauni su senais?

Antra sesija, kurią norėčiau paminėti — kalbotyra. Ji vyko didžiojoje salėje. Jai pirmininkavo dr. J. Rėklaitienė, o pranešimus darė dr. Steven Young (amerikietis, gerai išmokęs lietuviškai) ir dr. Zigmas Zinkevičius (Vilniaus universiteto profesorius). Dr. J. Rėklaitienė kalbėjo apie ankstyvesnius ir dabartinius lietuvių kalbos linksniavimo sistemos kitimo polinkius, kurie nuolatos vyksta. Aptariama tokio kitimo raida ir pateikiami palyginimai su lotynų linksniavimo sistemos raida.

Dr. S. Young kalbėjo apie šnekamosios lietuvių kalbos kirčiavimą ir normas, nagrinėjo tris tokių nukrypimų rūšis.

Dr. Z. Zinkevičius — apie naujybes jotvingių kalboje. "Pastaraisiais dešimtmečiais labai padidėjo mokslininkų domėjimasis jotvingiais, — kalbėjo dr. Z. Zinkevičius. — Sukaupta daug naujų kalbinių ir archeologinių duomenų, kurie verčia manyti, kad jotvingiai nebuvo viena gentis, bet tam tikras vakarinių baltų genčių junginys".

Visos trys paskaitos buvo labai moksliškos, ir eiliniai klausytojai vargu galėjo suprasti, o ir mikrofonas neveikė gerai. Jos taikomos akademinio lygio auditorijai. Kadangi paskaitos įdomios ir naujos, reikia tikėtis, kad jos bus išspausdintos kokiame nors žurnale. Dalyvių — apie 240.

Vakare, 7 v., "Beverly Country Club" salėje įvyko BAIGIAMASIS POKYLIS. Jame dalyvavo apie 440 žmonių, daugiausia jaunimas, nors matėsi ir vyresniųjų. Susirinkusius pasveikino vyriausia šio renginio vadovė Vilhelmina Lapienė, maldą sukalbėjo kun. dr. V. Cukuras, trumpą meninę programą atliko solistė Audronė Simonaitytė-Gaidžiūnienė, padainuodama 5 dainas. Jai akompanavo Rytas Babickas ir Manigirdas Motekaitis. Po kuklių pietų (kaip juos apibūdino pati šeimininkė V. Lapienė), buvo linksmai pašokta ir kolegiškai pabendrauta. Grojo 4 asmenų Polikaičio orkestras. (Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

Antanas Skirka, SŪDUVOS KRAŠTO PADAVIMAI IR LEGENDOS. Iliustravo Vladas Vijeikis. Chicago, USA, 1985 m., 80 psl.

MOTERIS, lietuvių moterų žurnalas, 1985 m. 5 nr. Redaktorė — N. Kulpavičienė. Metinė prenumerata — $10. Adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada.

DAGYS SCULPTURES. Edited and compiled by Edmund Pamataitis, Joseph Gudinskas, Irene Poskus, Vida Javaitė-Tirilis. Biographical introduction by Vida Javaitė-Tirilis and Genovaite Kazokas. Devenis Cultural Fund, 4925–60th Avenue S., St. Petersburg, Florida 33715, USA. Kaina — $30, persiuntimas — $5. Leidinys taip pat gaunamas šiuo adresu: Mr. J. Dagys, 78 Chelsea Ave., Toronto, Ont. M6P 1C2.

Lietuviškos radijo programos "Tėvynės prisiminimai" pradininkas Toronte-Mississaugoje a.a. JONAS-ROBERTAS SIMANAVIČIUS. Jo įsteigtai programai 1986 m. sueina 35 metai. Sukaktis bus paminėta specialiu renginiu š. m. sausio 18 d. Prisikėlimo salėje Toronte

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Velionis kun. Viktoras Gidžiūnas, OFM, buvo paruošęs Lietuvos pranciškonų istoriją, bet jos nesuskubo išleisti. Dabar ši knyga jau surinkta Tėvų pranciškonų spaustuvėje Bruklyne. Gausiai iliustruotas leidinys apima pranciškonų sustiprėjimą Lietuvoje nepriklausomybės metais bei jų įsikūrimą Amerikoje. Suminimi visi, kuriems teko dalyvauti vadovybėje, atskleidžiamas lietuviškojo pranciškonų vienuolijos vieneto tvarkymasis.

Lietuvių jaunimo teatrą Filadelfijoje yra suorganizavusi rež. Julija Dantienė, pati rašanti vienaveiksmes komedijas. Pirmasis bandymas, padarytas su komedija "Prie dangaus vartų", šiltai buvo sutiktas Filadelfijos ir Niujorko lietuvių. Antrajam žingsniui pasirinkta nauja komedija "Šeimos portretas", kurioje J. Dantienė gvildena dabartines lietuviškų šeimų problemas. Filadelfijos teatras su šia komedija 85.IX.28 aplankė Klivlando lietuvius. Renginys buvo pavadintas linksmavakariu, nes jį koncertu pradėjo dvi sol. Juozės Augaitytės mokinės — sopranas Danutė Rukštytė ir mezzo-sopranas Rasa Krokytė, padainavusios duetų ir solo dainų. Akompanavo klivlandietė Kristina Kuprevičiūtė. "Šeimos portretą" suvaidino jauni saviveikliininkai, kuriuos jungia lietuviškas teatras. Kai kurie į spektaklį atskrido iš tolimesnių Amerikos vietovių, ten pasiųsti tarnybiniais darboviečių reikalais.

Sol. Aldona Stempužienė-Švedienė, mezzo-sopranas, išleido ketvirtąją savo plokštelę, kuriai šį kartą buvo pasirinktos lietuvių kompozitorių dainos. Plokštelė neturi atskiro pavadinimo, tik dainos mylėtojams įprastą dainininkės vardo ir pavardės įrašą — Aldona Stempužienė. Viršelyje įrašyta ir jai akompanavusi pianistė Barbara Klonowski, pridedamos plokštelėn įdainuotų dainų kompozitorių pavardės. Abiejose plokštelės pusėse yra 14 dainų. Didžiąją dalį sudaro veliones J. Švedo kompozicijos — "Baladė", "Skęstanti serenada", trys posmai iš K. Bradūno poemos "Maras", "Anoalda", "Prisijaukinsiu sakalą" ir "Pasakų sakalas". Dainininkės mirusiam vyrui tenka beveik visa antroji plokštelės pusė, kurion tėra įjungta K. V. Banaičio daina "Aš per naktį". Pirmąją plokštelės pusę užpildo Č. Sasnausko "Užmigo žemė", J. Tallat-Kelpšos "Ne margi sakalėliai", J. Gruodžio "Visur tyla", "Rudens tylumoj", "Aguonėlės", Vl. Jakubonio "Gėlės iš šieno", "Žemė kryžių ir smūtkelių". Susipažinimui su plokštele buvo skirtas sol. A. Stempužienės koncertas 1985 m. spalio 13 d. Klivlande, Dievo Motinos parapijos salėje. Pirmoje dalyje skambėjo klasikinių Ch. Glucko, G. Verdžio, G. Rossinio operų arijos, F. Bajoro "Sakmių siuita", antroje — septynios plokštelėn įrašytos dainos. Beveik tokie pat sol. A. Stempužienės koncertai įvyko Bostone ir Ročesteryje.

Prof. dr. Zigmas Zinkevičius, Vilniaus universiteto lietuvių kalbos katedros vedėjas, lankėsi Čikagoje ir 1985 m. lapkričio 7 d. skaitė paskaitą universitete apie lietuvių kalbos istoriją, pakviestas slavistikos skyriaus. Rasti senovės baltų kalbų žymes padeda vandens telkinių pavadinimai ir balticizmai slavų kalbose, randami tose vietovėse, kur gyventa baltų prosenių. Šis metodas liudija, kad baltų kalbos kadaise užėmė plotą nuo Vyslos iki Volgos aukštupio. Pirmajame tūkstantmetyje po Kristaus gimimo baltų prokalbė suskilo į dvi dalis — vakarinę ir rytinę. Vakarinei priklausė jotvingių ir prūsų kalbos, rytinei — lietuvių ir latgalių. Rytinė šių kalbų sritis taip pat dalijosi į dvi dalis — šiaurinę ir pietinę. Šiaurėje latgaliai bendravo su estais ir suomiais. Ten išaugo latvių kalba, turinti finų kalbų priemaišų. Prof. dr. Z. Zinkevičius lietuvių kalbą laiko savotiška latvių prokalbe. Paskaitoje jis apžvelgė lietuvių tarmes ir jų vaidmenį bendrinės kalbos išsivystymui. M. Mažvydo "Katekizmas" buvo parašytas žemaitiškai, bet jame užtinkama ir vakarinių aukštaičių tarmės elementų. Po M. Mažvydo mirties daugiausia buvo rašoma vakarinių aukštaičių tarme. Suvalkiečių tarmės vaidmuo iškilo XIX š. pradžioje. Ten Napoleono valdžia 50 metų anksčiau panaikino baudžiavą, išjudindama tautinį atgimimą.

Sovietų Sąjungos 1985 m. premija literatūros, meno ir architektūros srityje paskirta Lietuvos atstovams — skulptoriui Alfonsui Ambraziūnui, vitražistui Kaziui Morkūnui, architektams Gediminui Baravykui ir Vytautui Vieliui už Kauno IX forto paminklinius įrenginius.

Kauno paveikslų galerijoje lankytojai susipažino su dviejų dailininkių kūriniais — tapytojos Mildos Mildažytės-Kulikauskienės ir tekstilininkės Rūtos Luckienės. Aliejumi ir akvarelės technika atliktuose tapybos darbuose vyravo vaizdingos Nemuno pakrantės, Kauno priemiesčių apylinkės, Raigardo slėnis. R. Luckienės kilimuose ir mažųjų gobelenų cikluose atgijo gimtinės peizažai su saulėlydžiais, viliojančia girios ramuma, putota Baltijos pakrante.

Sol. Nijolė Ambrazaitytė, Vilniaus operos mezzo-sopranas, specialiu koncertu Vilniuje paminėjo savo kūrybinės veiklos dvidešimtmetį. Ji yra pasižymėjusi ne tik puikiai atliekamais pagrindiniais vaidmenimis operose, bet ir dalyvavimu stambių koncertinių kūrinių programose, dažnais savo koncertais, kurie jau artėja prie 300. Sukaktuviniam koncertui sol. N. Ambrazaitytė buvo pasirinkusi klasikų ir dabartinių kompozitorių dainas, į kurias buvo įjungtos A. Bražinsko "Trys raudos" M. Martinaičio žodžiais, pirmą kartą atliktas V. Budrevičiaus ciklas "Jūros sonata pagal M. K. Čiurlionį", kurio teksto autorius yra P. Stundžėnas. Sol. N. Ambrazaitytei akompanavo pianistas Augustinas Maceina, M. K. Čiurlionio konkurso laureatas.

Vilniaus universiteto studentų teatras, tęsdamas senąsias šios institucijos tradicijas, savo veiklą skaičiuoja nuo 1570 m., kai Vilniaus kolegijoje buvo įsteigtas mokyklinis teatras. Tada kolegijos studentai mokslo metų pradžiai suvaidino moralinį veikaliuką "Herkulis". Teatrinė veikla dar labiau sustiprėjo po 1579 m., kai Vilniaus kolegija buvo perorganizuota į akademiją. Senasis teatras buvo laikomas mokymosi dalimi, nes būdavo vaidinama lotynų kalba. Apie jį duomenų pateikia Skirmantas Mickevičius "Komjaunimo tiesos" 1985 m. spalio 18 d. laidoje. Vaidinimams būdavo pasirenkami lietuviškos tematikos kūriniai, rašyti profesorių ir kitų autorių, kurių eilėse buvo L. Daukša, M. K. Sarbievijus, G. Šimkevičius. Lenkų okupacijos metais Vilniaus krašte veikė 1931 m. įsteigtas lietuvių studentų teatras, 1939 m. tapęs profesiniu "Vaidilos" teatru. Senąjį Vilniaus universiteto studentų teatrą atgaivino 1954 m. suorganizuotas dramos būrelis, 1960 m. išaugęs į dramos studiją, kuri liaudies teatru pripažinta 1969 m. Naujieji mokslo metai praėjusį rudenį buvo pradėti poezijos spektakliu "Teateinie tavo karalystė, žmogau", kuriame rež. Rimantas Venckus panaudojo Justino Marcinkevičiaus poemas "Devyni broliai" ir "Homo sum". Tą rudenį buvo minima Vilniaus universiteto studentų teatro 415 metų sukaktis. Garbingą praeitį ir dabartines pastangas atskleidė surengta parodėlė. Teatro vadovas rež. Vladas Limantas dabartinių mokslo metų užbaigai paruoš spektaklį "Filopater". Šį veikaliuką, vaidintą 1596 m., parašė universiteto dėstytojas Grigalius Kanapija. Vienintelė jo kopija rež. V. Limanto dėka buvo rasta Varšuvoje. Lietuvių kalbon ją išvertė klasikinės filologijos katedros vedėja Eugenija Ulčinaitė. Studentų teatras dabar turi apie 80 narių, kurių sudėtis keičiasi beveik kas metai, užtikrindama 415 metų amžiaus sulaukusiam studentų teatrui pastovią jaunystę.

Vilniaus meno darbuotojų rūmuose paminėta Šiaulių dramos teatro aktoriaus Kazio Tumkevičiaus 70 metų amžiaus sukaktis. Sceninei veiklai jis yra paskyręs 45-rius metus, surežisuodamas apie 30 spektaklių, sukurdamas daug įsidėmėtinų vaidmenų. Šiauliečiams bei tolimesnių apylinkių gyventojams sukaktuvininkas taipgi yra žinomas kaip juos dažnai aplankantis skaitovas. K. Tumkevičius surinko apie 1.300 teatrinių leidinių, kuriuos padovanojo Šiaulių dramos teatrui. Sukaktuviniame vakare jis skaitė eilėraščius, o koncertinę programą atliko Šiaulių aukštesniosios muzikos mokyklos dėstytojai M. Streikutė, R. Lukošius ir K. Poškus.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9-12.30

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 7 3/4%
180-185 d. termin. ind. .... 8 %
term. indėlius 1 metų 8 1/2%
term. indėlius 2 metų .... 9 %
term. indėlius 3 metų .... 9 %
pensijų s-tą .... 9 %
spec. taup. s-tą .... 7 %
taupomąją s-tą 6 1/2%
dieninę taupymo s-tą .... 6 %
depozitų-čekių s-tą .... 6 %

DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo .... 11 %
mortgičius nuo .... 9 1/2% – 11 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas
Telefonas (416) 864-2734
pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.
MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3425 Dundas Street West, Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas: (416) 769-5411
* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite **Linai Kuliavienei** arba **Vidai Šiaučiulienei**

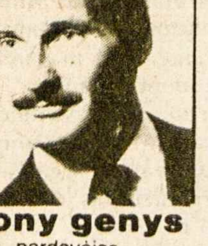
tony genys
pardavėjas

Agentas, kuris rūpinasi jumis
1. Jūsų namai yra svarbiausias mano rūpestis.
2. Pasirinkdami mane, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui G e n i u i tel. 239-3991, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.
an independent member broker
"RE/MAX professionals inc.
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8
bus: (416) 239-3991 res: 231-2839

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification) ★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Torontiškio "Atžalyno" šokėja C. GRENKYTĖ Nuotr. B. Tarvydo

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Prieš gydytojų streiką yra nusistačiusi Medicininės reformos grupė, turinti 150 narių, vadovaujama dr. M. Rachlio. Pasak jo, Ontario gydytojų draugija be reikalo tikisi, kad streiką rems visi gydytojai. 1982 m. didesnio atlyginimo siekė 85% gydytojų Ontario provincijoje, o dabar jo siekia tik 12%, pasitraukusių iš OHIP draudos. Tie 85% yra patenkinti iš OHIP gaunamais atlyginimais, kurie atitinkamai padidinami pagal naujas sutartis. Dr. M. Rachlio nuomone, jeigu Ontario gydytojų draugija pradės šį streiką, jis gali priminti svaičiojimus A. Hitlerio 1945 m. pavasarį baigiamo apsupti Berlyno bunkeryje. Jis tada beviltiškon kovon bandė siųsti jau seniai sulikviduotas ir neegzistuojančias divizijas. Šiuo metu tėra trys provincijos, gydytojams leidžiančios reikalauti daugiau negu duoda sveikatos drauda — Alberta, New Brunswickas ir Ontario. Pastarajam patvirtinus papildo uždraudimą, liks tik dvi jį leidžiančios provincijos, turinčios pakankamai savo gydytojų, ypač turtingoji Alberta. Draudos nemėgstantiems Ontario gydytojams lieka tik pasitraukimas į JAV valstijas, kur jų lauktų sunkios varžybos.

Opozicinės partijos Kanados parlamente kritiškai sutiko vyriausybės nutarimą Toronte esančią "De Havilland" lėktuvų gamyklą parduoti didžiajai amerikiečių bendrovei "Boeing". "De Havilland" gamyklą dar liberalų valdymo metais savo kontrolėn buvo perėmusi valdžia. Mokesčių mokėtojams ši valdinė bendrovė jau kainavo $800 milijonų. Jos pagamintų lėktuvų pardavimas labai ribotas, neįstengiantis padengti turėtų išlaidų. Bendrovė gamina keleivinius trumpo pakilimo ir nusileidimo lėktuvus. Tie propeleriniai lėktuvai tinka tik nedidelių nuotolių susisiekimui. "De Havilland" bendrovė, atnešusi $800 milijono nuostolio, parduodama už $155 milijonus. Opozicinėm partijom tai atrodo per maža suma. Konservatoriai teisinasi, kad "Boeing" bendrovė užtikrins tolimesnį "De Havilland" gamyklos veikimą, surasdama pirkėjus visame pasaulyje jos lėktuvams. Taipgi yra gautas jos pažadas, kad gamyklos technologija nebus išvežta iš Kanados, specialistai nebus perkelti į "Boeing" centrus Amerikoje. Diskusijos šiuo klausimu Kanados parlamente numatomos antrojoje sausio pusėje.

Valdinė Kanados pašto bendrovė niekaip neįstengia panaikinti savo metinių deficitų, o Kanados parlamento nariai naudojasi nemokamomis pašto paslaugomis. Kiekvienas parlamentaras Kalėdų proga nemokamai gali pasiųsti po 2.000 sveikinimo atvirukų. Keturiskart į metus parlamento nariai taip pat nemokami gali siųsti visiems rinkėjams savo apylinkėje propagandines sąlankas ir brošiūras. Spaudoje teigiama, kad energijos išteklių ministerė Pat Carney gruodžio mėnesį tokių siuntų paštui įteikė net 70.000. Tokių siuntų pristatymas paštui per metus kainuoja $14 milijonų. Išlaidas pradžioje padengia pats paštas, o vėliau — pajamų mokesčių mokėtojai. Keliama mintis, kad atėjo laikas sumažinti privilegijas geras algas ir pajamų nuolaidas gaunantiems Kanados parlamentarams.

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

$300: Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas "Talka"; **$100**: dr. J. dr. M. Uleckai; **$70**: V. Petruškevičienė; **$50**: O. Jakimavičienė; **$30**: J. Skardis; **$25**: V. Rutkauskas, St. Ulbinas, St. Dalius; **$15**: M. Kizis, L. Radzevičius; **$10**: K. J. Grigaitis, F. Urbaitis, J. Tervydavičius, A. Šapokienė-Sudikienė, V. Lukoševičienė, O. Tačilauskienė, G. Kaulius, V. Goldbergas, V. Griggs; **$5**: A. Tėvelis, Br. Misevičius, Mrs. R. Prociv, J. Vaitiekūnaitė, J. Jasinevičius, B. Jablonskis, H. Stasas, S. Jelionienė, J. Lesčius; **$4**: J. Bartkus, A. Paulius; **$2**: D. Renkauskas, S. Tolvaiša.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė:

$75: Vyt Lumbis; **$40**: M. Vaišvila; **$30**: P. Efertas, J. Danėnas, Ed. Šiliauskas, A. Bungardienė, K. Ratavičius, J. Krasauskas, A. Vaičkus, L. Merkelis, Eug. Stungurys; **$25**: K. Bubliauskas, A. Čepėnienė, R. Duobienė, E. Pakauskienė, M. Peckus, dr. A. Šležas, F. Stirbys, L. Stepaitis, A. Vanagas, V. Janulevičius, Z. Romanauskas, kun. J. Tautkus, V. Narkevičius, J. Strankauskas, A. Vazalinskas, A. Visockis, O. Valentinienė, Vl. Vilčinas, E. Aleksienė, E. Miliauskienė, M. Petronis, E. Jokubilienė, Vyt. Taseckas, O. Čečkauskienė, M. Iškauskas, J. Macys, Mrs. R. Prociv, A. Lukošiūnienė, J. Augustinavičienė, Č. A. Januškevičius, E. Boguslauskas, A. Masionis, V. Rutkauskas, V. Turčinskas, J. Žvirblis, Vl. Žemaitis, St. Neniškis, M. Mickevičienė, L. Balaišis, Mrs. A. Hartstock, J. Paršeliūnas, J. Budreika, L. Griškonienė, L. Baziliauskas, O. Baziliauskienė, Z. Gasiūnas, J. Marčiukaitienė, V. Beresnevičius, P. Braziūnas, St. Dalius, L. Balsys, J. Grajauskas, A. Giniotis, J. Jeneckas, A. Kairys, M. Kizis, H. Kurylo, V. Sičiūnas, O. Stasiulis, A. Sakalas, P. Sidaras, T. Smitas, K. Vaitkūnas, J. Petronis, L. Pilipavičius, K. P. Budrevičius, J. Petrauskas, St. Juškevičius, L. Radzevičius, P. Vilutis, St. Kėkštas, O. Adomavičienė-Adams, J. Lesčius, Z. Brazauskas.

Už dvejus metus po $30 rėmėjo prenumeratą atsiuntė A. Rolia.

Nuoširdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą, prideda ir auką.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" - atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Ateitininkų žinios

Visų kuopų globėjų ir kuopų pirmininkų posėdis bus sausio 12, sekmadienį, po 10 v. Mišių Prisikėlimo par. klebonijoje, posėdžių kambaryje.

Studentų kursai — slidinėjimo stovykla Vermonte praėjo sėkmingai. Dalyvavo 65 studentai. Iš Toronto buvo nuvykę 8 studentai. Susikaupimo vakarą šv. Mišias atnašavo ir po to diskusijas pravedė Federacijos dvasios vadas kun. dr. V. M. Cukuras. Aktualiais klausimais paskaitą skaitė A. Čiuberkis. Visi džiaugėsi puikiomis slidinėjimo sąlygomis.

Moksleivių kursus Dainavoje globojo ir dvi paskaitas skaitė p. Katiliūtė-Boydson. Taip pat su paskaitomis buvo atvykę V. Vygantas ir S. Čyvas. Kursų dvasios vadu buvo kun. J. Vaišnys, SJ. Dalyvavo 25 moksleiviai. Iš Toronto buvo nuvykę T. Slivinskas, R. Čuplinskas ir L. Daukša, iš Hamiltono — D. Grajauskaitė ir O. Žukauskaitė. Nuoširdus ačiū A. Grajauskui, kuris nuvežė moksleivius į Dainavą, ir A. Slivinskui, kuris juos parvežė.

Toronto ateitininkų organizacija paaukojo Kanados lietuvių fondui $200 ir tapo pilnateisiu fondo nariu. **O.G.**

Kanados parlamente sudarytas pastovus daugiakultūrių reikalų komitetas iš 15 narių: 11 konservatorių, 2 liberalų ir 2 socialistų (NDP). Pirmininku išrinktas graikas dr. Gus Mitges (Grey-Simcoe, Ont.), vicepirmininku — italas Della Noce (Duvernay, Que.). Komiteto paskirtis — užtikrinti atitinkamų vyriausybės programų vykdymą, rūpintis, kad vyriausybės tarnybos būtų lygiai prieinamos etnokultūrių grupių asmenims.

Planuojama išplėsti MTV televiziją, iki šiol aptarnaujančią metropolinio Toronto etnokultūres bendruomenes, kad ji galėtų pasiekti žiūrovus ir kitose Kanados vietovėse, ypač miestuose, kur gyvena etninių grupių telkiniai. Prašymą svarsto CRTC komisija. Už praplėtimą pasisakė Kanados parlamento narys S. Marchi, primindamas, kad 33% Kanados gyventojų yra neanglai ir neprancūzai.

Skautų veikla

• Jūros skautės XII.19 kalėdinėje nuotaikoje atliko gerojo darbelio dalį aplankydamos "Vilnius" rūmų gyventojus su giesmėmis. Vėliau bendrai visi vyresnieji skautai-tės lankė apylinkės lietuvių šeimas ir gavo aukų $74, kuriuos perdavė lietuvaičių seselių veiklai.

• Romuvos pastatų raktai pakeisti. Kas važiuoja į Romuvą, prašomi paskambinti tunto pav. v.vl. St. Kuzmui tel. 832-1576 ir gauti naujus raktus.

• Vyr. skaučių "Vaidilučių" dr-vės nauja draugininkė — v.sl. Gailė Šaltmiraitė.

• "Šatrijos" tuntas dėkoja v.s. kun. A. Saulaičiui, SJ, už prisidėjimą prie Kūčių programos ir taria iki pasimatymo Romuvoje.

D. Barzdžiūtė

Prisimenant skautiškos šeimos Kūčias

Dvidešimt pirmosios skautiškos Kūčios Toronte įvyko 1985 m. gruodžio 15 d. Prisikėlimo salėse. Prie Kūčių stalo susėdo ir pačių pirmųjų dalyviai, ir tie, kuriems šitos Kūčios buvo pirmosios. Dešinėje pusėje prie scenos blykčiojo dvi didelės eglės, papuoštos šiaudinukais ir lemputėmis, kairėje pusėje spindėjo sidabrinis šv. Nikalojaus sostas. Pilna salė baltų stalų su žvakutėmis ir Kūčių valgiais. Prie jų susėdo 300 tautiečių.

Šį šventąjį vakarą pradėjo "Šatrijos" tuntininkė ps. Asta Saplienė, iškeldama Šviesos reikšmę pasauliui ir atskiram žmogui. V.s. kun. A. Saulaitis pradėtą mintį tęsė, ryškino ir atskirais bruožais pervedė į tyliai išgyventą susimąstymą. Po tradicinių giesmių v.s. kun. A. Simanavičius, OFM, perskaitė Evangelijos ištrauką, o kun. P. Dilys sukalbėjo maldą prieš valgį, prieš tai visiems pasidalinus šventiniais sveikinimais ir plotkelėmis. Po tradicinės vakarienės sekė draugovių sveikinimai ir pasirodymai, kuriuose mažieji buvo patys įdomiausi, gerai pasirodė šv. Nikalojui (P. Butėnas), sėdinčiam soste. Jis užtat nepagailėjo jiems dovanėlių. Su svečiais supažindino v.s. D. Keršienė, sveikino Kanados rajono vadas s. V. Turūta, v.s. kun. A. Saulaitis, s. kun. A. Žilinskas. Baigiamosios brolio Antano mintys ir sesės Astos pakvietimas į didelį ratą "Lietuva brangi" ir "Ateina naktis" buvo jautrus suartėjimas tokios šeimos, kurios pagrindinė jungtis yra tie patys idealai. **Č. S.**

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:
7 3/4% už 90 dienų term. indėl.
8 % už 6 mėn. term. indėlius
8 1/2% už 1 m. term. indėlius
9 % už 2 m. term. indėlius
9 % už 3 m. term. indėlius
9 % už pensijų planą
7 % už specialią taup. s-tą
6 1/2% už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asmenines paskolas nuo .... 11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 10%
2 metų 10 1/2%
3 metų .... 11 %
(fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų 9 1/2%
(variable rate)

AKTYVAI virš 48 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AL GARBENS REALTOR
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543
Įstaiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų
A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
HURONIA PROPERTY APPRAISALS LIMITED
77 Kennedy St. West, Aurora, Ont. L4G 2L6.
Telefonai 773-6480 arba 225-5699
Alfonsas Garbenis, jn., B. Econ. CRA, savininkas.
Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių mortgičių, palikimų, investacijų ir kituose nekilnojamo turto pardavimo bei pirkimo reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas st, west
islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322

ISLINGTON-RATHBURN gražus vieno aukšto namas, trys miegamieji, dvi ...ykios, užbaigtas rūsys. Šviesus, erdvus, tru... ...oje, tylioje gatvėje. Kaina — $159,900.
PARDUOTAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus Antanas Bliūdžius
Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių • Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaninius pataisymus.
Savininkai: *Tom Thompson ir J. Tamošiūnas*

A & L Windows
66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai
Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. *Nemokamas įkainojimas.*
Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamiltone,
Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

SKAITYTOJAI PASISAKO

KELIONĖ Į LIETUVĄ

Po daugelio metų turėjau galimybę nuvažiuoti į Lietuvą. Norėjau važiuoti pas gimines, bet nedavė leidimo. Važiavau kaip turistė, gavusi leidimą tik keturiom dienom. Visas tas dienas buvau Vilniuje. Giminės atvažiavo su gėlėmis. Mieste nieko nelankiau, nes vos užteko laiko pasikalbėti su giminėmis po keliolika minučių. Buvau nuvykusi tiktai į Aušros Vartus.

Kelionėje jokių sunkumų neturėjau, tik sunku buvo pereiti muitinę Maskvoje. Muitininkai atrodė kaip laukiniai, nemandagūs — įkyriai klausinėjo, jieškojo literatūros, aukso ir dar nežinia ko. Buvo žvėriški. **M. Klevinskaitė,** Prancūzija

GIRTAVIMAS SOVIETIJOJE

Girtuokliauti žmonės nepradeda tik šiaip sau, be gilesnės priežasties. Visur ir visada žmonės geria, tik gal ne taip be saiko, kaip Sovietijoje. Kaip viešai skelbiama ir privačiai pasakojama, ten jau nuo pat ryto vietoj kavos ar arbatos žmonės degtinę, alų ar kitokius svaigalus geria. Tiesa, lietuviai ir prieš bolševikmetį išgerdavo, bet toli gražu ne tiek, kiek dabar.

Kodėl taip yra? Gyvenimo apraiškos rodo, jog besaikis girtavimas prasideda, kai žmonės praranda viltį į šviesesnę ateitį. Tai atsitiko ir su pavergta lietuvių tauta. Kadangi žmonės įsitikino, jog komunistai per septynis dešimtmečius nesugebėjo žmonių buities pagerinti, tai jokios vilties nebeliko ir ateičiai. Nevilties apnykti žmonės pradėjo, kaip toje dainelėje sakoma, "taurelėj skandinti vargą savo".

Įeikime į komunistinėje sistemoje gyvenančio jauno, bet jau subrendusio žmogaus padėtį. Ką jis mato žvelgdamas į praeitį ir į ateitį? Jo tėvai savo gyvenimą baigė pusbadžiame nepritekliuje. Nešviesesnė ir jo ateitis. Svarbiausia, ir jo vaikams nėra vilties sulaukti ko nors geresnio. Belieka tapti ištikimu rusų tarnu. Taip mizeriją nešanti ateitis iš kartų į kartas ir tęsiasi. Dėl to žmonės čiumpa butelį į rankas. Kol ekonominis gyvenimas nebus pagerintas, prievartinė blaivybė vargiai įsipilietins. Nebent tiktai pas giliai tikinčiuosius.

K. Radvila

AMERIKOS VALDŽIA ATSAKO

Iš "TŽ" redakcijos buvo pasiųstas JAV prezidentui R. Reaganui laiškas okupuotos Lietuvos laisvinimo klausimu prieš Prezidento susitikimą su Sov. Sąjungos kompartijos vadu M. Gorbačiovu Ženevoje. Iš Valstybės departamento gautas atsakymas, aiškinantis JAV užsienio politiką. Vienoje laiško pastraipoje rašoma:

"Žmogaus teisių srityje Prezidentas pabrėžė Gorbačiovui, kad asmens respektavimas ir laikymasis įstatymo yra pagrindiniai dalykai tiek taikai, tiek ginklų kontrolei. Prezidentas mano, kad tęstinis dialogas žmogaus teisių klausimu yra reikalingas. Baltijos valstybių statusas yra reikšmingas šio dialogo elementas. Prezidentas ne kartą yra parėmęs teisę kiekvienos valstybės gyventojams apspręsti savo likimą. Remdamiesi tuo principu, mes atsisakome pripažinti prievartinį Baltijos valstybių įjungimą Sovietų Sąjungon. Ženevoje Prezidentas kėlė asmens laisvės ir žmogaus teisių pripažinimo reikalą visuotiniu mastu. Tai gilios reikšmės klausimai Baltijos valstybėm. Be to, jisai spaudė sovietus stipriau laikytis tarptautinių susitarimų, kaip pvz. Baigminis Helsinkio aktas".

Pasirašė ***George B. High,***
asistentinio sekretoriaus pavaduotojas viešųjų reikalų įstaigoje

Iš naujosios JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos posėdžio. Iš kairės: kultūros tarybos pirm. I. BUBLIENĖ, vykdomasis vicepirm. B. JUODELIS, sekr. L. RUGIENIENĖ **Nuotr. V. Bacevičiaus**

ŠYPSENOS

Parinko Pr. Alš.

Policija kalta

Teisėjas: Ar nebuvo galima šią bylą išspręsti be teismo?

Kaltinamasis: Taip, pone teisėjau. Mes taip ir darėme, bet policija įsikišo ir sutrukdė.

Ką, ir vėl?. . .

Policininkas sulaiko automobilio vairuotoją, kuris, užvažiavęs ant šaligatvio, sužeidė tris žmones ir pro langą įvažiavo į krautuvę.

— Ką tai reiškia? — bara policininkas vairuotoją. — Tamsta važiavai per miestą 100 mylių greičiu, sužeidei tris žmones, pro langą įvažiavai į krautuvę! Tamstą reikia uždaryti į beprotnamį!

— Ką, ir vėl? — nustebo vairuotojas. — Mane ką tik iš ten paleido!

Savijauta

Mokytojas: Jonuk, kas tau yra?

Mokinys: Aš blogai jaučiuosi.

Mokytojas: Kodėl?

Mokinys: Aš nenoriu tamstos, pone mokytojau, išgąsdinti, bet mano tėvas pagrasino, jei aš neparnešiu geresnių pažymių, tai kas nors gaus pylos . . .

Istorijos pamokoje

Mokytojas klasėje aiškino, kad Sov. Sąjunga greit pralenks kapitalistus. Vienas mokinys baimingai paklausė:

— Drauge mokytojau, tai kas tada bus?

— Praėjusioje pamokoje aiškinote, kad kapitalizmas stovi ant bedugnės krašto. Tai kur tada atsidurs mūsų Sovietų Sąjunga ? . . .

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
- *uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

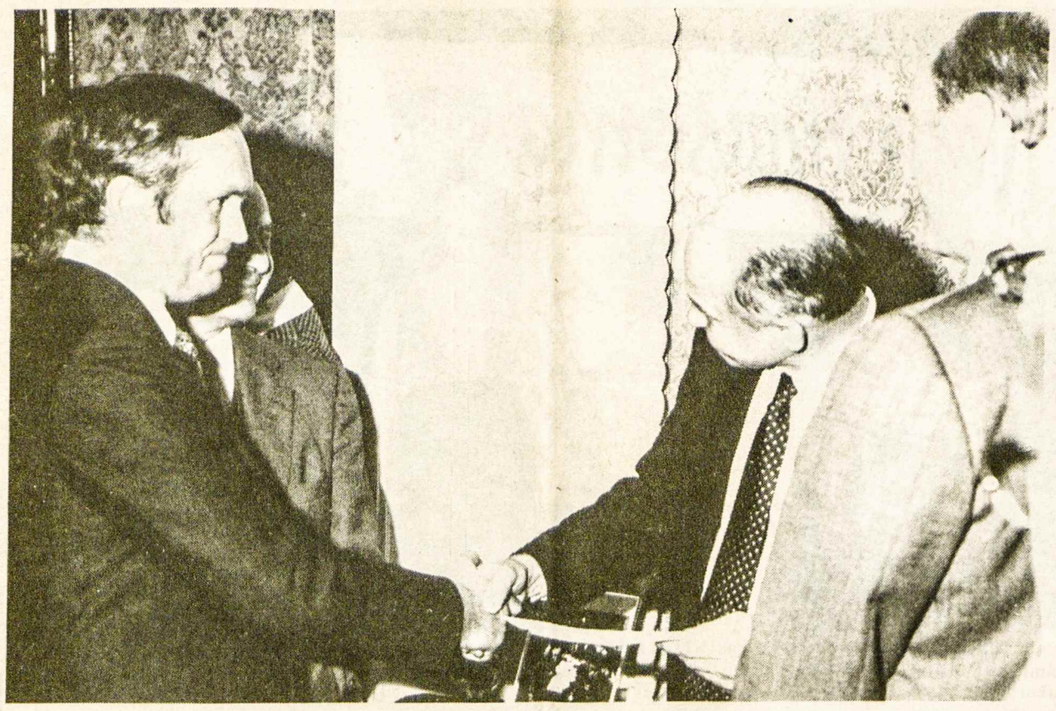

PLB fondo iždininkas JUOZAS LUKAS (kairėje) įteikia ketvirtą 100,000 dolerių čekį lituanistikos katedrai Ilinojaus universitete Čikagoje per universiteto atstovą prof. dr. NICHOLAS MORAVCEVICH. Už J. Luko matyti PLB fondo pirm. VYTAUTAS KAMANTAS **Nuotr. J. Tamulaičio**

Nepavydėkite diktatorių žmonom

Paskutinioji Kinijos diktatoriaus Mao-Tsetungo žmona ir jos likimas

1980 m. lapkričio mėn. Pekinge prie krašto apsaugos komiteto būstinės privažiavo keletas juodais langais autovežimių. Pribėgę kariai skubiai išvedė iš autovežimių surakintom rankom žmones ir įstūmė pro atdaro namo duris. Didžiulis būrys žmonių puolė žiūrėti suimtųjų. Jie norėjo pamatyti tuos žmones, kurių rankose taip neseniai buvo milijonai žmonių gyvybių. Tai buvusieji atsakingi Kinijos "draugai", vadinami "keturių gauja". Juos dabar vedė teisman.

Skaudus riksmas "vau" pasigirdo iš minios, kai iš autovežimio išvedė aukštą, liesą moterį juoda, lygia šukuosena, piktu akmeniniu veidu. Siauromis akimis ji apžvelgė miniją, pakėlusi galvą piktai nusišypsojo ir nuėjo tvirtu, ryžtingu žingsniu.

Tai buvo Dzjan-Tsin, paskutinioji Mao-Tsetungo žmona, neoficiali komunistinės Kinijos imperatorė, didinga milijardinės tautos valdovė. Ji atėjo į valdžią tik paskutiniais Mao valdymo metais.

Paslaptinga ir nesuprantama ponia Mao-Tsetung nešė neapykantą ir mirtį tiems, kas pakliuvo į jos kelią. Tai kraujo ištroškęs žvėris, vampyras, velnias baltuose kauluose — taip ją vadina kiniečiai. Jie lygina ją su Kinijos imperatore Vu, valdžiusią kraštą prieš šimtą metų. Ją gerbė ir pamėgdžiojo Dzjan-Tsin. Nejaugi ši šaltakraujė, pilna neapykantos senutė buvo kada nors vaikas?

Dzjan-Tsin gimė 1914 m. negailestingoje aplinkoje, provincijos miestelyje Sandon.

Kaip tvirtina Amerikos istorikas, knygos "Velnias baltuose kauluose" autorius Rocc Terrill, Dzjan-Tsin tėvas buvo smulkus prekybininkas, motina — sugulovė. Motina buvo kilusi iš garbingos šeimos, bet kaip įbrido į tokį gyvenimą, lieka paslaptis.

Kurį laiką Dzjan-Tsin gyveno su tėvu ir jo tikrosios žmonos vaikais. Kai tėvas sunegalavo, jo vaikai jas abi išvarė iš namų. Dzjan-Tsin motina uždarbiavo pas viengungius. Mergaitė lankė mokyklą basa ir apiplyšusi. Visur ją lydėjo nešvarios kalbos apie motiną. Mergaitė augo vieniša, užsidariusi, bet savarankiška. Anksti išmoko sumaniai ir drąsiai apsiginti. Visi ją laikė nemielu ir agresyviu vaiku.

Keturiolikos metų Dzjan-Tsin išbėgo iš namų ir prisidėjo prie keliaujančios teatro grupės. Gyvenimas joje buvo įdomesnis kaip Sandone. Į mokyklą daugiau nebegrįžo. Neviliojo jos geras gyvenimas nei puošmenos. Ji siekė aukštesnės vietos. Greitai suvokė, kad pasauliui vadovauja vyrai; norint ko pasiekti, reikia užkariauti vyrų širdis.

Gražuolė ji nebuvo. Patraukli, bet plačios burnos. Keitė meilužius — vedė, skyrėsi. Būdama 24 metų suspėjo tris kartus išsiskirti. Ir kiekvienos skyrybos lėmė jai aukštesnę karjerą.

1930 m. pats įdomiausias Kinijos miestas buvo Šanchajus — galimybių vieta. Ten susispietė menininkai su naujomis idėjomis iš Europos. Jaunimas veržėsi į šį Kinijos Paryžių. Teatralai ardė seną kino teatrą, rodė naujybes.

Tų įvykių centre atsirado Dzjan-Tsin. Be jokio išsilavinimo ir pasiruošimo rimtam darbui, ji pakliuvo į centrą, kur dygo naujos idėjos tiek mene, tiek ir politikoje.

Šanchajuje, kaip ir kitur, ji susirado meilužių. Keisdama juos, išėjo į platų lauką. Iš lėto, bet tvirtai veržėsi į teatro žvaigždes, net į kino artistes.

1937 m. ji išsiskyrė su trečiuoju savo vyru. Prasidėjo kinų-japonų karas. Prie Šanchajaus artinosi japonai. Jai, kaip komunistei, pasilikti Šanchajuje buvo pavojinga. Jaunoji artistė paliko teatrą ir išvažiavo į ramų provincijos miestelį Janan, kur susispietė Kinijos komunistai, vadovaujami Mao.

Atvažiavusi pamatė, kad padėtis sunki. Nebuvo kilniųjų komunistinių idėjų, vyravo trintis, intrigos, šnipinėjimas, paleistuvavimas. Bet tokia veidmainiška ir niekšiška padėtis jos neatstūmė. Ji pamiršo scenos garbę, net niekam nesisakė apie savo teatrinę veiklą. Nutarė būti kaip ir visi, niekuo nepasižymėti, o paskiau daryti politinę karjerą.

Dzjan-Tsin pagaliau rado sau tinkamą draugą Kan Sen. Jis padėjo jai įstoti į komunistų universitetą, kur skaitė paskaitas pats Mao.

Suprato Dzjan-Tsin, kad ir tokia didelė žuvis, kaip Kan Sen, labai nereikšminga jos karjerai. Ji nutarė ištekėti už paties Mao-Tsetungo. Reikalas atrodė beviltiškas — Mao buvo 21 metais vyresnis už ją. Be to, jis buvo trečią kartą vedęs partietę Kse ir turėjo penkis vaikus. Tiesa, Mao seniai nebesidomėjo žmona ir laikė ją toliau nuo savęs. Ji buvo pasiųsta "pataisyti sveikatos" į Maskvą. Mao mielai praleisdavo laiką jaunų moterų tarpe. Retkarčiais Kse sugrįždavo iš Maskvos sutvarkyti šeimos reikalų.

Dzjan-Tsin nutarė užkariauti Mao. Jo paskaitų metu daugiau juokavo, ilgiau plojo, rašė jam laiškus, prašė išaiškinti asmeniškai nusuprantamas paskaitų vietas. Kartą pavyko jai papirkti sargybą ir patekti pas Mao, kai jis buvo vienas. Senis neatsilaikė prieš 21 metais jaunesnės užgaidas. Ligi vestuvių buvo toli. Visi buvo priešingi šiom vedybom, bet ji sugebėjo įtikinti partijos draugus. Tapo nėščia ir įrodė savo ištikimybę Mao. Partija pareikalavo, kad Dzjan-Tsin nesikištų į partijos reikalus — į politiką. Ji su tuo sutiko ir tapo ketvirtąja Mao žmona.

Nepavydėkit diktatorių, princų ar imperatorių žmonoms. Jos laimingos tik pasakose, ir tai ne visuomet. Dzjan-Tsin pateko į didelę Mao šeimą ir pagimdė jam dukrą. Mao nebuvo moterų lygybės šalininkas. Viskas ėjo sklandžiai, kol Mao kopė į partijos viršūnes. Kai Mao tapo Kinijos valdovu, Dzjan-Tsin ištiko ankstyvesnių žmonų likimas. Už nepaklusnumą ji buvo išsiųsta į Maskvą "gydytis". Mao, gyvendamas Pekinge, vėl buvo apsuptas jaunų moterų, gyveno senu papročiu ir visai nebegalvojo apie žmoną, gyvenančią svetimoje šalyje. Rusų kalbos ji neišmoko, pažįstamų Maskvoje neturėjo, net pasiuntinybės tarnautojai jos nelankė. Gyveno tarnų ir vertėjų apsupta. Fiziškai ir dvasiškai palūžo. Kuo gi gyventi? Teatru? Tai buvo seniai. Visi kiti apsiėjo puikiai be jos. Kas iš Mao? Negi gyvensi prisiminimais šeimos tragedijos, kurios auka buvo vyresnysis Mao sūnus.

Staiga vėl posūkis. Po ekonominės krizės, kuri privedė kraštą prie bankroto, Mao nutarė įamžinti save kultūroje. Kam gi pavesti tokias sudėtingas pareigas, jei ne savo žmonai, buvusiai artistei!

Dzjan-Tsin buvo sugrąžinta iš Maskvos į Pekingą. Jai buvo įsakyta įvykdyti "kultūrinę revoliuciją" — fiziškai sunaikinti Kinijos inteligentiją.

Dzjan-Tsin ėmėsi to reikalo taip kietai, kad net pats Mao nusigando. Ji negalėjo susivaldyti — ją apsėdo kerštas ir neapykanta tiem, kurie jaunystės metais nepripažino jos talento ir grožio. Ji nepasigailėjo net savo dukters — atskyrė nuo mylimojo ir patalpino psichiatrinėje ligoninėje. Vaizdavosi esanti Kinijos valdovė.

Prieš pat savo mirtį Mao pasiuntė Dzjan-Tsin raštišką perspėjimą, kad valdžios panaudojimas piktiems tikslams jai bus pražūtingas.

Mao buvo teisus. Praėjus keliem mėnesiam nuo Mao mirties, ji buvo suimta ir perduota teismui.

Teisme ji ne gailėjosi, o plūdosi ir keikė teismą. Pagaliau, teismo paveikta, išdrožė: "Aš dariau visa, ką įsakė Mao. Aš buvau jo šuo: jis liepė kąsti ir aš kandau".

Bet taip nebuvo, ji nebuvo akla Mao valios vykdytoja. Ji veikė savo valia. Iš seno Mao ji ėmė valstybės vairą į savo rankas. Ji jau turėjo naują vaidmenį — imperatorės Vu. Ji priiminėjo užsienio svečius ir nurodinėjo ką šaudyti ir ko pasigailėti.

Teismas nuteisė ją sušaudyti, bet ši bausmė buvo pakeista kalėjimu ligi gyvos galvos.

Pagal Liudmilą Kafanovą sulietuvino **Eug. Keresevičienė.**

ALEKSAS IR VERONIKA PAULIONIAI, dažnai atliekantys meninę programą įvairiose iškilmėse St. Catharines, Ont., ir kitur Ntr. J. Vyšniausko

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos **(416)762-7393**
namų **248-9458**

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS
B.A. M.L.S. LL.B.
3425 Dundas St. W., Suite 201
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)**763-4319**
namų **848-0234**

SOLD
X. DE LIMA REALTY INC.
1280 Dundas St. W. Tor.
Birutė Grigaitytė-Spudienė,
namų pirkimo ir pardavimo agentė
1280 Dundas Street West,
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7
Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas:445-9469

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Ryšium su artėjančia Lietuvos krikščionybės sukaktimi pradėta paskaitų eilė tęsiama toliau. Sekanti paskaita apie tikėjimo pagrindus bus sausio 12, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių, Anapilio salėje. Ją skaitys kun. J. Staškus. Visi kviečiami dalyvauti.

— Primenama, kad lietuvių studentų rekolekcijos bus sausio 10-13 d.d. Sharon, Ont. Rengia abiejų parapijų jaunimo sekcijos. Registruotis pas Joną Ažubalį 766-7040.

— Paaukojo Anapilio fortepijono vajui G. Stančienė $50; šventovės papuošimui: $20 — S. L. Baltrušaičiai, J. J. Valiuliai, M. Daukienė, A. Kanapka; $10 — O. V. Auskiai, M. Zenkevičienė, St. Jagėlienė, J. Liutkienė; $5 — O. Dementavičienė, E. Juzėnienė, E. Girėnienė, M. Vaškevičienė, A. Augaitienė; $2 — J. Govėdas; kapinėm: $100 — E. Galiauskienė, A. A. Lukošiai, I. Novinc, A. Šmigelskis; parapijai: $440 — E. Čuplinskas; $200 — E. Galiauskienė, B. Kazlauskaitė, J. D. Petroniai; $100 — L. O. Rimkai, F. V. Mockai, V. S. Aušrotai, S. A. Grigaliūnai, P. A. Augaičiai, K. V. Ottai, P. E. Berneckai; $60 — J. Jankauskas; $50 — M. Krivickas, K. D. Batūros, dr. A. M. Kiškiai, V. Demikienė.

— Mišios sausio 12, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Viktorą ir Joną Balvočius, 11 v.r. — už a.a. Juozą Lapinską, Antaną ir Mildą Lapinskus.

Lietuvių namų žinios

— Pagal lietuvišką paprotį ir LN tradiciją Mindaugo ir Mortos menėse buvo suruošta Kūčių vakarienė. Vadovaujant V. Verikaičiui, vakarienės dalyviai sugiedojo keturias kalėdines giesmes. Meninę programą atliko R. Bankienė ir sol. V. Verikaitis. Jiems akompanavo J. Govėdas. Maldą prieš Kūčias paskaitė ir valgius palaimino kun. Liudas Januška, OFM. Po vakarienės atsilankė Kalėdų senelis ir vaikučius apdovanojo lietuviška knygele bei skanumynais. Dalyvavo 262 asmenys.

— Naujus metus LN sutiko per 300 asmenų. A. Gatavecko vadovaujamas virtuvės personalas labai sklandžiai ir greitai patiekė į stalus skaniai pagamintą šiltą maistą. Prieš vidurnaktį buvo paruoštas šaltas bufetas, kuriame vyravo žuvies ir jūros maisto patiekalai. Seni metai buvo palydėti šampanu, o nauji metai sutikti Lietuvos himnu. Stalų ir salių puošimo darbus Kūčių ir Naujų metų pobūviams atliko LN moterų ir LN vyrų būreliai.

— LN visuomeninės veiklos komitetas ruošiasi tradiciniam Užgavėnių karnavalui. Jame dalyvaujančios organizacijos turi progą parodyti savo sugebėjimus patraukti visuomenę į savo paviljonus ir tuo būdu užsidirbti pinigų savo kultūrinei ar visuomeninei veiklai. Organizacijos prašomos kreiptis į visuomeninės veiklos komiteto pirmininkę A. Jankaitienę dėl paviljonų rezervacijų ir smulkesnių informacijų (tel. 762-9183). Premijos ir pelnas yra skirstomas pagal užtarnautus taškus.

— Švenčių metu LN socialinės veiklos darbuotojų rūpesčiu buvo aplankyti 36 ligoniai ir institucijose gyvenantieji asmenys. Šiam komitetui vadovauja V. Kulnys.

A. a. Elenos Gotceitienės atminimui vietoje gėlių Stasys ir Janina Poškai paaukojo "Tėviškės žiburiams" $25, E. ir A. Žemaitaičiai — $20.

Ontario opozicijos vadas L. Grosmanas Naujų metų proga atsiuntė sveikinimą "Tėviškės žiburiams", linkėdamas savo partijos vardu sėkmingų 1986 metų etniniėm grupėm, jų tarpe ir lietuviam.

"The Toronto Star" 1986. I. 5 išspausdino latvio Art Zemitis laišką, kuriame autorius atsako į 1985. XII. 8 išspausdintą Olivia Wards straipsnį apie žydų bėgimą iš Latvijos dėl plintančio nacizmo. Tai esanti klaidinga informacija, nes nepriklausomoje Latvijoje žydai nebuvo varžomi, o pabėgusieji iš Vokietijos buvo priimami. Tuo metu žydų neįsileido Švedija ir net JAV-bės (nepriėmė laivo, atplaukusio su žydų pabėgėliais). Anot laiško autoriaus, "Latvijoje ir kitose Baltijos valstybėse humanitarinės tradicijos persekiojamųjų atžvilgiu buvo tiksliai laikomasi. Toji tradicija buvo išlaikyta iki paskutinės nepriklausomo gyvenimo dienos, kai totalistiniai sovietai, prasidėjus karui, okupavo Baltijos valstybes 1940 m. birželio mėnesį".

Prisikėlimo parapijos žinios

— T. Placidas Barius, OFM, Lietuvių pranciškonų provincijolas, praėjusį sekmadienį sakė pamokslus per visas Mišias ir prisidėjo prie pastoracinio darbo savo vizito metu Toronte. Praėjusį sekmadienį per 10.15 v. Mišias giedojo "Volungės" choras, o po popietinių Mišių vaikams buvo vakarienė ir Kalėdų senelis.

— Sausio 6 palaidotas a.a. Bronius Pačkauskas, 67 m. amžiaus.

— Bilietai į radijo programos "Tėvynės prisiminimai" 35 m. sukakties minėjimo koncertą platinami po Mišių salėje. Koncertas įvyks sausio 18 d. Prisikėlimo salėje.

— Registracija į jaunimo rekolekcijas, kurios vyks sausio 10-12 d.d. Sharon, Ont. — pas R. Punkrį 277-8682.

— Pirmosios pagalbos (St. John's ambulance lifesaver) dviejų valandų kursas organizuojamas vasario 26 d., 7.30 v.v., Parodų salėje. Suinteresuoti prašomi skambinti D. Puterienei 766-9852.

— Parapijai aukojo: E. J. Čuplinskas $1,430, dr. G. M. Skrinskai $1000, L. G. Matukai $600, B. U. Kartavičiai $550, B. Kazlauskaitė $300, V. A. Balniai $300, A. R. Rygeliai $220; $200: Vl. Žemaitis, V. B. Biretos, V. M. Simanavičiai, St. Pranckevičius, M. Statulevičienė; $100 — S. Kėkštas, P. Ūkelienė; Vyskupo fondui: O. A. Pleniai $300, St. E. Kėkštai $100; relig. Lietuvos šalpai — A. J. Rakauskai $50, M. Raškauskienė $40, P. Sidaras $25; pranciškonų klierikų fondui — V. Aleknevičienė $200, S. M. Gudaičiai $50, E. S. Kuzmickai $50; "Kronikai" — St. Dabkus $100, A. J. Rakauskai $50; vienuolynui: dr. J. Uleckas $800, P. L. Murauskai $50, V. M. Tamulaičiai $40; gėlėms — St. Povilenskis $40; stovyklavietei — J. Z. Stravinskai $50.

— Mišios sausio 12, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Oną Pajarskienę, 9.30 v.r. — už a.a. Žilių šeimos mirusius, 10.15 v.r. — už a.a. Uršulę Baibokienę, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Bronių Kasponą.

236 S.L.A. kuopos susirinkimas — sausio 12 sekmadienį, 2 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose. Bus renkama valdyba.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas praneša nariams, kad visuotinis susirinkimas įvyks kovo 9 d., 3 v.p.p., Prisikėlimo parapijos salėje.

Ontario švietimo ministerija rengia konferenciją tema "Rasės ir etnokultūriai santykiai" š. m. kovo 19-21 d.d. "Constellation Hotel" (900 Dixon Rd., Rexdale, Ont.). Kviečiamos dalyvauti visos švietimo vadybos (po 10 atstovų). Jos prašomos atsiųsti įvairius pareigūnus, susijusius su daugiakultūriu švietimu. Konferencijos programą planuoja specialus komitetas. Jo telefonas (416) 965-7658.

Metinis "Tėviškės žiburių spaudos balius — balandžio 5, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje. Ta proga bus ir loterija, kuriai stambiuosius laimikius rengėjai jau pradėjo telkti. Iki šiol gauti paveikslai dailininkų — Anastazijos Tamošaitienės, Antano Tamošaičio, skulptūra — dail. Dagio. Laikraščio leidėjai šiai loterijai nuo savęs skiria $500. Rengėjai dėkoja už gautuosius laimikius didžiajai loterijai ir tikisi jų daugiau iš mielų savo rėmėjų. Loterijai reikalingas vietos įstaigų leidimas, kuriam gauti reikia pateikti prašymą jau su turimu laimikių sąrašu. Pokalėdinis laikotarpis šiais metais gana trumpas, tad tenka paskubėti.

Danutė Skukauskaitė, studijuojanti Carltono universitete Otavoje, domisi ypač sovietologija ir Sovietų bei Rytų Europos studijų institute išklausiusi atitinkamą kursą parašė studiją apie ateistinį vaikų švietimą sovietų okupuotoje Lietuvoje. Studija pavadinta "The Atheistic Indoctrination of Soviet Pupils During the Brezhnev Era: a Case Study of Little Octobrist in Lithuanian S.S.R." Studija apima 83 psl., kurių 29 paskirti išnašoms, bibliografijai, priedams. Panaudota labai daug literatūros lietuvių, rusų, anglų ir vokiečių kalbomis. D. Skukauskaitė savo studijas baigs šiais metais ir pradės dirbti žurnalistikos srityje, kuriai ji ruošiasi.

"Sutartinės" kvartetas, vadovaujamas NIJOLĖS BENOTIENĖS (su akordeonu), koncertuoja Toronto Lietuvių namuose surengtame spaudos vakare, kuriame buvo paminėta "Nepriklausomos Lietuvos" savaitraščio 45 metų sukaktis. Iš kairės: Zita Gurklytė, Daina Gurklytė, Danutė Pargauskaitė, Nijolė Benotienė Nuotr. St. Dabkaus

Lietuviškos radijo programos "Tėvynės prisiminimai"

35-rių metų sukakties VAKARAS įvyks

š.m. sausio 18, šeštadienį, 7 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje

Programoje —

- *Toronto lietuvių vyrų choras "Aras", sol. V. Verikaitis, sol. Rimas Strimaitis, akompaniatorius muz. Jonas Govėdas*
- *Vertingų laimikių loterija*
- *Veiks baras ir šiltų valgių bufetas*
- *Šokiams gros Justo Vaičiaus vadovaujamas orkestras*

Įėjimas: suaugusiems — $6.00, pensininkams ir studentams — $5.00.

Visus dalyvauti nuoširdžiai kviečia ***"Tėvynės prisiminimai"***

Medžiotojų ir žūklautojų klubas "TAURAS" maloniai kviečia į TRADICINĮ METINĮ

BALIŲ

1986 m. sausio 18, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose, (1573 Bloor St.W.)

Programoje: "ATŽALYNAS". *Įėjimas $15, studentams $12.*

Tradicinė vakarienė su vynu. Šokiams gros "Les and the Music Masters". Pakvietimai: J. Šimkus 231-9425, W. Drešeris 233-3334, P. Šturmas 274-3529, LN sekmadienio popietėse, pas narius ir prie įėjimo.

Rengėjai

LŠST jūrų šaulių kuopa "Baltija" Toronte, talkinama KLB Toronto apylinkės valdybos, 1986 m. sausio 19, sekmadienį, rengia

Klaipėdos krašto atvadavimo MINĖJIMĄ

63-jų metų sukakties

10.30 v.r. Prisikėlimo šventovėje pamaldos *už mirusius vadavimo rengėjus, kovoje žuvusius savanorius, karius ir šaulius.*

15 v. Toronto Lietuvių namuose, *Karaliaus Mindaugo menėje, buvusio Vorkutos kalinio ir sukilimo dalyvio* ***Povilo Vaičekausko*** *paskaita, jaunimo dainos vienetas "Sutartinė" ir filmas apie Klaipėdos krašto atvadavimą.*

Tai svarbi sukaktis Lietuvos istorijoje. Kviečiame gausiai dalyvauti. Įėjimas – laisva auka.

Kuopos valdyba

"TŽ" skaitytojas iš Halifakso atsiuntė pranešimą apie jo pažįstamo autoriaus ką tik išleistą knygą anglų kalba "The Russian Mind since Stalin's Death". Jos autorius yra Rusijos žydas Yuri Glazov, neseniai apsigyvenęs Kanadoje ir dėstantis universitete. Leidėjo adresas: D. Reidel Publishing Co., 190 Old Derby St., Hingham, MA 02043, USA. Kaina minkštais viršeliais — $19.50, kietais — 39.00.

Filmas "White Nights", rodomas Toronte keliuose kino teatruose, vaizduoja žymiojo rusų baleto šokėjo Baryšnikovo pakliuvimą į KGB rankas Sov. Sąjungoje, kurios Sibire buvo priverstas nusileisti jo lėktuvas, skridęs Japonijon. Po visos eilės pergyvenimų Baryšnikovui pavyksta pabėgti antrą kartą. Filmą mačiusieji tautiečiai praneša, kad esąs įdomus, vertas pamatyti ypač jaunimui, nepažįstančiam sovietinio gyvenimo.

● **ISTORIJA moko, kad pirmoji emigrantų karta tik retai pasiekia tuos tikslus, dėl kurių paliko savo kraštą. Svarbu tad užkrėsti ir kitą generaciją savo idealų meile, uždegti įpėdinius.** J. ERETAS

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojam

tik $15.00 metams (JAV-se amerikietiškais)

reguliari metinė prenumerata — $20.00, rėmėjo — $25.00 (JAV-se amerikietiškais)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

.....

.....

Siunčiu prenumeratą .....dol., auką ..... dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus. *ADMINISTRACIJA*

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapija. — Bernelių Mišios praėjo su atitinkamu iškilmingumu, dalyvaujant daugumai parapijiečių ir svečių. Klebonas kun. St. Šileika atlaikė Mišias ir pasakė pamokslą. Klebono sveikinimas parapijai: "Parapijiečiai, pasidalinkite šiuo kalėdiniu džiaugsmu su savo kunigais, kurie šia proga sveikina jus visus drauge su parapijos komitetu ir su visais jūsų mylimaisiais. Tebūnie visiems linksmas šis Viešpaties gimtadienis, nes šiais metais daug padovanojot Viešpačiui — atnaujinote šventovę, dirbote dėl visokių parengimų, dosniai prisidėjot ir aukojot. Teatlygina jums Viešpats savo malonėmis, gera sveikata, sėkmingais naujaisiais metais ir giliu Lietuvos krikšto sukakties išgyvenimu. Ligoniai, seneliai, vieniši, nelaimingi tegu jaučiasi, kad jie yra varge gimstančio Dievo globoje. Jo paguoda telydi jus!" Per Mišias choras, vad. kun. Milox, giedojo lietuviškas kalėdines giesmes. Svetainėje buvo paruoštas kuklių vaišių stalas, vynas ir kava. — Švenčių proga pas tėvus lankėsi J. Adamonytė, inž. L. Giriūnas, inž. Dainius Dalmotas su šeima iš Otavos, Edis, Karolis Mozūraitis iš Guelph, Ont., K. Savickas iš Kalgario, dr. Donaldas Pališaitis iš Ontario ir kiti. — Trečią advento sekmadienį pakrikštytas E. J. Kurylo vaikaitis Erikas-Robertas Tautkus. Krikšto tėvais buvo Kurylų vaikaičiai Gary ir Kim Porter iš Toronto. — Šventes pas dukras Mississaugoje praleido T. Šmitienė, pas seserį Jadzę Ročeteryje viešėjo T. Čipkienė. — Kristina ir Leonas Šimonėliai išskrido į Havajus atšvęsti vedybinės (40 metų) sukakties. **Skė.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Certifikatus: min. $1,000.00	
1 metų	8.50%
Terminuotus indėlius:	
1 metų	8.25%
180 – 364 d.	8 %
120 – 179 d.	7.75%
60 – 119 d.	7.50%
30 – 59 d.	7.25%
Taupomosios sąskaitos:	
specialios	6.25%
su draudimu	6 %
kasdieninis %	5.75%
Čekių sąsk.	5 %

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto, asmenines ir prekybines. Paskolos mirties atveju draudžiamos iki $10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve		3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 – 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00 – 8.00	4.00 – 8.00
Penktadieniais	10.00 – 6.00	2.00 – 6.00

Gailutė (Mažeikaitė) ir David Stone susilaukė pirmagimio sūnaus Petro-Vytauto.

Vasario 16 gimnazijai ir berniukų bendrabučio statybai paaukojo: KLB Sault Ste. Marie apylinkės valdyba $150, Pr. Kaziukonis $100, V. Paulionis $100, J. Paukštaitis $100, R. Ž. $100, V. Demikienė $50, O. Jakimavičienė $50, A. A. Erštikaičiai $25, V. Anysienė $15, Ald. Dulaitienė iš Floridos a. a. Stef. Majauskienės atminimui $20. Dėkojame paaukojusiems tai lietuvybės išlaikymo išeivijoj institucijai, kuri šiuo metu ypač šaukiasi aukų atstatymui sudegusio berniukų bendrabučio. Aukas galima siųsti per savo apylinkių valdybas arba L. Tamošauskui (236 Dovercourt Rd., Toronto, Ont. M6J 3E1). Paaukojusiems $15 ir daugiau išduodami kvitai atleidimui nuo mokesčių.

L. Tamošauskas,
KLB švietimo komisijos narys
gimnazijos reikalams

LIETUVIŠKŲ – KASDIEN NUPLĖŠIAMŲ SIENINIŲ KALENDORIŲ dar galima gauti Anapilio knygyne. Kaina $9.00.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA medicininkas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

SUNNY HILLS, gražiausioje Floridos vietovėje, skubiai parduodamas namas (vila). Prie pat ežero, 3-jų miegamųjų, didelis "Florida room" aptvertas kiemas, pivatus paplūdimys, centrinis šildymas ir vėsinimas, dvi prausyklos E.T.C. Nepaprastai gera proga investuoti $69,500! Teirautis: Algis Nakas, 472 Linwood Dr., Sunny Hills, FL 32428, USA.

PERNUOMOJAMAS vieno miegamojo butas "Vilnius Manor" pensininkų namuose pilna kaina. Skambinti tel. 533-8006 arba 762-1777 Toronte.

ST. PETERSBURG BEACH FLORIDOJE prieinama kaina parduodamas erdvus vieno megamojo "Condominium" antrame aukšte, patogioje vietoje, prie krautuvių, miesto paplūdimio ir susisiekimo. Tel. (813) 360-0901.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir laidotuvių pusryčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.